

KURJER WILEŃSKI

Przeciw niezgodzie narodowej

Obejrzyjcie się proszę, na ty szkody i utraty, które wam z niezgody urastają! Bo naprzód drogi sobie wszystkie prawie zagroździe do poratowania tak nachylniej do upadku ojczyzny swej i królestwa tego. Bo jako o nim w niezgodzie i waśniach radzić, jako się z rozumami waszemi i sercy dobremi znieść i składać do tego możecie? gdyż niezgoda nie do kupy nie niesie, ale wszystko rozprasa i różnemi wiatry roznosi. O jako szczęśliwy to lud był, o którym napisał: „Wszyscy się zebrali jakoby jeden mąż i człowiek jeden, z jednym sercem, z jedną radą“. Gdzie serca różne, jako zgodna rada około ojczyzny być ma?

Za tym, uchwaj Boże, domowe wojny powstać mogą, które nade wszystkie nieszczęścia królestw nażałośniejsze są i upadek domu wszystkiego i spustoszenie za sobą ciągną. W takiej samej wojnie i zwycięstwo złe, i przegranie niedobre. Na takiej jeden łaskawszy hetman, stając bitwę z sąsiady, do swego żołnierstwa mówił: Szanujcie braciej, a drugi, okrutniejszy, w twarzy trafiać im kazał i wygrał, nieszczęśliwe ze krwi braterskiej wygranie. Do tego domowe waśni i niezgody przywodzą, od których dla Boga uciekajcie, a serca na braty za waśnione składajcie, póki do większej furej nie przyjdziecie.

Nastąpi postronny nieprzyjaciel, jawszy się za waszą niezgodę, i mówić będzie: Rozdzieliło się serce ich, teraz pogina. I czasu, tak dobrego do waszego złego, a na swoje tyranstwo pogodnego, nie omieszka. Czekaj na to ten, co wam źle życzy, i będzie mówił: Euge, euge! teraz je pożerajmy, teraz pośliznęła się noga ich, odjąć się nam nie mogą“.

I ta niezgoda przywiedzie na was niewolę, w której wolności wasze utoną i w śmiech się obrócą, i będzie — jako mówi Prorok — „sługa równo z panem, niewolnica równa z panią swoją, i kapłan z ludem, i bogaty z ubogim, i ten, co kupił imienie, równy z tym, co prze-

dał“. Bo wszyscy z domy i zdrowim swoim w nieprzyjacielskiej ręce stękać będą, poddani tym, którzy ich nienawidzą.

Ziemię i księstwa wielkie, które się z Koroną zjednoczyły i w jedno ciało zrosły, odpadną i rozerwać się dla waszej niezgody muszą. Przy których teraz potężna być może ręka i moc wasza i nieprzyjacielom straszliwa. Odbieją was jako chałupki przy jabłkach, gdy owoce pozbiierają, którą lada wiatr rozwieje. I będziecie jako wdowa osierociąta, wy, coście drugie narody rządili, i będziecie ku pośmiewu i urąganiu nieprzyjaciółom swoim.

Język swój, w którym samym to królestwo między wielkimi onemi słowieskami wolne zostało, i naród swój pogubicie i ostatki tego narodu, tak starego i po świecie szeroko rozkwitnionego, po tracie i w obcy się naród, który was nienawidzi, obrócić, jako się innym przydało.

Będziecie nie tyle bez pana krwi swojej i bez wybierania jego, ale też bez ojczyzny i królestwa swego wygnani wszędzie nędzni, wzdargzeni, ubodzy, włóczęgowie, które popychać nogami tam, gdzie was pierwej ważono będą. Gdzie się na taką drugą ojczyznę zdołacie, w którejbyście taką sławę i kielce dostatki, pieniądze, skarby i ozdoby i rozkoszy mieć mogli? Urodzi-li się wam i synom waszym taka druga matka? Jako tę straciecie, już o drugiej nie myślcie!

„Będziecie nieprzyjaciółom waszym służyli w głodzie, w pragnieniu, w obnażeniu i we wszystkim niedostatku. I włożą jarzmo żelazne na szyje wasze, przytęście nie służyli Panu Bogu swemu w weselu i w radości serdecznej, gdyście mieli dostatek wszystkiego“ i dla dostatku, ze wszeteczeństwa waszego, gardziście kapłanem i królem i innym przełożeniem wolnością się Belialską pokrywając, a jarzma wdzięcznego Chrystusowego i posłuszeństwa nosić

nie chcąc.

Do takich utrat i przekleństwa pewnie was ta wasza niezgoda i roztyrki do mowy przyprawia. Nie tak rychło i nie tak żałośnie wojną i gwałty postronnych nieprzyjaciół zginąć możecie, jako waszą niezgodą. Jabłko gdy z wierzchu się psować pocznie, wykroić się zgniłość może, iż potrwa, ale gdy wewnątrz gnici i psować się pocznie, wszystko zaraz porzucić musisz i o ziemię uderzyć.

Jest jeszcze inna przyczyna bardzo główna niezgod ludzkich chciwość i łakomstwo i inne pożądlivości świeckie, o których mówi Jakub s.: „Skądże wojny i swary między wami, izali nie stąd, izali nie z pożądlivości waszych“? Pożądają ludzie dobrego mienia, urzędów, sławy świeckiej, podwyższenia domów swoich, i oną się pożądlivością zapaliwszy, gdy nie dostają, czego chcą, rozruchy czynią, niezgody sięją, mszcząc się albo grożąc, żeby tylko swoje pożądlivości mieli, a jedne miawszy drugich pragną, i nigdy się nie natkają.

Dostatek też i pycha wielką jest niezgod przyczyną, jako Prorok o Sodomie mówi, iż jej zguby przyczyną była „pycha i nasycenie chleba i dostatek“. Toż się o was mówić może: dał wam Pan Bóg bogactwa i dostatki wszelakie, a drugie podobno nie od Boga, ale z ucisku poddanych, z lichwy i wydzierania i nie sprawiedliwości zebrane, które was do hardości podnoszą, iż się — jako Apostoł mówi — jeden przeciw drugiemu, nadyma i ustąpić niweczym nie chce. I tak, jako Mędrzec mówi: „między hardymi zawżdy kwitną swary“, zgodzie i miłości przeciwne.

W ciele żaden członek nie dobrego sobie nie obiecuje, jeśli się z drugim nie zwiąże: tak i w Rzeczypospolitej, kto tylo pojedynkowe dobre mienie miłuje, a o pospolite nie dba, aby się ze wszystkimi wiązał, zginąć musi. Bo żywoła niemasz, jedno w spólnym ciele przy wszystkich.

Każdy członek słabość swoją czuje, gdy się od ciała odrywa. Jako różga od drzewa odcięta — mówi Pan — wnet umiera, i rzeczka bez źródła wnet wysycha, i kropla wody bez drugiej hojnej wody rychło ginie: tak kto braterstwa, jako Apostoł upomina, nie pilnuje, a z drugimi się nie kupi i nie zgadza, prędko ginie. Poganie piszą iż Sylvius Scyta testament taki synom czynił: podał ku pę strzał związanych i łamać je każdemu synowi kazał; czego gdy uczynić nie mogli, on pojedynkiem każdą sam przełomił. Gdy się ludzie z sobą dzieła i wadzą, nasłabszy są, lecz gdy w kupie i zgodzie stoją, mocno się każdemu nie przyjacielowi postawia.

Boże, miłośniku i fundatorze zgody i jedności, spraw serca tych starszych, aby wszyscy byli jako mąż jeden, jednej myśli i rady, na dobre Kościoła i ludu twego! Spuść im ducha zgody i miłości, aby jeden drugiemu ustępował i jeden drugiego ciężary znosił i dla dobrego pospolitego krzywdy swoje ojczyźnie darował! Niech modlitwa twoja, którąś Ojca za nami prosił, abyśmy byli jedno, swój skutek weźmie, abyśmy rozkazania twego o spólnej miłości i pokoju słuchając, pociechę sejmów tych odnieśli. Przez mękę i śmierć drogą twoją, który z Ojcem i z Duchem świętym królujesz na wieki, Amen.

Piotr Skarga

Przypominamy te wielkie słowa o znaczeniu jedności narodowej. Gdy jej niema, grożą nam konsekwencje, których wizję Skarga rozciągał przed współczesnymi. Ale wierzymy najmocniej i najgoręcej, że gorzka nauka, którą przeżyliśmy, nie poszła na marne. Że te wielkie słowa naród polski coraz lepiej rozumie. Że bliski już czas, gdy do zgody narodowej przyjdzie.

REDAKCJA.

Alkazar uratowany

HENDAYE (Pat). Z frontu pod Toledo do noszą że wczoraj wieczorem straż przednie wojsk powstańczych znajdowały się w odległości niespełna 7 km. od Toledo, ze stanowisk wojsk powstańczych widać miasto.

Oddziały rządowe stawiały poważniejszy opór jedynie podczas forsowania rzeki Guadarrama wysadzając w powietrze most na szosie w odległości 14 km. od Toledo. Po gwałtownej walce oddziały rządowe wycofały się. Droga z Torrijos do Kielwes poprzez płaskowzgórze będzie ostatnią przeszkodą naturalną, dzielącą wojska powstańcze od doliny Tagny, która jest usiana trupami „millejantów ludowych“. 27 b. m. ma się rozpocząć bezpośrednie natarcie na Toledo. Dowództwo powstańcze sądzi, że miasto zostanie zdobyte po krótkiej lecz gwałtownej walce.

Wycieczki z Alkazaru po żywność

Korzystając z burzy i ulewnego deszczu jak spadł wczoraj w Toledo, powstańcy urządzili kilka niespodziewanych wycieczek w różnych kierunkach miasta i zdobyli znaczne ilości artykułów spożywczych z którymi powrócili bez żadnych strat do Alkazaru.

LA CORUNA, (Pat). Powstańcza stacja radjowa donosi, że oddział ppłk. Asensio zajął Alkazar w Toledo, zmuszając do ucieczki wojska rządowe.

Anarchiści obejmą władzę w Madrycie

Prezydent Azana podawał się do dymisji

HENDAYE, (Pat). Powstańcza stacja radjowa w Valladolid podaje, że wiadomość o przejściowej dymisji prezydenta Azany potwierdza się.

Po zgłoszeniu ustąpienia prezydenta, ambasador sowiecki odbył telefoniczną rozmowę z premierem Caballero i udzielił mu pew-

nych wskazówek, któreby doprowadzić miały do cofnięcia dymisji Azany. Ta sama stacja radjowa donosi, że w Madrycie odbyły się rozmowy pomiędzy anarchistami a związkami zawodowymi co do przygotowania przejęcia władzy w Madrycie przez anarchistów. Samo przejęcie władzy jest w kołach anarchistycznych rzeczą postanowioną.

Zwycięstwo powstańców to nowa wojna domowa

HENDAYE, (Pat). Korespondent Reutera oraz większość obserwatorów neutralnych, którzy dokonali objazdu terenów, zajętych przez powstańców, dochodzi do wniosku, że w razie zwycięstwa powstańców wybuchnie prawdopodobnie pomiędzy faszystami, konserwatystami i monarchistami spór o władzę, rządzić zaś będzie usiłowała armia, ustanawiając równowagę między tymi grupami.

Bilbao zarzucone bombami

BILBAO (Pat). Specjalny wysłannik Agencji Havasa donosi, że wczoraj wieczorem samoloty powstańcze dokonały nowego ataku lotniczego na Bilbao. Bombardowanie, podobnie jak i przy pierwszym ataku miało charakter bardzo gwałtowny. Od wybuchów bomb zawałło się wiele domów, grzebiąc pod gruzami mieszkańców.

Jedna z bomb upadła w bliskim sąsiedztwie konsulatu Wielkiej Brytanji, którego gmach został lekko uszkodzony. W wielu miejscach wybuchły pożary. W mieście panuje panika. Liczba ofiar ludzkich nie jest jeszcze ustalona, lecz niewątpliwie bardzo znaczna.

Azana prosi o schronienie

PARYŻ (Pat). Havas donosi z Buenos Ayres, że argentyńskie min. spr. zagr. donosi, iż prezydent republiki Azana i kilka innych wybitnych osobistości politycznych zwróciło się do ambasady argentyńskiej z prośbą o udzielenie im schronienia.

BLOK MONETARNY

Francji, Anglii i Stanów Zjednoczonych

Dewaluacja franka francuskiego

LONDYN, (Pat). Dziś nad ranem rząd brytyjski, tak samo, jak rząd francuski i Stanów Zjednoczonych ogłosił deklarację oznajmiającą, że pomiędzy Wielką Brytanią, Stanami Zjednoczonymi i Francją zawarte zostało porozumienie monetarne na zasadzie którego Wielka Brytania i Stany Zjednoczone nie podejmą żadnej akcji represyjnej w stosunku do Francji, która w całkowitym porozumieniu z wymienionymi rządami podejmuje przystosowanie swej waluty do walut angielskiej i amerykańskiej przez zdewaluowanie franka.

Wszystkie trzy rządy użyją będących w ich dyspozycji zasobów pieniężnych dla uniknięcia jakiegokolwiek wstrząsów w równowadze monetarnej, jakie mogłyby wyniknąć w procesie przeprowadzenia tej dewaluacji. Nowy frank w wartości swojej zawartości złota ulegnie zmianie z 65,5 miligramów złota i będzie się wyrażać liczbą 49 a 43 miligramów złota.

W stosunku do dolara funt szterling ma być utrzymany na swoim dawnym poziomie przed zejściem funta szterlinga ze złotego paritetu, to znaczy 4,86 dolara za funt szterling. Deklaracja rządu brytyjskiego, podkreśla również, że natychmiast podjęta zostanie przez wszystkie trzy rządy akcja celem usunięcia obecnego systemu kontyngentów i kontroli dewizowej i doprowadzenia do całkowitej wszechświatowej równowagi gospodarczej i stabilizacji.

Z Waszyngtonu donoszą, że amerykański minister skarbu Morgentau oświadczył na temat dewaluacji franka: „to posunięcie będzie według mojej opinii punktem zwrotnym dla powszechnego pokoju na całym świecie. Stabilizacja walut światowych stanowi podstawę, która trzeba położyć zanim będziemy mogli przystąpić do budowy trwałego pokoju i prawdziwej pomyślności gospodarczej“.

Układ punktem wyjścia dla pokoju światowego

WASZYNGTON, (Pat). Po ogłoszeniu układu monetarnego angielsko—francusko—amerykańskiego, Morgentau przyjął przedstawicieli prasy, którym m. in. oświadczył: interesy amerykańskie są całkowicie zabezpieczone. Wspólna akcja trzech państw powinna przyczynić się do pacyfikacji stosunków handlowych. Zdaniem moim, układ ten będzie punktem wyjścia dla pokoju światowego.

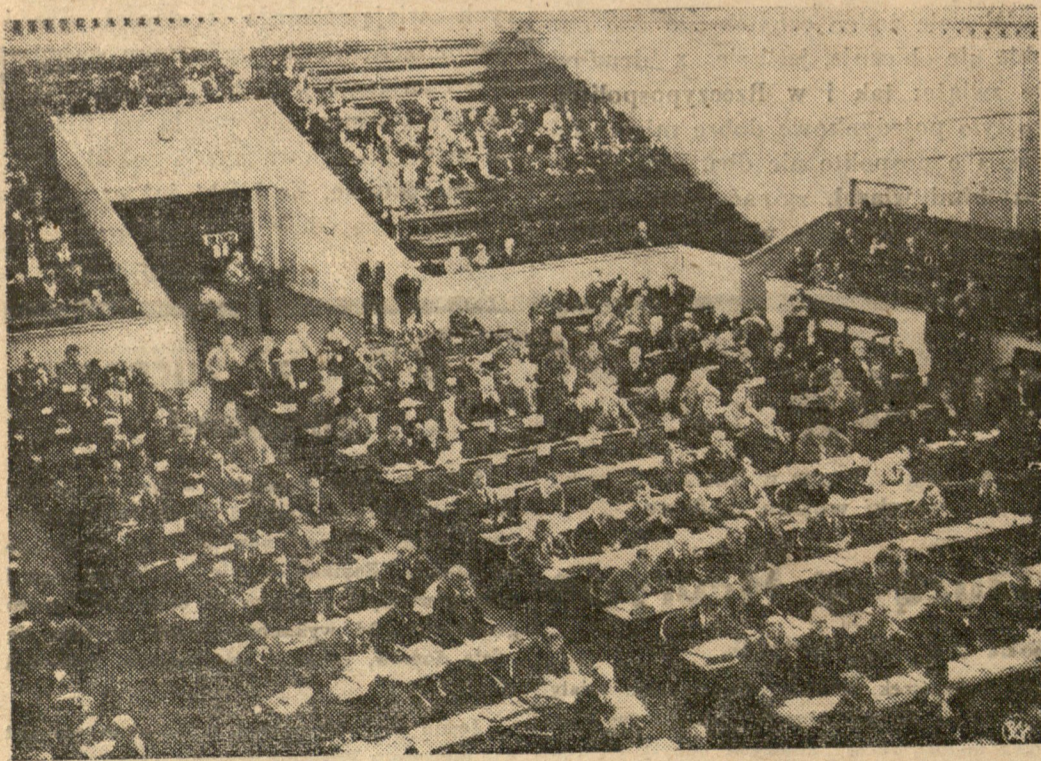
Stabilizacja monetarna była podstawą konieczną zanim można było rozpaływać sprawę trwałego pokoju i prawdziwego odrodzenia handlu międzynarodowego. Morgentau uważa iż układ, zawarty pomiędzy trzema rządami stano-

wi najpotężniejszą zaporę przeciwko spekulacji międzynarodowej, korzystającej z chwilowych trudności rządu.

Bezpośrednim następstwem układu będzie wznowienie eksportu francuskiego, a jednocześnie przyczyni się to do większej swobody obrotów międzynarodowych.

Według Havasa, w kołach oficjalnych Stanów Zjednoczonych panuje przekonanie, iż zawarte porozumienie w niecyfrowym zmienieniu układu handlowego francusko-amerykańskiego. Amerykańskie koła finansowe uważają, iż wydane zarządzenia monetarne będą miały wielkie znaczenie w sprawie pacyfikacji gospodarczej świata.

Z obrad aeropagu genewskiego

Zdjęcie nasze przedstawia fragment plenarnych obrad obecnej sesji Zgromadzenia Ligi Narodów w Genewie, odbywającego się pod znakiem sprawy abisyńskiej i ostatnich wydarzeń w Hiszpanii.

Od administracji

Powiadamy naszych Prenumeratorów, że, poczynając od 1 sierpnia bieżącego roku zaprzestaliśmy dotychczasowego pisma miesięcznego dodatku książkowego. Niska wartość literacko-artystyczna tych powieści, które mieliśmy możliwość operować w granicach opłacalności przy niskiej prenumeracji miesięcznej naszego pisma, spowodowała, że powzięliśmy decyzję skasowania dodatku, dążąc równocześnie do podniesienia wartości materiału informacyjnego i artykułowego w samym piśmie oraz do zwiększenia ilości tego materiału oraz ilustracji. Tą drogą zamierzamy w najbliższym czasie wyrównać z nadwyżką stratę, jaką mogli odczuć nasi Prenumeratorzy, wskutek skasowania dodatku powieściowego.

Belgia przystąpiła do bloku monetarnego

BRUKSELA, (Pat). Belgja przystąpiła do deklaracji angielsko—francusko—amerykańskiej w sprawie porozumienia monetarnego.

Szwajcaria również obniża wartość swojej waluty

BERN, (Pat). Szwajcarska rada federalna odbyła w sobotę 4-godzinne posiedzenie, po którego zakończeniu ogłoszony został następujący komunikat urzędowy:

Po przyjęciu do wiadomości decyzji rządu francuskiego o dewaluacji franka mniej więcej o 30 procent, rada federalna doszła do przekonania, że w interesach gospodarki narodowej Szwajcarii będzie również musiała przybliżyć swą

walutę do poziomu najpoważniejszych walut światowych.

W poniedziałek rada przedłożyła radom związkowym swoje wnioski w tej sprawie. Giełdy w tym dniu, jak również we wtorek, będą nieczynne. Prezydent federacji szwajcarskiej Meyer zawiadomi w sobotę wieczorem przez radio naród szwajcarski o tym postanowieniu rady federalnej.

Zakaz wywozu złota z Francji

PARYŻ, (Pat). Mimo braku oficjalnego zarządzenia, wprowadzającego zakaz wywozu złota z Francji, faktycznie embargo obowiązuje od dnia 26 bm. bank Francji bowiem — w oczeki-

waniu na ratyfikację przez parlament ustawy dewaluacyjnej — po porozumieniu ze skarbem państwa przestał wydawać od dziś złoto.

Premjer Blum w opałach

PARYŻ (Pat). Nowe zarządzenia gabinetu francuskiego zaskoczyły opinię publiczną francuską. Giełda zaledwie od dwóch dni zaczęła orientować się, że przygotowywane są dalej idące decyzje rządu w sprawie polityki monetarnej.

Sensacyjne zarządzenia rządu, przewidujące ustalenie nowej wartości franka w granicach między 49 a 43 miligramami złota, wobec 65,5 czyli zdewaluowanie franka złotego do granicy między 75 a 65 procent w jego wartości dotychczasowej, pod względem technicznym przeprowadzone zostało najzupełniej poprawnie. Natomiast poważne komplikacje nasuwa polityczna strona zagadnienia.

Już w czasie całego dnia wczorajszego w kuluarach Izby Deputowanych oczekiwano sensacyjnych wiadomości, które miały przynieść wieczorne posiedzenie rady gabinetowej, a po tem rady ministrów. Niestety, komunikaty, ogłaszane co pewien czas przez ministra spraw wewn. Salengro nie mówiły nic w tej sprawie. Zapowiedziano jedynie koło g. 20 że minister

finansów Vincent Auriol udzielił komunikatu prasie okod. 22- ej, lecz komunikat ten o godzinie 22 nie ukazał się. O godz. 23 minister zapowiedział ogłoszenie tego komunikatu o północy. W kołach prasowych tłumaczono ożywionymi pertraktacjami, prowadzonymi do ostatniej chwili między Paryżem, Londynem i Nowym Yorkiem. Do godz. 23 nie były ukończone.

O ile chodzi o zagadnienie polityczne dewaluacji, to charakterystyczne jest, iż już na wczesnym posiedzeniu rady ministrów jeden z socjalistycznych członków gabinetu rzekomo przypomniał premierowi Blumowi, iż w swej deklaracji, złożonej na plenum Izby Deputowanych w dniu 6 czerwca rb, zobowiązał się w imieniu rządu frontu ludowego, iż będzie bronił franka. Minister ten jednocześnie miał zwrócić uwagę premierowi Blumowi, iż należy przypuścić, że komunisty nie będą głosowali za projektowanymi dewaluacyjnymi zarządzeniami rządu. W odpowiedzi na to premier miał oświadczyć, że komunisty bierze na siebie. Z dniem premiera komunisty po pewnej kampanii, która miałaby na celu wzmocnienie ich pozycji w masach, w osateczności jednak poparą rząd.

Sowiety contra stabilizacji funta

WASZYNGTON (Pat). Minister finansów Stanów Zjednoczonych Morgentau na specjalnie zwołanej konferencji oświadczył przedstawicielom prasy, że Sowiecki Bank Państwowy — na zawarciu porozumienia walutowego przez W. Brytanię, Stany Zjednoczone i Francję — rzucił na rynek jeden milion funtów sterlingów z poleceniem sprzedaży po jak najniższej cenie, aby w ten sposób zakłócić wpływ stabilizacji walutowej. W związku z tem funt szterling ob-

niżył swój kurs.

W dalszym ciągu Morgentau twierdził, że amerykański fundusz interwenjował przeciwko spadkowi funta szterlinga zakupując zaofiarowaną ilość 1 miliona funtów sterlingów w złocie. Minister finansów wyraził przekonanie, że w przyszłości nie będzie się mógł powtórzyć podobny wypadek, aby jakiś kraj podejmował próbę przeszkadzania wysiłkom dostabilizacji stosunków gospodarczych.

Sprostowanie

W części dzisiejszego nakładu wskutek nieuwagi zecera, na str. 3-iej mylnie

wydrukowano rok śmierci Skargi. Oczywiście powinno być 1612.

Skutki dewaluacji franka w Polsce

(Telefonem od naszego korespondenta z Warszawy)

W kołach finansowo-gospodarczych panuje przekonanie, że dewaluacja franka będzie konsekwentna nie tylko w wewnętrznych stosunkach francuskich, lecz i we wszystkich wydarzeniach w dziedzinie monetarnej, z którymi mieliśmy do czynienia w ostatnich latach w Stanach Zjednoczonych i Anglii.

Po przeprowadzeniu dewaluacji funta i dolara, trzecia na świecie waluta odgrywająca tak dużą rolę w stosunkach gospodarczych — frank francuski pozostał nienaruszony, co w znacznym stopniu przeszkadzało do przeprowadzenia stabilizacji walutowej na rynkach międzynarodowych. Obecnie zawarcie układu monetarnego pomiędzy Francją, Anglią i Stanami Zjednoczonymi przyczyniło się do wyświelenia i oczyszczenia atmosfery w świecie finansowym.

Jeżeli chodzi o Polskę, to dewaluacja franka nie może wpłynąć w najmniejszym stopniu na techniczną sytuację Banku Polskiego, gdyż pokryciem waluty polskiej są posiadane rezerwy w złocie, następnie Bank Polski nie posiadał i nie posiada większego zapasu waluty francuskiej. Jeżeli chodziło o nasze życie gospodarcze

nie było ono związane z frankiem tak silnie jak z dolarem czy funtem i nie posiadało większych rezerw w walucie francuskiej. Stąd też spadek wartości franka nie grozi nam stratą finansową. Należy spodziewać się, że Francja pójdzie po linii zastosowanej przez Anglię i USA, i obniży paritet franka nie tylko w stosunkach wewnętrznych, ale i nazewnątrz, to znaczy, że zobowiązania zagraniczne w stosunku do Francji płacone będą według kursu franka nowego paritetu. Obniżenie kursu franka, który wyniesie ma około 25% nie może mieć wpływu na nasze stosunki finansowo-walutowe, gdyż na wiosnę Polska wprowadziła kontrolę obrotu dewizami i handlem złotem, co zahamowało odpływ złota na cele spekulacyjne z Banku Polskiego.

Sytuacja finansowo-walutowa Polski ostatnio doznała wzmocnienia, zarówno przez wzrost zapasu złota w B. P. jak też i dużego uspokojenia na prywatnym rynku pieniężno-kredytowym a to wskutek zrównoważenia budżetu. Oba te akty zapewniają Polsce możliwość prowadzenia w dalszym ciągu dotychczasowej ustabilizowanej polityki walutowej.

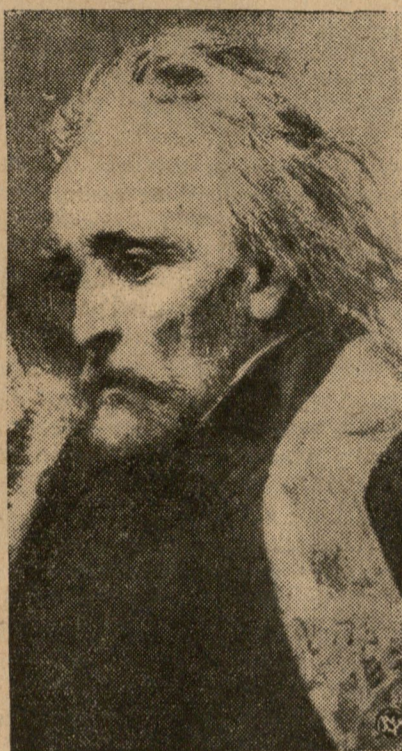
PIOTR SKARGA

Kiedy przeciętny Polak pomyśli o Skardze, widzi natchnioną postać z obrazu Matejki, malowanego w przeddzień powstania 63 r. Utrwalony na wieki namiętny giest zgrozy, rozpaczy, błagania, prawie kłątwy wstrzymanej miłości, jakieś rzucanie się wątlęgo „prorocznym“ przeciw potężnemu prądowi w ślad za wizją, płonąca we wspólnych oczach rozpalonych miłością do „nieszczęsnego królestwa“, którego staczanie się w przepaść widzi.

My dziś wiemy, że widział trafnie, w wielu rzeczach chociaż nie miał nic w sobie z mistyka, wizjonera lub nadezłowieka, przeciwnie ludzki był i arcyłudzki. Religja jego nie była sprawą scholastycznych kontrowersyj (umiał się w dysputach niemi posługiwać), ale zastosowaniem jej praw do życia codziennego. Przemawiał w imię zdrowego rozsądku. Styl jego, metafory, nauki, nakazy, wal ki jakie całe życie staczał ze złem, wpływ jaki wywierał, sprawy które rozstrzygał, były jasne, czyste jak cała jego duchowa organizacja, a opierały się na widzeniu praktycznym, realnym. Za stosowywał program życiowy do okoliczności w jakich naród jego, pozostawał, nakłaniał do widzenia prawdy, a prawdę niezbitą, od której nikt i nic go nie odwróciło, było oparciem całego życia polskiego, (narodowego, politycznego i społecznego) o kościół katolicki jako jedyny wyraz woli Boga na ziemi.

Wszystkie argumenty, wpływy, jakie wspaniałą wymową, idącą z najgłębszego przekonania zdobywał, cała magnetyczna siła, płynąca z jego namiętnej natury i porywająca tyrańsko dusze ludzi, które odwracał do góry dnem, że 67 ministrów protestanckich, magnatów, szlachtę nawracał, że w tak ważnych i brzemiennych w skutki zdarzeniach politycznych jak i anulacja konfederacji warszawskiej i przeprowadzenie Umji brzeskiej, wywarł wpływ dominujący — wszystko to działo się dlatego, że Skarga posiadał rzadki dar u rdzenego Polaka: siłę przekonania bez odchyłań i wahań, oraz żelazną konsekwencję w dochodzeniu do zakreślonego celu. Nigdy niczego i nikogo się nie ułaski, żadne względy nie odstraszały go od walki, w żadnej okoliczności nie ugiął się ani odstąpił na krok, o oporcie z jego strony mowy być nie mogło. Byłby jeszcze bardziej przesładowany i znienawidzony przez wrogów, a miał ich wielu, żeby nie inna strona jego bogatej natury. Właśnie ta integralność czystości intencji, charakteru, postępowania. Działając w epoce, kiedy rozluźnienie obyczajów duchowieństwa było ogólne, otoczony sławą, znaczeniem,

1536

1612

persona grata na dworze kolejno Bato rego i Zygmunta III, prowadził życie ubogiego mnicha, poświęcając każdą chwilę służbie publicznej. Oddany jest bez reszty lubej Ojczyźnie, którą chce widzieć całą wprzęgniętą w służbę bożą w kościele katolickim. Program polityczny — społeczny prosty. Królestwo przemilnięte w każdej swej funkcji duchem katolicyzmu, musi się stać błogosławioną krainą dla każdego obywatela.

Tu ciekawy odcinek tego niezwykle go umysłu. Nie tylko nie był postępowym w dziedzinie ducha, ale przeciwnie. Konserwatystą był regalistą w naj wyższym stopniu, swobody polityczne i religijne potępiał namiętnie — czem na wiase mówiąc zraził sobie starych humanistów i całe młode pokolenie i o tyle osłabił swe wpływy. „Nowinek“ w żadnej dziedzinie nie znosił, a jednak... jakże „postępowa“ była jego walka z uciemienieniem „poddanych i kmiotków, których krew i pot bez żadnego zakreslenia ciecie“. „Wrodzonej i chrześcijańskiej wolności mu nie bierz“, wołał „nad jego zdrowiem i żywotem panem się naj wyższym nie czyn!“ Zaiste taki pogląd w XVI w., aczkolwiek płynął z pobudek religijnych, społecznie jednak, daleko wybiegał po za pojęcia współczesne.

Bo Skarga miał w sobie wrodzone poczucie sprawiedliwości społecznej i zupełnie sprzeczne z duchem czasu (w Polsce) namiętne pragnienie surowej, ścisłej praworządności, dyscypliny zastoso-

wanej w każdej dziedzinie życia Rzeczypospolitej.

A walka z dyssydentami i protestantami, ostra, bezwzględna, nie przebiegająca w środkach? Jakże to pogodzić?

To się zupełnie rozumie z punktu widzenia tego łowcy dusz, tego religijnopolitycznego Demostenesa. Wierzył bezwzględnie, bez wątplenia, bez wahań, że innowiercy narażają się na wieczne potępienie, więc jako kapłan musi ich ratować wszelkimi sposobami, a poza tem był przekonany, że każde niekatolickie wyznanie jest elementem politycznie Polskę rozsadzającym, więc czemś w rodzaju zdrady stanu. Z tego więc też względu niszczyć je trzeba.

Jako kapłan katolicki bał się o dusze, jako gorący, namiętny patrjota bał się o moskiewską i niemiecką truciznę, wyznaniowych placówek sąsiednich państw, rozrastających się w ziemiach Rzeczypospolitej. Widział tylko to niebezpieczeństwo i z tem walczył.

Praktyczny zmysł orjentacyjny, wrodzony, poparty świetną nauką Jezuitów, tych mistrzów psychologii, bezwzględna logika, odwaga, zapał i poświęcenie, styl lapidarny, realistyczny, zrozumiały dla każdego, przejrzyście myśli w pismach i kazaniach dawały mu niebywałą popularność. Proroctwa jego, wstrząsające późniejsze pokolenia, słuchane z trwogą przez współczesnych, oparte są na realistycznych, życiowych przesłankach. Ten krewki Mazur nie znosił oporu, nie

znosił polskiego kwietyzmu, był z rodziny Reja i Orzechowskiego, daleki od klasycznej pogody Kochanowskiego i Górnickiego, przyszedł do głosu w epoce, kiedy wspaniałe piękno humanizmu rozkwitło Polskę talentami największymi go blasku, kiedy szeroki duch wyzwolonych z powijaków scholastycznych umysłów ogarnął elitę społeczeństwa i wszczępiony w miękką słowiańską naturę popożłował sobie w tej swobodzie bez miary i granic, dla tej elity tylko.

Skarga w szlacheckiej „zrenicy oka“, w tej złotej wolności widział niebezpieczeństwo, rozrost egoizmu klasy panującej królów i grzmiał głosem średnio-wiecznego mnicha, nawołującego do krucjaty. On też wciąż, całe życie nawoływał, „nie bądźcie tacy ani ciepli, ani zimni, jako barszczykowie lub zmokła kokosz“. Wrzący był cały i musiał gniew swój obracać w oręż do walki, w narzędzie postrachu, temperament jego i wymowa posłużyły mu wybornie w płu. wschodnich krainach Rzeczypospolitej do walki z ciężkimi umysłami litewsko-ruskich obywateli. Przekona ny, że jest tylko, niegodnym narzędziem w ręku Boga i przemawia jako Jego poseł, na 14 sejmach wybierany, by przemawiał do ludzi, z Ducha Świętego natchnienie czerpie i na swem powołaniu opiera pewność, że ma prawo duszami rządzić by je wieść ku zbawieniu. Był właściwie dzieckiem wieku odrodzenia, z temperamentu i metod, ale wszedłszy w karne szeregi Societatis Jesu niszczył w sobie pychę człowieka jako indywiduum. Ascetą był w życiu bezwzględnym, chociaż umysł jego kształtował się na wzorach humanistycznych, a pobyt w Wiedniu z Tenczyńskim największym w tym czasie elegan cie i hułace, zetknięcie go musiał ze światem rozkosznej swobody i tej słonecznej anarchii, która rozkwitła w Polakach tej epoki. Skarga jakimś dziwnym nawrotem uczuć i rozumu zamurzył się w średniowieczną pokorę względem Kościoła rzymskiego, poddał myśl i czyny władzy duchownej i chciał przekonać ro daków, że tylko w bezwzględnem posłuszeństwie Rzymowi i przedstawicielowi władzy, poświęconemu przez kościół, po mazańcowi — królowi, mogą osiągnąć zbawienie duszy i szczęśliwość doczesną.

Z tego ukochania absolutum dominium podobał się wielce Batoremu i Zygmuntovi III-mu, którzy obrał go za nadwornego, kazno

(Dokończenie na str. 4-ej)

Hel. Romer.

Pochwała wojska

I wojny sprawiedliwej przez ks. Piotra Skargę w Wilnie w dniu 9 września 1601 roku wypowiedziana

Rzeczypospolita stanęła przed koniecznością potrzeby wojennej. Szlachta niechętna polityce dynastycznej Zygmunta III odmawiała narażenie podatków na wojnę szwedzką, teraz jednak zmuszona była poprzeć akcję króla. Oto bowiem Karol ks. Sudermański wtargnął zbrojnie do Inflant. Na nie się nie zdał dzielny opór, stawił najęźdźcom przez wojska litewskie pod wodzą ks. Krzysztofa Radziwiłła hetmana litewskiego pozostających. Całe prawie Inflanty z wyjątkiem Rygi i paru innych zamków znalazły się w ręku wroga. To też sejm warszawski w r. 1601 uchwalił wojnę, powierzając dowództwo wyprawy Janowi Zamoyskiemu. Zakrzętnął się sędziwy hetman wokół należytego wyposażenia i zaopatrzenia sił zbrojnych Rzeczypospolitej. Zdawał sobie sprawę, że niełatwa to będzie rzecz — zdobywanie warownych zamków inflanckich, główny więc swój wysiłek obracał na zdobycie dostatecznej ilości dział, kul i prochów. Jako punkt zborny dla wojsk wyznaczył Selburg nad Dźwiną, gdzie już stał Żółkiewski z wojskiem kwarcianem. Niebawem ulice Wilna ożywiły się. Na wyprawę bowiem ciągnął sam król z licznym orszakiem dworu i olbrzymim taborem. Tu miały połączyć się też z wojskiem

królewskim niektóre poczty panów polskich.

Ks. Piotr Skarga (kaznodzieja nadworny króla oddał swój talent krasomówczy na usługi sprawy wojennej. Obdarzony wielkim rozumem politycznym widział zgotowy dobru ojczyzny w poparciu zamysłów królewskich i zdawał sobie sprawę z niebezpieczeństwa utraty Inflant. To też nie amieszkła swą niepospolitą energią i płomienną wymową zapał rycerski w narodzie obudzić. W obecności najjaśniejszego Pana Rzeczypospolitej oraz dostojników duchownych i świeckich z biskupem Benedyktem Woyną na czele, tak oto dnia 9 września w niedzielę po Narodzeniu N. M. P. powiedział: „Miej my dwu niebieskich na tę wojnę wodzów: to jest sprawiedliwość i nabożeństwo; a wszystko się nam powiedzie, a dwaj wojewodowie niech sprawują wojska nasze, a Pan Bóg napelni was weselem i da zwycięstwo ręką waszym. Aż sprawiedliwość idzie z wami, gdyż nie tylko sprawiedliwa ale i przymuszona na obronę wojny macie, prorokować wam o szczęściu i powodzeniu, dobrej myśli dawać nie przestaniemy... Jedno drugiego wodza słuchajcie: to jest nabożeństwo, Bóje się Pana Boga zastępów, który w swoim ręku zwycięstwo nosi, który jednem skinieniem swoim zwycięstwa daje, który podczas odwłóczy sprawiedliwość swoją, a dla grzechów ludu swego, moc daje i zwycięstwo łupieżcom niesprawiedliwym, aby i grzechy swoich sług ukarał i harde a wydzieracze i złości swej dufające wyżej podnioszy okrutniej roztracił.

...Na wysokiej górze Thasga i na wierzchu

wyniosłym góry Thogor, na katolickiej epoce i górze, o której pisał Izajasz, stojąc, a w duchu na obóz wasz patrząc, na miasto ruchome, na rynki i ulice nositelne, widząc je mówię: O jako piękne tabory i namioty ludu Bożego. Piękny obozie nasz nietylko przyprawą wojenną, mężnym rycerstwem, mocną jazdą i cierpliwością a śmiałą piechotą; ale i królewską obecnością która w nim jako najjaśniejsza gwiazda świeci i wojsko wszystko ozdabia. Piękny rycerstwem domów wielkich, sławą i szczęściem wojennym ozdobionych. Piękny w mądrego i starego wodza, który Królowi Panu Swemu wielkie zwycięstwo zwykł przynosić i teraz świeżo z Multan przyniósł (mowa o Lamajskim, który walczył ostatnio z Michałem wojewodą mordawskim popieranym przez Habsburgów). A największa piękność twoja z nabożeństwa katolickiego, iż w Tobie służba Boża nie ustaje i poświętych używanie Sakramentów. A naoddobniejsza jest śliczność twoja — sprawiedliwość za którąś się wziął i która z tobą idzie Piękny miłością służby Bożej, o której się wykorzenie gniewasz. Śliczny miłością ku ojczyźnie i braciej swej na której ukrzywdzenie i zelżenie patrzeć nie chcesz. Piękny jako pagórki gajowe i ogrody przy rzekach, które mi się polewają. Błogosław ci Bóg. Rozszerzaj miejsce taborów twoich i rozciągaj płótna i stopy na miotów twoich, długie czyn powrozki i pobijaj głębiej gwoździ twoich, bo i w prawo i w lewo się rozpuścisz i w pustych miastach mieszkać będziesz. Nie bój się, nie zawstydzisz się ani pohańbisz. Opanuje cię Ten, co cię stworzył,

którego Panem wojsków zowią Odkupiciel twój — Bóg wszytkiej ziemi. Ten cię w obrobie swojej Pańskiej ma. Ten cię po smutku pocieszy, jako mówię: Na czas krótki opuściłem cię iż zamki zdradliwie bez odpowiedzi łakomy i niesprawiedliwy nieprzyjaciel pobrał i tak wiele niewinnej krwi rozlał; ale w miłosierdziu moim do kupy cię zbiorę i umocnię. Co daj Boże. Amen“.

Więść o tem kazaniu dotarła hen do ziemi Pomorskiej. Minister luteranski ze Szczecina Daniel Kramer otrzymał rzekomy tekst kazania od swego współwyznawcy z Wilna i opublikował w formie paszkwilu na ks. Piotra Skargę.

„O kwestji zasadniczej i czy należy docho wać wiary heretykowi. Straszliwe i krwi pragnące kazanie jezuitckie, które miał ks. Piotr znamięty mnich jezuitcki 9 septembra 1601 w mieście Wilnie podczas przemarszu wojsk polskich do Inflant“.

Temu to paszkwilowi zawdzięczamy wydrukowanie autentycznego tekstu kazania. W obrobie bowiem powagi królewskiej, zakonu O. O. Jezuitów i własnej osoby ogłosił je natchniony kaznodzieja drukiem w Krakowie czcionkami Andrzeja Piotrkowszczyka. Do kazania dołączył tekst zespecony sromotnie przez Kramera, uwa gami swemi go zaopatrując i nie szczędząc adwersarkowi słów ostrych i gorzkich. Druk ten mało znany nosi tytuł: „Wsiadane na wojnę kazanie, gdy nie zwyciężony y Bogu miły król Polski i Szwedzki Zygmunt III Pan nasz miłoś ciwy na konia swego do Inflant z wojskiem wsiadac miał czynione od x. Piotra Skargi“.

PIOTR SKARGA 1536 — 1610

(Dokończenie ze str. 3-ej)

dzieję. Przez lat 22 pozostawał nim, przemawiając z ambony co niedziela w czasie sejmów, gromiąc i ostrzegając, a pozatem przebiegając Rzeczpospolitą jak ko wódz naczelny, szeregując walczącą pod jego sztandarem milicję, podniecając duchownych i świeckich, wydzierając znaczne persony protestanckim wyznaniem, odbierając placówki tworzone przez kulturę tych wyznań, kościoły, on giś na kirchy przerobione (pono 2 tysiące za Zygmunta Augusta), spowrotem wyświęcając, tworząc zgromadzenia, bractwa i instytucje filantropijno — społeczne, zakładając i organizując akademie jezuickie w Wilnie, na Inflantach i Białej Rusi, i wreszcie znajdując przy tem czas na pisanie wielkich dzieł wie lokrotnie przedrukowywanych jak Żywoty Świętych, które się stały domową lekturą nawet małych, czytających Polaków, dzieł wychowawczo — religijnych dla żołnierza, (nowy dział literatury), dzieł religijno — polemicznych na pogńębienie inowierców i broszur polemicznych. Pozostało ich 20, będących wzorem polemiki, powiedzielibyśmy publicystyki religijnej, gdyż na każdą okoliczność zarzut czy fakt szybko dawał Skarga, ciętą, ostrą, logiczną odpowiedź, umiał odparować ciosy i sam je zadawać. Piórem, słowem i czynem (kazań pozostało ze 200), służył swej idei, był trybunem społecznym — religijnym — politycznym, a niezmordowana jego czynność, pojemność umysłu, (miał 70 lat, gdy się po niemiecku nauczył, by łatwiej z królową Konstancją i jej faworytką Urszulą Meyerkin rozprawić) sprawiły, że kilkadziesiąt lat utrzymał się na luminarzu, dzierżąc, jeśli nie wszystkich dusze w ręku, to w każdym razie te, które w Rzeczpospolitej wszystko znaczyły.

Błędem Skargi było to, co mu dawało siłę: był tak przekonany o swej słuszności, że nic poza nią nie widział.

Udało mu się zwyciężyć i zaszachować (jak mu się wydawało ostatecznie), schizmatyków Unją brzeską, zlikwidować protestantów i dysydentów anihilując konfederację warszawską i widząc swoje na tem polu zwycięstwa, uważał że nadszedł moment rzucenia się na

„zrenicę oka“ — na złotą wolność szlachę. I tu się w swej działalności załamał. „Polak jako orzeł przyrodzoną wolność swą miłuje nad wszystko“, nawet nad bezpieczeństwo życia. Tego palladium honoru szlacheckiego, zagwarantowanego paktemi, wydrzeć sobie ogół szlacheckiej nie dał. Darmo wołał z jękiem rozpaczliwym Złotousty w katedrze św. Jana: „Nierządem Polsce stać, to nie podobna i przeciw rozumowi“, darmo groził że Ziemia i Księstwa Wielkie, które się z Koroną zjednoczyły odpadną i rozerwać się dla waszej niezgody muszą! Wy którzyście drugie narody rzędzili, będziecie ku pośmiewisku i urąganiu nieprzyjaciółom swoim będziecie bez Pana krwi swojej i bez wybierania onego, bez Ojczyzny i Królestwa, wygnani, włóczęgowie nędzni, wzgardzeni, u biedy... Ustawicznie się mury waszej Rzeczpospolitej rysują, a wy mówicie nic, nic. Nie ładem stoj Polska. Lecz gdy się niespodziewanie, upadnie i wszystkich was potłucze“. Darmo wstrząsał i wruszał. Płakano, wzdychano, komentowano, wielbiono go i mienawidzono... (w Responsumie w 1592 r. odsyłał go do pięciu tureckich izby się dowiedział co zna czy tyranja, którą chce Polakom narzucić), szanowali go i oddawali mu rząd dusz królowie i ich małżonki, kornie schylali głowy nawróceni magnaci... a rzeczy szły dalej niezmienną koleją losu, gotując Polskę to, co jej Skarga powiedział. I... o ironjo rzeczy ludzkich! Wszak jedyni ludzie, co sobie za zasadę postawili nie mieć poddanych, mężobójstwa i próżności światowych unikać i to w życie wcielili, to byli Arjanie, prześladowani, potępiani, zwalczani wraz z innymi inowiercami przez tegoż Skargę, co się tak szczerze, gorąco o krzywdę poddanych umował.

* * *

Dając pobieżny szkic wielkiej, potężnej postaci Piotra Skargi, (Pawęskie go, krewni jego kupili sobie szlachectwo lecz on tylko nazwiska mieszczańskiego używał), podkreślając najbardziej znamienne cechy jego niezwyklej indywidualności, należy choć w kilku słowach wspomnieć o epoce, w której żył i działał.

Za ostatnich Jagiellonów ruch refor-

macji ogarnął Polskę, znajdując łatwy grunt do działania z powodu upadku duchowienstwa, oddanego sprawom materialnym, i dzięki duchowi tolerancji, właściwemu Polakom. Garnęli się do kraju, gdzie nikt nie palił gromadnie na stosach exulowie — heretycy z całej Europy. Kalwinizm ogarnął północną krainę Litwy, schizma na Rusi nabierała siły, arjanizm wykwił wypamił tu i owdzie, luteranie zdobywali pozycje. Wstrząśnięte tym pożarem sfery katolickie ocknęły się i zmobilizowały talenty pisarskie. Katechizmy, nauki wyznaniowe, biblję, (Leopoldy w 1561 r. brzeska kalwińska arjańska Budnego w 1563 r.), pieśni i opowieści zalały Polskę, ciemny szlachciura, który, co najwyżej czytywał herbarze i psalterze, głosił się teraz nad tajemnicami wiary i rozprawił o różnicach wyznań. Druki ruskie, polskie, litewskie, łacińskie weiskały się w każde ręce, poruszając sensne, przyziemne umysły. Wszystkimi granicami gościnnej Polski pchał się prześladowani w swych ojczyznach heretycy i zawsze znajdowali powolnych. Ale... tylko w górnych sferach. Modne i pańskie były te nowe wiary. Twierdzą katolicyzm pozostały sfery mieszczańskie, chłopskie i drobno szlacheckie. Zresztą warcholstwo polskie i w wyznaniowych sprawach się objawiło. Każdy synod religijny rozjeżdżał się skłócony, wzbogacając kraj o parę „herezji“ więcej, nie wiele pomogły ta lenty i temperamenty Reja, Czechowicza, Locyna Budnego. Katolicyzm przeciwstawiał im światowej sławy Hozjusza i jego Confesia drukowane w kilku nastu językach, Kromera historyka i dyplomata, a wreszcie Zakon Jezuitów ze świetnymi kaznodziejami i Skargą na czele. Wszyscy trzej wodzowie katolicyzmu pochodzili z mieszczan. I dzieje tej epoki zakończyć trzeba słowami A. Brücknera. „Pożoga protestancka tylko na to spaliła pola i łąki polskie, aby je użyźnić pod przyszły bujniejszy posiew nowego katolicyzmu“.

A jedno pamiętajmy z dumą: Krew się o wiarę Chrystusową nie lała jak w innych krajach.

Wiara i miłość odmiosły zwycięstwo, nie stos i miecz.

Hel. Romer.

Dobry wpływ

Waldek i Andrzej oprócz wiedzy o równaniach kwadratowych, bohaterach Iljady, verbach gerund'ach itp. wymięśli ze szkoły uroczy (w ich pojęciu) i fajalny (w pojęciu starszych) żargon. Trudno laikowi wyliczyć wszystkie osobliwości mowy sztubackiej, ciekawych odsyłam do wyczerpujących artykułów, które w swoim czasie ukazywały się w „Kurjerze wil.“ (autor z powodzeniem dowiódł w nich wspólnego źródła roslowu gwary uczniowskiej ze zlodziejską).

— To wstyd — orzekli rodzice — tak ka leczyć polszczyznę. Musicie się poprawić.

Ale jak?

Rodzice zorganizowali małą radę rodzinną, na której ciotka Katarzyna wystąpiła z następującym wnioskiem:

— Trzeba chłopcom dać do towarzystwa gościa, ktoby pięknie mówił po polsku. W ten sposób odzwyczai się ich od wstępnego nałogu.

Projekt się spodobał. Wuj Jerzy natychmiast zaprotegował na mentora sympatycznego studenta rodem z Kielc, pana Stanisława.

Pan Stanisław, gdy się zjawił, wywarł na wszystkich bardzo korzystne wrażenie.

— Będzie i pan tylko z nimi rozmawiał, aby chłopcy przesiąkali pańską piękną mową.

Uplłynął miesiąc.

Rodzice siedzieli przy stole. Z otwartego balkonu dobiegały głosy młodzieży:

— Jaki miły jest ten pan Stanisław — mówiła mama — ma doskonały wpływ na chłopców...

— Jak ładnie mówi po polsku — dodał tata.

Właśnie słyhać było wyraźnie pana Stanisława:

— Te, Waldek, znowu kiwasz szansy. Nie myśl, że ja taki frajer.

— Uf majne mones, prosz pana, to nie ja, to Waldek.

— Zobaczysz — ciągnął pan Stanisław — jak zeks was przyskrzyni, to będzie wam taka broda, że nie wiem co!

— E, nie nie będzie, zeks klawy morowiec...

W tem miejscu, przerywając ciekawą dyskusję, wpadł na balkon ojciec.

— Ha, to talk pan uczy moich chłopców poprawnej polszczyzny.

— Ja nie chciałem okiwać pana, — tłumaczył się biedny pan Stanisław — ale ja jeden, a ich dwóch, to tak mnie fajnie obkuli, że już inaczej wyjęczyć się nie potrafię...

I zapłakał.

— Ma pietra przed naszym fatrem — szepnął Andrzej do Waldka.

D. T. F.

W dzień — adwokat, w nocy — włamywacz

Podwójne życie warszawskiego prawnika

Tematem sensacyjnego dochodzenia władz jest sprawa znanego warszawskiego adwokata, który prowadząc podwójny tryb życia, znalazł się pod zarzutem przestępstw, kolidujących z kodeksem karnym. Niezwykła ta sprawa przypomina żywo dramat o podwójnym życiu p. t. „Prokurator Hallers“ jest jak gdyby urzeczywistnieniem fantazji autora.

Od pewnego czasu na terenie stolicy grasował jakiś

TAJEMNICZY WŁAMYWACZ,

którego specjalnością były dokonywane w porę nocnej kradzieże sklepowe. We wszystkich wypadkach nie zdołano natrafić na ślad przestępcy. Sposób i technika dokonanych kradzieży świadczyła, że sprawcą był ten sam włamywacz. Śledztwo nie dawało jednak wyników.

Dopiero obecnie do władz wpłynęło sensacyjne zameldowanie, które początkowo wydawało się zgola nieprawdopodobne. Mianowicie do policji zgłosił się jeden z dozorców nocnych, pełniący służbę nocną w centrum miasta i

OSKARŻYŁ ZNANEGO ADWOKATA Z

o organizowanie kradzieży sklepowych. Oskarżony zawierał jakoby znajomość z dozorcami, pełniącymi służbę przed upatrzonym sklepem i wciągał ich do spółki w przestępstwo.

Dozorca — wspólnik pilnował od ulicy, podczas gdy niezwykle przestępca ze zdumiewającą wprawą rutynowanego włamywacza dostawał się do sklepu i dokonywał kradzieży.

W ten sposób okradziono wiele sklepów w centrum miasta. Dozorca, który złożył zameldowanie do władz,

BYŁ WSPÓLNIKIEM NIEZWYKŁEGO WŁAMYWACZA.

W toku dochodzenia badano go kilkakrotnie. Początkowo nie przynawał się do udziału w

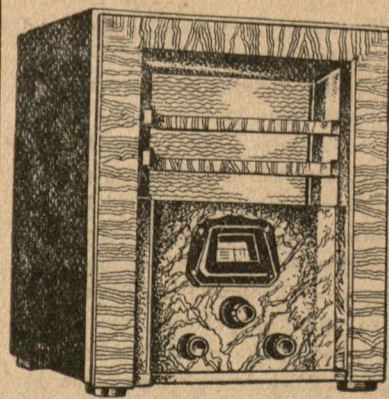
kradzieży. Obawiając się jednak odpowiedzialności i kary, dozorca po kilku dniach sam zgłosił się do władz, ze skruchą przyznał się do winy i zdemaskował współnika.

W niezwyklej tej sprawie trwa dalsze dochodzenie. Bliższe szczegóły i nazwiska bohaterów sensacyjnego przestępstwa trzymane są narazie w tajemnicy.

Nie ulega wątpliwości, iż

OSKARŻONY ADWOKAT PROWADZIŁ PODWÓJNY TRYB ŻYCIA,

w dzień występując w roli znanego prawnika, w nocy zaś niebezpiecznego włamywacza. Można liwie, że przestępstwa te są wynikiem choroby zwanej rozwojeniem osobowości, co niejedno krotnie notowano w kronikach kryminalnych.

Już nadeszły

nowe modele radjoodbiorników na rok 1937 Firmy „Elektrik“ i inne.

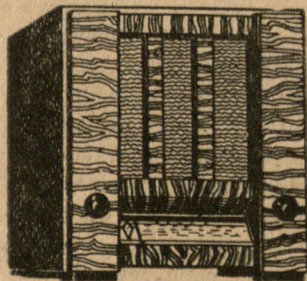
Ceny niskie, warunki dogodne.

Wyłączna sprzedaż w Firmie

„REKORD“

G. Cyryński Baranowicze, Szeptyckiego 36, tel. 129

Żądajcie prospekty i cenniki

Samobójstwo po wygranej na loterii

Urządник magistratu w Gródku Jagiellońskim, Romuald Andrzej Hubert Miller, lat 31, wygrał na loterii 30 tysięcy zł. Po odebraniu pieniędzy udał się taksówką do Lwowa, gdzie zabrał z sobą narzeczoną swego brata, przebywającego w wojsku 19-letnią Marję Mickównę, z zawodu krawczynią i w jej towarzystwie pojechał do Żółkwi.

Po sutej kolacji oboje udali się taksówką do Lwowa. Posterunkowy w Kieliszowie zatrzy-

mał ich jednak i odprowadził na posterunek, gdyż otrzymał zawiadomienie na podstawie pod słuchanej rozmowy, że oboje zamierzają popełnić samobójstwo. Para jednak umarła na posterunku, gdyż, jak się okazało, zażyła strychniny, Miller osierocił żonę i dziecko.

Jak ustalilo dochodzenie Miller zakochał się w Mickównie gdy bawiła u nich na wywieczasach letnich. Oboje postanowili razem umrzeć.

Automaty — oszustwa

W ostatnich czasach stwierdzono znaczne rozpowszechnienie się w miejscach publicznych tak zw. automatów zręczności. Automaty te są skonstruowane w samem swem założeniu z przeciętnym wynikiem gry na niekorzyść graczy. Pod pozorem nagradzania zręczności w grze towarzyskiej, automaty te w rzeczywistości służą do uprawiania gier niedozwolonych o charakterze hazardowym.

Wyjaśniając różnicę, zachodzącą między automatami zręczności w istotnym tego słowa znaczeniu, jak na przykład, bilardy automataczne, a obliczonemi jedynie na los szczęścia i szkodę graczy, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło likwidację automatów.

Rutynowany NAUCZYWIEL MUZYKI udziela lekcji GRY NA FORTEPIJANIE — Ceny przystępne. — ul. Jagiellońska 8 m. 22, godz. 4—6 pp.

Pierwszy krok do czystości

to czysta bielizna i czysta pościel. Od tego w dużej mierze zależy nasze zdrowie. Tylko czysta bielizna pozwala ciału swobodnie oddychać — tylko w czystej bieliźnie znajdujemy pokrzepiający sen. Ale ważnym jest, aby bielizna była należycie wyprana. Należy, to znaczy higienicznie, tak aby wraz z brudem zostały usunięte szkodliwe bakterie, które powstają przy używaniu bielizny. Takim higienicznym środkiem do prania jest RADION, który nie tylko posiada właściwości dezynfekcyjne i usuwa brud, lecz jako środek samopiorący ułatwia pracę gospodyni i chroni bieliznę.

Pranie Radionem jest tak łatwe, że może być w każdej chwili i przez wszystkich z powodzeniem stosowane. Należy jednak zwrócić uwagę na prawdziwość opakowania. Prawdziwy Radion sprzedaje się jedynie w granatowym zółtym opakowaniu z napisem „Radion sam pierze“ z firmą SCHICHT—LEVER S. A., Warszawa, na odwrocie. Proszki samopiorące sprzedawane bez opakowania, luzem, na wagę nie są prawdziwym Radionem.

Łódź dziś wybiera radę miejską

ŁÓDŹ, (Pat). Od kilku dni cała Łódź żyje pod znakiem wyborów do Rady Miejskiej, które odbędą się dziś, 27 bm. Kampania wyborcza, która jeszcze przed tygodniem była stosunkowo dość nikła, w bieżącym tygodniu gwałtownie przybrała na sile. Codziennie odbywa się kilka dziesiąt wiecew przedwyborczych, ulice oraz prywatne mieszkania zasypywane są ulotkami i odezwami, wydawanymi przez wszystkie komitety wyborcze. Parkany i mury domów oblepiły się różnobarwnymi ofiszami i odezwami z numerami poszczególnych list. Rozlepiane są również karykatury i ilustracje polityczne.

Ogółem do wyborów samorządowych w Łodzi stanęło 17 ugrupowań politycznych i społecznych, które łącznie wystawiły w 10 okręgach 92 listy kandydatów. Uprawnionych do głosowania jest 343,759 osób.

Abisynja podejmuje walkę z Włochami

PORT SAID, (Pat). Reuter donosi, jakoby rząd zachodniej Abisynji wydał rozkaz podjęcia kontraktów przeciwko wojskom włoskim, po suwającym się w kierunku Gore. Zięc negusa

ras Desta i Aberra, syn rasa Kassy kierować będą tą kontrakcją na czele 30 tysięcy wojowników różnych szczepów.

Fabrykanci cegły za lichwę wysłani do Berezny

WARSZAWA, (Pat). Wobec ważności akcji budowlano-mieszaniowej dla życia gospodarstwa państwa i wobec chęci wyzyskania tej akcji dla celów nadmiernego zysku przez producentów cegły rejonu stołecznego, zostali aresztowani i wysłani do Berezny Kartuskiej: Mozenkis Józef, Szpajzman Mojżesz i Więcek Józef. W razie dalszego trwania lichwy albo zauważonych

objawów zmywy celem pobierania gospodarczo nieuzasadnionych cen za cegły, nastąpią dalsze aresztowania i deportacje.

W momencie obniżenia ceny cegły w rejonie podwarszawskim do granic godziwego zarobku, izolacja wyżej wymienionych w Bereznie została nie przzerwana jako zbyt techna.

Nasza fabryka sprzedaje....

w ciągu jednego roku tyle obcasów gumowych, że ułożone obok siebie, sięgalyby z Paryża do Warszawy. — Świadczy to o wielkimi zapotrzebowaniu i nadzwyczajnej jakości.

PODESZWY BERSON-OKAMA

BERSON

SPORT

WYPUKKE OBČASY GUMOWE

Epoki bezwzględnej walki

ANALOGJE.

Nie trudno spostrzec, że Europa w dobie reformacji i wojen religijnych przypomina czasy współczesne. I wtedy i dziś zasadniczym momentem była i jest walka różnych światopoglądów.

Reformacja z grubsza biorąc była skutkiem zepsucia jakie zapanowało w kościele katolickim, reakcja katolicka przeciw postępowi protestantyzmu przyniosła odrodzenie katolicyzmu i niewątpliwie zahamowała triumfalny pochód nowych prądów religijnych, choć całkowicie już zniszczyć ich nie zdołała. Za trwające zdobywcę reformacji przywrócić dawno oczekiwane i konieczne reformy w kościele katolickim.

Wojny religijne zniszczyły jedność świata chrześcijańskiego, a walka o rząd dusz odbywała się w atmosferze zupełnego chaosu pojęć i powszechnej nienawiści. Tolerancja stawała się raczej cechą słabości charakteru, niż cnotą społeczną. Aż się proszą pod pióro jakżeż wyraźne analogie.

Socjalizm, komunizm, radykalizm społeczny są wynikiem dekadencji i niebezpiecznej cywilizacji kapitalistycznej, są negacją obserwowanego rozkładu tej cywilizacji. Marksizm jest najdalej posuniętym programem socjalno-ekonomicznym antykapitalistycznym. Gdyby jednak tylko tyle, to bolszewikami byłby może Mussolini i Hitler. Marksizm jest ponadto, zwartym i jednolitym światopoglądem, który usiłuje objąć sobą cały wszechświat i człowieka od kołyski do grobu.

Podstawą tego poglądu jest materiaлизм filozoficzny. O to się, podobno, wszystko rozbiła. Wszystkie faszysmy we wszelkich postaciach, jako ruchy nie mniej masowe niż bolszewizm, przejęły (szczerze, czy nie, to inna sprawa) hasła radykalizmu społecznego, nie mniej marksizm jest ich śmiertelnym wrogiem. Jako uzasadnienie podają one tę właśnie materialistyczną filozofię.

Zasadnicze rozbieżności: nie o to więc chodzi, żeby człowiek miał co jeść, ale o to, żeby człowiek jedząc nie zapominał, że czeka go królestwo niebieskie lub potępienie wieczne, mówią jedni, że religia jest opium dla ludu, wołają drudzy, że rasa jest wszystkim twierdzą inni itd.

Europa wchodzi w okres nowych wojen, wojen światopoglądów. Już dziś prąwo do życia uzyskuje nie ten, co żyje, ale ten co wyznaje jakiś światopogląd. Bez tego zdecydowania niema co liczyć na miejsce pod słońcem.

PROPAGANDA.

Dzisiaj propaganda na wiecach, zebraaniach, przez radio, druki, dzienniki, książki i szkołę skłania każdego do obrania sobie ideału życia. Ten, co się nie dopasowuje — musi iść nieraz na Sołowki czy Dachau. W czasach Skargi radzono sobie w granicach rozporządności środkami ówczesnymi.

Otwarte wystąpienia heretyków, których szeregi wciąż się zwiększały, obu dziły z uspienia umysły ze strony przeciwnych. Awangarda odradzającego się katolicyzmu stali się Jezuici. Cokolwiek by chciano o ich późniejszej roli i dzia-

łalności sądzić, mają oni w tym czasie duże zasługi. Ich działalność charytatywna zniewalała umysły. Przykłady ich poświęcenia chociażby podczas morowej zarazy w Wilnie zdobyły im popularność tłumów. Dwukrotnie w latach 1570 i 1588, gdy z powodu dżumy opuścił miasto każdy, kto mógł, gdy wyjechał biskup Protasiewicz wraz z kapitułą i całe znacznie duchowieństwo, na posterunku zostali Jezuici. Tworzyli szpitale i przytułki, pielęgowali chorujących, udzielali ostatniej posługi, zbierali z opustoszałych ulic trupy zadżumionych, grzebali zmarłych. Codziennie rozdawali biednym chleb i gorącą strawę. Wielu z nich przyplaciło to życiem. Wtedy na ich pogrzebach — w czasie powszechnych walk i nienawiści wyznaniowej tłumów — obecna była ludność wszystkich wyznań, żydzi, tatarzy, schizmatycy, kalwini, lutrzy, arjanie, katolicy.

O działalności misjonarskiej Jezuiców historia nie wydała tak zgodnego sądu. Ale i tu jest wielka karta ich działalności. Licznym szkołom inowiecznym przeciwstawili szkoły katolickie. Wychowywali i uczyli młodzież. Przez pewien czas wcale dobrze.

Podnieśli splendor nabożeństw. W kościołach grzmiały organy, dymy kadzielnice, porywały kazania natchnionego Skargi. Surszum corda...

W dalekich krajach Europy zachodniej płonęły stosy. W imię większej chwały, w imię prawdy...

SKŁÓCONE ŻYWIŁY.

Do walki o prawdę wciągnięto masę. Nie ograniczono się już do świątyni. Spory i rozprawy teologiczne z zamkniętych dysput przeniosły się na ulicę...

...Wiek XX. Kroczą tysiące ludzi w pochodach. Wioną czerwone sztandary z sierpem i młotem, powiewają sztandary ze swastyką, z liktorskimi różgami. Płynię „Międzynarodówka“, „Heil Hitler“, rozbrzmiewa „Giovinazza“. Zjazdy, kongresy, pochody, demonstracje

„przeciwko nim“, organizowanie się, chęć unicestwienia przeciwnika i walka. Walka śmiertelna i bez pardonu, walka o światopogląd! Tolerancja staje się cechą słabości charakteru.

...Wiek XVI. Walne rozprawy z dyskusyj między powołanymi zmieniły się w rozprawy uliczne. Senjorzy i teolodzy bronią swych wyznań. Żadnych wyników, bo przeciwieństwa nie do pogodzenia. Zagrano do walki masy. Co niedziela, co święto na placach i rynkach miejskich (w Wilnie też) głośno pod otwartym niebem słowo Boże. Publiczne kazania Jezuiców przeciwstawiały się propagandzie reformacji. Protestanci nie pozostawali dłużni. Wysyłali swych najlepszych mówców i kaznodziejów. Tłumy słuchały i tych.

Zamiast dzisiejszych krwawych demonstracji mieliśmy „tumulty religijne“. W Polsce stosunkowo mało krwa we. Zburzenie zborów ewangelickich w Wilnie czy spalenie kolegium jezuitskiego w Toruniu, to fraszka w porównaniu z płonącymi stosami w kulturalniejszej od nas Europie, fraszka z taką choćby Nocą Św. Bartłomieja.

OSZCZERSTWO JAKO BRONIA.

dzisiaj na porządku dziennym. Też nie jest wynalazkiem naszych czasów. Mniejsza, jakli okres dziejów ma prawo do tego wątpliwego zaszczytu. Lecz mały obrazek, jak to in illo tempore bywało.

Wiadomo, że bujnie rozrosła się wtedy publicystyka. Chwastów w tem było moc, szkalowania przeciwników jeszcze więcej, fałszerstwa cudzej myśli nie mniej.

W r. 1601 Zygmunt III udawał się do Inflant. W Wilnie wygłosił Skarga z tego powodu kazanie. Kazanie to, wyśuchane przez jakiegoś inowiercę zostało przez tegoż przekreślone i wkrótce ogłoszone drukiem po niemiecku w Szczecinie przez Daniela Kramera. Cieszyło się olbrzymią poczytnością w świecie heretyckim w Niemczech, Prusach, na Litwie, w Inflantach. Nic dziwnego, tytuł bowiem brzmiał: „Straszliwe i krwi pragnące kazanie Piotra Skargi.

TANIE WYCIECZKI do Z. S. R. R.

i przyjemne w jesiennym sezonie 1936 roku przez „INTOURIST“ organizują: Polskie Biuro Podróży „Union-Lloyd“, Warszawa, ul. Chmielna 44, tel. 622-24, oraz Wagons-Lits/Cook, Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 42, tel. 5-48-20.

Szczegółowych informacji udzielają wszystkie placówki wyżej wymienionych biur podróży.

Tamże sprzedaż kolejowych i okrętowych biletów na Bliski i Daleki Wschód, do Palestyny i spowrotem przez ZSRR.

LECZNICA

AKUSZERYJNO-GINEKOLOGICZNA i CHIRURGICZNA

Dr. L. Nochumowskiego

JEST CZYNNĄ

Baranowice, ul. Narutowicza 7, tel. 20.

Jezuicy na to pytanie: Czy należy się wiary dotrzymywać heretykom? Do tego dochodził odpowiedni, oczywiście, komentarz. Skarga otrzymawszy tę broszurę, musiał wydać tekst właściwego swego sfalszowanego kazania. Autentywność pierwotnego tekstu zaświadczyły podpisy szeregu senatorów.

ROZPRAWA Z PRZECIWNIKAMI

Brutalny napad znano i stosowano nie rzadko. Praktyka życia publicznego dała nam dziś moc ilustracji, więc wie my jak to wygląda. Do niespodziewającego się napaści człowieka, podchodzi „przeciwnik polityczny“ i zmienacka, jak się potem o tem mówi szeptem na ucho, „wali go w mordę“. Działalność antyprotestancka Skargi stała się wkrótce przedmiotem ogólnych rozmów, i na nim przedewszystkiem skoncentrowała się niechęć różnowierców. W r. 1574, wracając raz pewnego do kolegium, spotkał konno jadącego dworzana wojewody wileńskiego Mikołaja Radziwiłła, zagorzałego protestanta, Wojciecha Slepownońskiego. Szlachciura sam był kalwinem, a w sercu jego gorzała niena wiść do apostołującego „Jezuicy“. Skorzystawszy z przypadku, zerwał brutalnie Skargę, a rozwścieczony spokojnym zachowaniem się napadniętego, spoliczkował go i uderzył płazem szabli.

Wiadomość o tem gruchnęła wkrótce po całym mieście. Zaroił się w obozie katolickim, biskup Protasiewicz zażądał surowej kary na napastnika. Zmarł się wojewoda, sam zajadły heretyk, boć to jego dworzana wzięto na języki i przeciw niemu powstało powszechne oburzenie.

Ale Skarga postąpił jak prawdziwy chrześcijanin. Przybyłego doń z polecenia wojewody Slepownońskiego przyjął łaskawie, upomniał po ojcowsku, a krzywdę sobie wyrządzoną darował. Wieść niesie, że po tej audjencji u Skargi Slepownoński nawrócił się na katolicyzm.

Rocznica wielkiego kaznodziei przy padła na moment dziejowy równie bu rziwy i przełomowy, jak okres życia Skargi. Runęła jedność duchowa Euro py. Nadchodzi nowa wojna „religijna“, bo takiego charakteru nabierają zwal czające się dwa obozy: komunizm i faszysm. Nigdy cynizm pacyfistycznych nawoływań nie osiągnął tak głębokiego dna jak obecnie. Kongresy, zjazdy, konferencje, prelekcje na tematy pokoju i zgody nie wyratują Europy, grzęznące w powszechnej nienawiści. Umysły wypełnia pesymizm. Entuzjazm jest tylko wśród tych, którzy pracują nad przygotowaniem nowej zawieruchy wojennej.

Nietyle samo życie Skargi, ile jego czasy, nasuwają refleksje o podobieństwie obydwu epok.

Zwycięstwo obozu Skargi nie było uzyskane w Polsce temi środkami, co na Zachodzie. Uzyskane było bardziej potęgą ducha, niż brutalną siłą, bardziej ogniem głębokiej wiary, niż stosów. Nasze środki są inne i te środki rozstrzygną w Polsce o zwycięstwie.

E. G.

Wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie

ś. † p.

ALEKSANDRA SAFAREWICZA,

a w szczególności PP. Rektorowi U. S. B. prof. Jakowickiemu, Prorektorowi Patkowskiemu, Dziekanowi Hillerowi, wszystkim PP. Profesorom, kolegom, przyjaciołom, oraz wszystkim tym, którzy okazali nam lub przysłali wyrazy współczucia, składamy serdeczne podziękowania

Żona i Rodzina

Państwowy Instytut kultury wsi

WARSZAWA (Pat). Rada Ministrów na ostatnim posiedzeniu przyjęła projekt dekretu Państwa na Prezydenta Rzeczypospolitej o Państwowym Instytucie Kultury Wsi.

Projekt ten przewiduje utworzenie Państwowego Instytutu Kultury Wsi jako organu doradczego i pomocniczego administracji państwowej w sprawach kultury wsi.

Zadaniem Instytutu jest badanie zagadnień związanych z kulturą wsi, opracowywanie metod pracy nad podniesieniem tej kultury oraz poradzanie w zakresie metod pracy.

Prace Instytutu wykonywane będą przez Zarząd, Dyrektora Instytutu i Radę Naukową oraz przez stałych lub dorywczo powoływanych pracowników naukowych.

Rada Naukowa będzie się składać z prezesa i członków, powołanych na okres trzech lat przez Ministra Rolnictwa i RR. w porozumieniu z Ministrem WR i OP i Min. Opieki Społecznej spośród osób, pracujących naukowo nad zagadnieniami, związanymi z kulturą wsi i spośród osób, zajmujących się działalnością praktyczną

w tej dziedzinie.

Zarząd Instytutu stanowią dyrektor Instytutu i dwaj członkowie, przyczem członkowie będą powołani przez Ministra Rolnictwa i RR w porozumieniu z Ministrem WR i OP. Poza tym w pracach Zarządu Instytutu brać będą udział delegaci zainteresowanych ministerstw, po jednym z każdego ministerstwa.

Dyrektora Instytutu powołuje i zwalnia Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, przedstawiony w porozumieniu z Min. WR i OP.

Instytut podlega Ministrowi Rolnictwa i Reform Rolnych.

Organizację i zakres pracy Instytutu określi szczegółowo statut, uchwalony przez Radę Ministrów na wniosek Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych, przedstawiony w porozumieniu z Min. WR i OP.

Dyrektor i personel Instytutu podlega przepisom o państwowej służbie cywilnej. Członkowie Rady Naukowej i pozostali członkowie Zarządu pełnią swe funkcje honorowo.

Polacy wyruszą w Andy Argentyńskie

WARSZAWA (Pat). Kontynuując polską działalność alpinistyczno-odkrywczą w wielkich i nieznanych górach egzotycznych, klub wysokogórski Polskiego Tow. Tatrzańskiego przystąpił w roku bieżącym do organizacji wyprawy alpinistycznej w Andy argentyńskie.

Kierownictwo wyprawy, w skład której wej-

dzie czterech uczestników, powierzono p. Justynowi Wojsznisowi, wiceprezesa Klubu Wysokogórskiego P. T. T.

Wyprawa w Andy wyruszy z Gdyni do Buenos Aires 20 października r.b. polskim statkiem „Kościszko”.

TRAGICZNY ALKAZAR

RUINY ALKAZARU.

Oczy całego świata zwrócone są teraz na Alcazar, a raczej na tragiczne ruiny, które kiedyś były Alcazarem.

Alcazar po arabsku znaczy forteca. Zgodnie ze starymi maurytańskimi kronikami, fundamenty zamku założone zostały w roku 712. Toleda wówczas było centrum nauki i rezydencją emira. Podczas panowania Maurów jednak Alcazar właściwie fortecą nie był. Znajdował się tam wówczas arabski uniwersytet i największa w świecie muzułmańskim biblioteka.

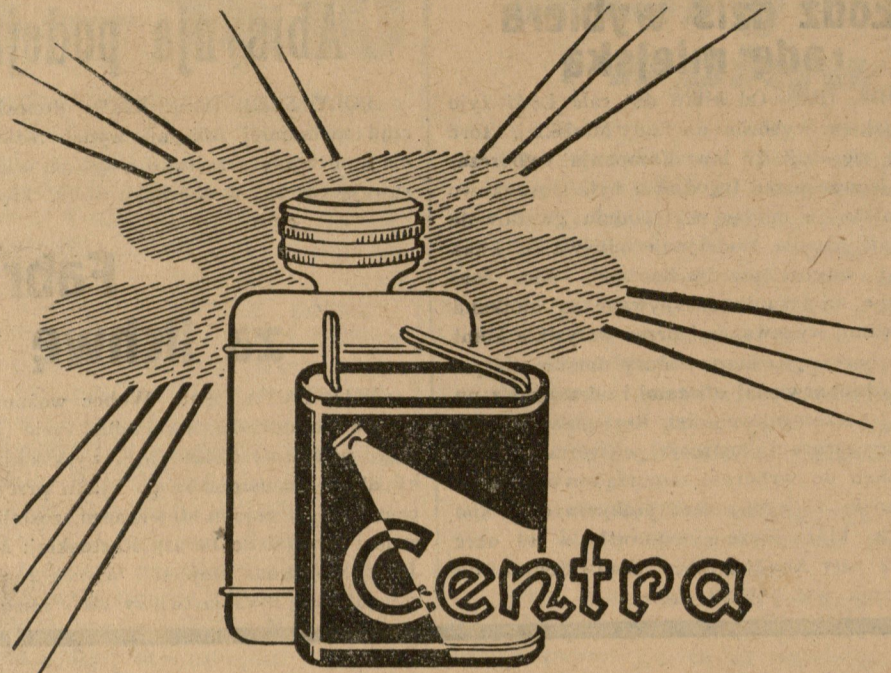
Rolę fortecy odegrał Alcazar dopiero w r. 1805, kiedy to Alfons VI Kastyjski, po wzięciu Toleda, cały rok oblegał Alcazar. W oblężeniu Alcazaru brał udział, według starych podań, legendarny Cyd. Od tego czasu Alcazar stał się na jakiś czas rezydencją królów kastyjskich. Odbiło się to na architekturze zamku: szereg baszt, kościołów i budowli, jak również mur zewnętrzny, okružający zamek, pochodzi z tamtych czasów, nie pomsul jednak maurytańskiej azyjskiej architektury. Szerokie wrota: Puerta del Sol, Alcantara i San Martino prowadzą do Alcazaru—miasteczka, z małymi krzywymi i ciemnymi uliczkami, z całym labiryntem podziemnych korytarzy i głębokimi studniami, sięgającymi aż do rzeki Tajó.

W pałacach Alcazaru znajdowały się najcenniejsze zabytki i dzieła sztuki maurytańskiej.

Część tych zbiorów ucierpiała w czasie wojen napoleońskich. Przed rewolucją w jednym z gmachów mieściła się Wyższa Akademia Wojskowa, wychowankowie której, „lwy Alcazaru”, stanowili właśnie załogę nieszczęsnej fortecy, nieprzystosowanej zupełnie do obrony przed nowoczesną techniką wojenną. W r. 1710 zamek został już porządnie uszkodzony w czasie wojen domowych. W r. 1883 usiłowano wysadzić w powietrze zamek gubernatora, podczas buntu wojsk. Wiele burz wojennych przeleciało nad Alcazarem. Żadna nie przyniosła jednak tak strasznego zniszczenia, jak obecna, w wieku cywilizacji i najbardziej wyrafinowanych środków walki.

Pierwszorządna egzystencja Fabryka wyrobów technicznych w Poznaniu

bez konkurencji w pełnym biegu z zapasami, dobrze prowadzona, obrót wyłącznie gotówkowy, poważne dochody. Fachowość nie konieczna. Z powodu choroby sprzedam za cenę 55.000 zł. Zgłoszenia tylko poważnych reflektantów, którym zależy na dobrej, stałej egzystencji. upraszam do Poznań 3, skrzynka pocztowa 1031.

jej popularność — świadczy o jej dobroci

Konferencja min. Becka z Edenem

GENEWA. (Pat). Minister Beck odbył dziś przeszło godzinną rozmowę z ministrem Edenem.

Dymisja rządu finlandzkiego

HELSINGFORS. (Pat). Premier Kivimäki złożył na ręce prezydenta republiki prośbę o dymisję gabinetu.

Prof. Ujejski przemówił do młodzieży akademickiej

WARSZAWA. (Pat). W związku z rozpoczęciem roku akademickiego w urocznościach wyższych, p. podsekretarz stanu w ministerstwie wyznań religijnych i oświecenia publicznego, prof. dr. Józef Ujejski w poniedziałek dnia 5 października o godz. 18,10 wygłosił przez radio przemówienie do młodzieży akademickiej p. t.: „O lepsze warunki życia młodzieży akademickiej”.

KTO WYGRAŁ?

25 tys. — 3027.
20 tys. — 185503.
10 tys. — 54519, 144283, 163096.
5 tys. — 164471.

Wyrok w procesie bandy przemytników

Wczoraj w procesie bandy przemytniczej z pod Ignalina, która w ciągu 10 lat przy poparciu władz litewskich, uprawiała na szerszą skalę przemyt z Litwy do Polski, narażając skarb państwa na straty, wynoszące około 2 miliony złotych — został ogłoszony wyrok.

Sąd skazał Szłomę Repigę i Izraela Bermana każdego na 3 lata więzienia i na 3 tysiące złotych grzywny. Rubin Kurycki został skazany na półtora roku więzienia, Szłoma Kurycki na 8 miesięcy — pozostali zaś oskarżeni na karę od 2 do 6 miesięcy.

B. nauczyciel gimnaz.

udziela lekcji i korepetycji w zakresie nowego i starego typu gimn. Przygotowuje do małej i dużej matury. Nauka solidna. Postępy i skutki gwarantowane. Specjalność: polski, fizyka, matematyka. Adr.: Wileńska 32—5 od godz. 11—1 i od 4—7 pp.

Dr. M. GIRSZOWICZ

CHOROBY WEWNĘTRZNE.
(Spec. serca i przem. materji).
WZNOWIŁ PRZYJĘCIA CHORYCH.
codziennie od 4—7 (prócz piątków).
Pożądane uprzednie porozumienie się.
Jakóba Jasińskiego 6, tel. 7—21.

Podziękowanie

Zarząd Towarzystwa Przyjaciół Dzieci w Wilnie składa niniejszem najserdeczniejsze podziękowanie JW Panu Notariuszowi Adamowi Jundziłłowi i Izbie Adwokackiej w Wilnie za ofiarę zł. 500 (pięset złotych) na rzecz Towarzystwa.

5 wygranych w jedn. dniu

Zł. 25.000

na nr. 50608

Zł. 10.000

na nr. 69044

Zł. 5.000

na nr. 28781

Zł. 5.000

na nr. 58040

Zł. 5.000

na nr. 18478

i bardzo wiele innych padło w 15-ym dniu ciągnięcia w znanej ze szczęścia KOLEKTURZE

J. WOLANOW

Warszawa, Marszałkowska 154

Konto P. K. O. 18814

Losy I-ej klasy są już do nabycia

Dr. A. Globus

(Choroby skórne i weneryczne).
Wznowił przyjęcie chorych.
Wilno, Wileńska 22.

— TANIO — WELNY, JEDWABIE
SUKNA H. Nożyce
Wilno, Niemiecka 5

Energja ukryta w gwiazdach

Jeden z uczonych angielskich James Jeans ogłosił niedawno interesującą rozprawę, w której omawia ogromną, a niedostępną dla nas siłę gwiazd.

Gdyby energia — mówi ten uczony — mogła być użytkowana, siła na świecie byłaby tak tania, że praca ręczna stałaby się zupełnie zbędną.

Syrjusz np. posiada temperaturę około 11000 stopni C. Najgorętsze gwiazdy mają temperaturę jeszcze większą, gdyż sięga ona 70.000 st. C. Gdyby energia mogła być przeniesiona z jednej z tych gwiazd to na powierzchni 1 cm.² byłoby takie napięcie, które mogłoby dostarczyć siły na pedałowej, potrzebnej dla całej floty Wielkiej Brytanji. W porównaniu z tem, energia przesyłana nam przez słońce jest dość słaba, gdyż wynosi 50 HP. na każdy centymetr kw. powierzchni.

Niestety najgorętsze gwiazdy położone są bardzo daleko od ziemi i światło ich przybywa do nas po wielu, wielu milionach lat.

Wieści z Nadbałtyki

Porozumienie gospodarcze między Litwą a Niemcami

Porozumienie gospodarcze między Litwą a Niemcami, które nastąpiło po długich rokowaniach dnia 5 lipca br. ma znamienny charakter. Posiada ono bowiem znaczenie nie tylko gospodarcze, ale i polityczne. Korzyść materialna dla Litwy, wynikająca z tego porozumienia, jest bez wątpienia znaczna, natomiast bezsporne są również pewne ustępstwa Litwy na rzecz Niemiec o charakterze politycznym, szczególnie jeżeli chodzi o kraj kłajpedzki, w którym Niemcy starają się utrzymać nadal nie tylko swe wpływy ale i swego rodzaju hegemonię.

Jak wielkie znaczenie Niemcy przywiązują do kraju kłajpedzkiego dowodzi chociażby ten fakt, że na tle targu o ten kraj, mimo istnienia litewsko — niemieckiego traktatu handlowego z r. 1928, ograniczyli oni, a następnie nie tylko całkiem wstrzymali import produktów rolnych z Litwy, ale uniemożliwili również transport towarów przez swe terytorjum; dzięki temu Litwa utraciła rynek czechosłowacki oraz szwajcarski, do których wytwory swe dostarczała przewożąc je przez terytorjum niemieckie.

Do r. 1930 obroty handlowe Litwy z Niemcami stanowiły prawie 2/3 eksportu i importu Litwy. W tym roku eksport Litwy do Niemiec wyniósł jeszcze 60 proc. całego eksportu litewskiego, oraz 48,5 proc. całego importu. Od tego roku, nasutek różnym ograniczeniom oraz zażądaniom ze strony Niemiec, obroty handlowe między temi oboma krajami stały się małe, i w r. eksport do Niemiec wyniósł 1,1 proc. eksportu, a import — 4,3 proc. całego importu litewskiego.

Z powodu utraty rynku niemieckiego powstały znaczne trudności w eksporcie Litwy, szczególnie łąć i masła. Zaczęto szukać nowych rynków zbytu. Znalaziono je w wielu państwach europejskich oraz krajach zamorskich, jednakże na gorszych warunkach — po niższych cenach, niż w Niemczech. Ostatnio Litwa wywozi masło do 21 krajów, nawet bardzo odległych jak póln. Afryka i Palestyna.

Do Anglii zdołano zwiększyć eksport wytworów hodowlanych, szczególnie bekonów. Przyczem wkrótce po zamknięciu granicy niemieckiej dla wytworów litewskich z pomocą pospieszyla Rosja sowiecka, zobowiązując się skupić w Litwie początkowo 100 tys. szt. świń, następnie 110 tys. sztuk, jednakże po znacznie niższych cenach, niż płacono za nie w Niemczech. Według ostatniego porozumienia Sowiety zobowiązały się kupić od Litwy 90 tys. szt. świń.

W r. 1935 rząd litewski musiał dopłacić do eksportu trzody, masła oraz zboża 22 milj. litów; od r. 1930 do r. ub. ogółem wypłacono tym samym tytułem 100 milj. litów.

Według porozumienia litewsko — niemieckiego obroty handlowe między temi dwoma krajami mają wynosić 60 milj. litów rocznie.

Litwa będzie mogła wwieźć do Niemiec różnych produktów za 30 milj. litów, z drugiej zaś strony zobowiązała się sprowadzić z Niemiec na taką samą kwotę różne towary przemysłowe.

Porozumienie handlowe zawarte zostało na jeden rok i polega na wymianie towarowej według ich wartości.

Na wywoz do Niemiec dla poszczególnych rodzajów produktów zostały określone kontyngenty, które w razie potrzeby, drogą wspólnego porozumienia mogą być w pewnych granicach zmienione.

Największy kontyngent przypada na trzodę chlewną (na 8 milj. lit.) i na masło (na 6 milj. litów). Przyczem 40 przeznaczonych do Niemiec świń ma być zakupione przez Dyrektorjat na terytorjum kłajpedzkim. Jest to znaczne ustępstwo polityczne Litwy na rzecz Niemiec, do tyżące terytorjum kłajpedzkiego. Mianowicie, w ten sposób uzależniono się kłajpedzkich rolników — Litwinów gospodarzo od niemieckiego Dyrektorjatu oraz nielicznych junkrów — Niemców, zwiększając tem samem wpływy oraz znaczenie polityczne tych ostatnich. Ogromne znaczenie dla Litwy posiada również porozumienie weterynaryjne, co ma ułatwić nie tylko dokonanie wian eksportu do Niemiec, ale i umożliwić transport litewskich produktów rolnych przez terytorjum niemieckie. Niemcy zobowiązały się nie robić tranzytowi żadnych przeszkód, jakie przedtem były stawiane rzekomo ze względów weterynaryjnych.

Trzecią częścią traktatu handlowego jest unormowanie małego ruchu granicznego.

Umowa handlowa z Niemcami weszła w życie 15 sierpnia b. r., postanowienie zaś o małym ruchu granicznym — 25 sierpnia br.

Dzięki temu traktatowi „Pieno-centras“ wywoził do Niemiec ostatnio 2.400 beczek masła i ponad jeden milion sztuk jaj. Wysłano również już jeden transport świń liczący około 1000 sztuk.

Co się zaś tyczy innych produktów, między innymi owoców oraz drobiu, toczą się jeszcze narady między obiema stronami.

Na podstawie umowy o małym ruchu pogranicznym, ludność pogranicza litewska (do 10 km. od granicy w głąb kraju) może przenosić pewne, aczkolwiek stosunkowo małe ilości towarów niemieckich, obywatele zaś niemieccy — z Litwy produkty rolnicze w określonych ilościach. Ponieważ ceny w Niemczech na produkty rolnicze są znacznie wyższe od cen na innych rynkach europejskich, umożliwi to Litwie korzystny zbytu produktów rolnych przy jednoczesnem utrzymaniu się na starych rynkach zbytu, oraz zwiększyć dochodowość rolników.

S. T.

WYBRZEŻE POLSKIE

— TEGOROCZNE WYNIKI POŁOWU ŚLEDZI NA MORZU PÓŁNOCNEM. Polska flotyła śledziowa, pracująca od maja na wodach morza Północnego, złowiła do końca sierpnia blisko 12.000 beczek śledzi. Dalsze połowy trwają, a powrót flotyli do Gdyni spodziewany jest dopiero w grudniu rb.

LITWA

— STOSUNKI HANDLOWE NIEMIECKO-LITIEWSKIE. Z Kowna donoszą: Podpisany niedawno niemiecko-litewski traktat handlowy ma być w najbliższych dniach ratyfikowany przez sejm litewski. Bezpośrednio potem nastąpi wymiana dokumentów ratyfikacyjnych. Pośpiech ten podyktowany jest chęcią najszybszej normalizacji stosunków gospodarczych i przyczynienia się do wzmożenia eksportu litewskich produktów rolnych.

— ZAMKNIĘCIE SZKOŁY T-WA „POCHODNIA“ W KALWARJI. Zarząd Główny Pol. T-wa „Pochodnia“ komunikuje, że z przyczyn od niego niezależnych, egzystująca od lat dziesięciu polska szkoła pozostawiona w Kalwarji została zamknięta i kierowniczka tej szkoły p. K. Białkowska zwolniona z zajmowanej posady.

— ZMIANY PERSONALNE W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH. „Liet. Aidas“ donosi, że sekretarz departamentu politycznego Tjunelis zostanie przeniesiony do Berlina na stanowisko sekretarza poselstwa, a dawny sekretarz Narjuskas zostanie referentem ag. Elty. Referent Elty Babickas zostanie przeniesiony do dep. ekonomicznego. Z departamentu politycznego zostanie również przeniesiony do poselstwa na Lotwie Kajruksziš. Ze Stokholmu powraca sekretarz poselstwa Zilonis, a jego stanowisko zajmie Jablonskis, dotychczasowy referent w radzie państwa. Z Moskwy wraca Żwironas, a do poselstwa w Brukseli wyjeżdża Sirutis.

— Z BANKU LITIEWSKIEGO Z Kowna donoszą: W dniu 15 b. m. zapas złota w Banku Litewskim wyniósł 65,2 milj. litów, zapas walut 8,3 milj. litów, razem 73,5 milj. litów wobec 72,2 milj. litów w dniu 1 b. m. Pokrycie wynosi 70,71%.

— KONGRES NARODÓW BAŁTYCKICH. Z Kowna donoszą: Burmistrz miasta Kowna Merks otworzył kongres narodów bałtyckich. W kongresie biorą udział przedstawiciele kół zbliżenia Litwy, Łotwy i Estonji.

— LITIEWSKIE TOWARZYSTWO OKRĘTOWE. Prasa litewska podaje, że na Litwie ma powstać litewskie towarzystwo okrętowe, w którym zaangażowany byłby tylko litewski kapitał. Towarzystwo to ma przejąć okręty kooperatywy „Majstas“ oraz wybudować kilka nowych statków, głównie dla przewożenia litewskiego zboża zagranicę.

— BUDOWA KANAŁU W KRAJU KŁAJPEDZKIM. Zarząd Drog Wodnych postanowił przekopać z Ruśni do Swirwinty w jez. Kłajp kanał, który będzie zapobiegał częstym wylewom Niemna. Przekopanie kanału będzie kosztowało 17 tysięcy litów.

— TWORZENIE „FRONTU LUDOWEGO“. Dyrektor litewskiego departamentu ochrony państwa Kozylajtis wygłosił w tych dniach odczyt, w którym wskazał na wysiłki kominternu na Litwie, które według instrukcji z Moskwy miały doprowadzić do utworzenia „wspólnego frontu przeciwko faszystom i w obronie demokracji“. Front miał objąć komunistów, na rodowych socjalistów i demokratów, lecz tylko niektórzy żydowskie organizacje zgodziły się na tę propozycję. Mimo tych nieudanych prób, komuniści nie zrezygnowali z utworzenia „frontu ludowego“. Awangardą tej idei są przeważnie Żydzi, którzy mimo iż stanowią tylko 7 proc. ludności Litwy, stanowią około 50 procent wśród litewskich komunistów. Mówca stwierdził w konkluzji, że wzmocnienie ruchu patriotycznego jest najlepszą gwarancją przeciw realizacji dążeń kominternu.

Za wschodnią granicą

— WALKA Z LICHĄ JAKOŚCIĄ PRODUKCJI. Prasa sowiecka od dłuższego czasu prowadzi walkę z lichą jakością produkcji. W ostatnich czasach walka ta wzrosła się znacznie, lecz rezultaty jej są jednak nikome. To też do walki z tandetą wystąpiła prokuratura. Jak donoszą „Izwestja“, w prokuraturze odbyła się narada w sprawie zorganizowania walki organów prokuratury z lichą jakością wyrobów przemysłowych. Prokuratorzy: moskiewski, leningradzki, kaliniński i innych okręgów zawiadomili, iż pociągnęli już do odpowiedzialności kierowników szeregów przedsiębiorstw.

— RZĄD SOWIECKI DAŻY DO USUNIĘCIA NIEDOMAGAŃ PRZEMYSŁU NAFTOWEGO. Opublikowane zostało rozporządzenie komisarza ludowego ciężkiego przemysłu, dotyczącego głównie przemysłu naftowego, który jak skrawo pozostaje w tyle za rozwojem gospodarstwa w innych dziedzinach. Trusty naftowe w maju i czerwcu w lipcu i sierpniu rb. znacznie zmniejszyły swą produkcję. Powodem tego jest stosowanie starych metod produkcji, niewyżytkowanie należycie starych instalacji oraz nieeksploatowanie starych szybów. (Obecnie ok. 2000 szybów stoi bezczynnie). Ludowy komisarz ciężkiego przemysłu nakazuje obecnie przeprowadzenie intensyfikacji w przemyśle naftowym w Sowieciech oraz zorganizowanie pracy według systemu stachanowskiego.

— PRASA SOWIECKA DOMAGA SIĘ SANKCJI ZA NIEDBALSTWO W PRODUKCJI. „Izwestja“ zaatakowała ludowego komisarza przemysłu w rosyjskiej federacyjnej republice sowieckiej za mało aktywną walkę na odcinku podniesienia niskiej jakości towarów przemysłowych. O bezpłodności tej walki świadczy fakt — pisze dziennik — że sklepy nie przyjmują szeregu towarów ze względu na kiepski ich gatunek. Pismo domaga się pociągnięcia do odpowiedzialności za złą produkcję dyrektorów fabryk oraz uzależnienia plac robotników od jakości ich pracy i wykonania złeconej ich roboty.

— WSPÓŁZAWODNICTWO O WZROST PRODUKCJI SOWIECKIEJ METALURGII. W Zagłębiu Donieckim i w Dniepropietrowsku 6 fabryk metalurgicznych zawarło między sobą umowę, iż dzienną produkcję stali doprowadzą do 60 tys. t. (dotychczas produkowano 42 — 45 tys. tonn) i żelaza walcowanego do 45 tysięcy tonn (dotychczas 32 tys. tonn). Do udziału w tem „sojalistycznym współzawodnictwie“ wezwano fabryki metalurgiczne w całym kraju, a m. in. w Magnitogorsku, Kuzniecku i Krzywym Rogu.

— „NA WIECZNE WŁADANIE“. Do dnia 1 września 134.252 kolchozów otrzymały akty państwowe na wieczne władanie ziemią.

Eugenia Kobylńska
Pamiętnik nauczycielki
Wyszedł już z drukarni „Znicz“ i jest do nabycia we wszystkich księgarniach
Cena zł. 5.—

WŚRÓD PISM

— NOWY ZESZYT „PRASY“. Wyszedł z druku nowy (8—9) zeszyt „Prasy“, miesięcznika poświęconego sprawom prasowym i wydawniczym, organu Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czasopism.

Na wstępie znajdujemy omówienie memorjałów, zawierających zasadnicze postulaty zreszonoj prasy w dziedzinie obsługi przez pocztę i kolej, radja oraz spraw podatkowych. W artykule p. t. „Niebezpieczny dualizm“ p. Wojciech Baranowski, b. redaktor naczelny Monitora Polskiego, kreśli szereg głęboko przemysłanych rozważań na temat wzajemnego stosunku dyrektora administracyjnego i redaktora na czele w przedsiębiorstwie wydawniczym.

P. Józef Stemler, dyrektor Polskiej Macierzy Szkolnej w artykule p. t. „Problem werbunku pnumeratorów“ występuje z projektem zwiazania akwizycji pnumeratorów i czytelników pism z akcją, mającą na celu nauczenie analfabetów i wciągnięcie ich w krąg czytelników pism.

Ciekawe uwagi o dziejach powieści odcinkowej i pierwszemu wydawcy, który ją wprowadził — zawiera artykuł p. t. „Dalszy ciąg na stapi“.

Uzupełniają ten dział artykuły „Jesienna propaganda zbiorowa gazet niemieckich“, oraz „Sprawy kolportażowe“.

Zeszyt zawiera ponadto stałe działy informacyjne.

„Prasa“ w cenie 1 zł. nabywać można w większych księgarniach i kioskach „Ruchu“. Prenumerata roczna „Prasy“ (z przesyłką pocztową) wynosi w kraju zł. 10, zagranicą zł. 12. Prenumerate wpłacać można na pocztę na konto rozrachunkowe Nr. 751, Warszawa 1.

Październikowy numer „ŚWIATA KOBIECEGO REKORD“ zawiera sto dwadzieścia jednorodnych i kolorowych najnowszych francuskich modeli. W dziale literacko — opisywonym — szereg wiadomości z dziedziny literatury, kosmetyki, gospodarstwa domowego, robót ręcznych, świata filmowego, satyry i t.d. Cennym dodatkiem jest praktyczna tablica kroju. Cena egzemplarza zł. 2.

Nr. 41 „WIADOMOŚCI LITERACKICH“ przy nosi fragment nowej powieści Zegadłowicza, wiersz Szenwala, dalszy ciąg reportażu Kuncewiczowej z Palestyny, artykuł Ksawerego Pruszyńskiego, recenzje Milkiewiczowej, prof. Feldmana i Bretera, przedmowę Boya-Zeleńskiego do polskiego przekładu „Lochów Watykanów“ Gide'a i szereg innych prac.

JUŻ NADESZŁY na sez. 1937 nowe modele doskon. RADJOBIORNIKÓW

ELEKTRIT

Odbiorniki te skonstruowane w-g najnowsz. zdobyczy techniki odznaczają się niezwykle artystycznym i idealnym tonem oraz nowoczesnym wyglądem.

Ceny dostępne.

Warunki dogodne.

Do nabycia włącznie w firmie: „AKCESOPON“ wł. M. Dobry Nowogródek, Rynek 17. Demonstracje na miejscu

nomadka do ust i róże UNIVERSITE DE BEAUTE CÉDIB PARIS — niedoścignione!

Dywersonanci z Berezy skazani na długoterminowe więzienie

W okolicy Berezy Kartuskiej grasowała zuchwała banda dywersantów, która m. in. napadła na ambulans pocztowy. Pocztyljon został zabity, a łupem napastników padło 2,200 zł.

Dzięki przypadkowi aresztowano trzech uczestników napadu i ustalono, że byli to działacze komunistyczni: Stefan Szyliniec, Czyżan, Bykowiec, Skoryna i Lisinuk.

Przed Sądem Okręgowym w Wilnie wszyscy oskarżeni przyznali się do napadu i zamordowania pocztyljona, wyjaśniając, że działali z rozkazu komunistycznej partii i że jej wpłacili wszystkie zarobowane pieniądze w kwocie 2,200 złotych. Partii komunistycznej potrzebne były pieniądze, gdyż Moskwa nie przysłała obiecanych kwot, potrzebnych na agitację wywrotową.

Sąd Okręgowy skazał wszystkich oskarżonych za udział w partii komunistycznej na 7 lat więzienia, uniewinniając ich z zarzutu, że dokonali napadu i zabili urzędnika pocztowego.

Zupełnie inaczej rozstrzygnął tę sprawę Sąd Apelacyjny, który skazał Szylinca na karę śmierci, zaś pozostałych oskarżonych na kary więzienia od 10 do 15 lat.

Od wyroku tego wszyscy skazani złożyli

skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, który po zbadaniu wszystkich okoliczności zatwierdził wyrok Sądu Apelacyjnego. Oskarżony Szyliniec — kara śmierci. Jan Czyż — 15 lat więzienia, Jan Bykowiec — 15 lat, Pantelejmon Lisinuk — 15 lat i Dawid Skoryna — 10 lat więzienia.

Na zasadzie ustawy o amnestji oskarżonemu Szylincowi zmieniono karę śmierci na bezterminowe więzienie, pozostałym skazanym karę więzienia zmniejszono o jedną trzecią.

Dr. ZARCYN (chirurg) POWRÓCIŁ

Dr. Józef Skwirski BARANOWICZE, UL. HOOVERA 7. POWRÓCIŁ.

Na Wileńszczyźnie najgorsze...

Przypuszczalne zbiory głównych zlempłodów w r. b.

Główny Urząd Statystyczny dokonał przewidywań obliczeń przypuszczalnych zbiorów 5 głównych zlempłodów w Polsce na podstawie 4.000 sprawozdań korespondentów rolnych z połowy miesiąca sierpnia bież. r.

Jak wynika z obliczeń tych, tegoroczne zbiory w stosunku do roku ubiegłego przedstawiały się następująco (w nawiasach różnica w procentach w porównaniu z przeciętnymi w latach 1931 — 1935):

Pszenvica + 5,6% (+7,5%), żyto — 3,4% (—0,1%) jęczmień — 0,7% (+ 0,8%) owies (+ 1,1% (+ 4,8%), ziemniaki — 1,3% (+ 3,3%).

Prawdopodobne zbiory wyniosą (w milionach kwintali): pszenicy ok. 212 żyta ok. 63,9, jęczmienia ok. 14,6, owsa ok. 26,3, ziemniaków ok. 3207. Szacunek ten jest przybliżony i może odbiegać od ostatecznych obliczeń dokonywanych w późniejszym czasie przez władzę administracji ogólnej przy pomocy komisji gminnych i powiatowych.

Susza, która panowała na wschodzie, a częściowo i na południu Polski, spowodowała niższe zbiory (z wyjątkiem pszenicy) w województwach wschodnich i południowych.

SUSZA PRZYBRAŁA ROZMIARY KŁĘSKI W WOJ. WILEŃSKIM. To też zbiory tego roczne są tam znacznie niższe. Natomiast woj. poznańskie po 2-letniej klęsce posuchy, w roku bieżącym ma zbiory lepsze.

ZBIORY PSZENICY w większ. województwach są nieco wyższe niż w roku ubiegłym. Przytem znaczne zwiększenie wykazują woj. warszawskie, białostockie, wołyńskie, poznańskie, łwowskie i tarnopolskie. ZNACZNE ZMNIĘSZENIE ZBIORÓW PSZENICY ZAZNACZA SIĘ W WOJEWÓDZTWACH WILEŃSKIM I POMORSKIM.

ZBIORY ŻYTA przeważnie są mniejsze, niż w r. ub. SZCZEGÓLNIIE WYRÓZNIĄ SIĘ POD TYM WZGLĘDEM WOJ. WILEŃSKIE I POMORSKIE. Nieco większe zbiory żyta mają woj. białostockie, poznańskie i śląskie.

ZBIORY JĘCZMIENIA wyższe są niż w ro-

ku ubiegłym w woj. warszawskim, łódzkim, białostockim, poznańskim i śląskim. W pozostałych województwach zaznacza się spadek, NAJWIĘKSZY ZAŚ W WOJ. WILEŃSKIM.

ZBIORY OWSA w woj. centralnych (z wyjątkiem lubelskiego) oraz w poznańskim i śląskim są większe. Specjalnie wyróżniają się pod tym względem woj. poznańskie i łódzkie. W pozostałych województwach zbiory są mniejsze niż w roku ub., ZWŁASZCZA W WOJ. WILEŃSKIM.

ZBIORY ZIEMNIAKÓW są większe od r. ub. w województwach centralnych, z wyjątkiem lubelskiego oraz w poznańskim. Pozostałe województwa mają mniejsze zbiory, SZCZEGÓLNIIE WOJ. WILEŃSKIE.

ZNIWA w r. b. naogół wcześniejsze (80% odpowiedzi korespondentów), lecz w województwie warszawskim, łódzkim, kieleckim, pomorskim i śląskim, według 50 proc. odpowiedzi korespondentów, odbywały się w warunkach niepomyślnych. W pozostałych województwach przebieg zniw miał warunki sprzyjające (ok. 80 proc. odpowiedzi).

JAKOŚĆ ZIARNA tegorocznej, ujęta w odsetkach odpowiedzi korespondentów, przedstawiała się przeciętnie dla Polski następująco (pierwsza liczba oznacza: „dorodne“, druga — „średnie“, trzecia — „połednie“ — w nawiasach analogiczne dane za r. ub.): pszenica ozł ma 22 (25) — 72 (67) — 6 (8); żyto ozłone 18 (37) — 70 (58) — 12 (5); jęczmień jary 17 (23) — 67 (65) — 16 (12); owies 23 (31) — 64 (57) — 13 (12).

W WOJ. WILEŃSKIM ODSETEK ODPOWIEDZI, STWIERDZAJĄCYCH ZIARNO POŚLEDNIE, WYNOŚI DLA PSZENICY I ŻYTA OZYMICH ok. 30 proc., A DLA JĘCZMIENIA JAREGO I OWSA ok. 50 proc..

PRZYPUSZCZALNE ZBIORY OWOCÓW w odsetkach odpowiedzi korespondentów kształtowały się przeciętnie dla Polski następująco (pierwsza liczba oznacza zbiór obfity, druga — średni, trzecia — mały, w nawiasach analogiczne dane za rok ubiegły): jabłka 21 (13) — 49 (51) — 30 (36); gruszk 22 (4) — 64 (38); śliwki 10 (22) — 27 (10) — 63 (38).

F-ma W. Rożnowski i J. Karaś

Baranowice, Nowogródzka 2, tel. 141,

zawiadamia, iż posiada na składzie

radjoodbiorniki „ECHO“ P. Z. T. model 1937 r.

na prąd i baterje.

Ceny niskie.

Warunki dogodne

Akcja tworzenia bibliotek wiejskich

Ministerstwo Rolnictwa przystępuje do zorganizowania akcji, mającej na celu utworzenie sieci bibliotek wiejskich. Akcja ta wykonywana będzie przy pomocy izb i dobrowolnych organizacji rolniczych i ma stanowić rozszerzenie dotychczasowej akcji, prowadzonej przez centralę bibliotek ruchomych, działających z ramienia samorządu terytorjalnego pod nadzorem właściwych władz rolniczych.

Komplety książkowe centrali bibliotek ruchomych będą uzupełniane książkami, dotyczą-

ymi specjalnie działu wiejskiego. Książki te będą własnością izb rolniczych i pozostaną w bibliotekach ruchomych w charakterze depozytu. Ministerstwo Rolnictwa wezwało izby i do browolne organizacje rolnicze do współdziałania w organizacji tej akcji przez badanie stanu czytelnictwa i nadsyłanie konkretnych wyjaśnień w tej sprawie zgodnie z wytycznymi ministerstwa, jak również do powiększania księgozbiorów ruchomych w miarę możliwości finansowych z własnych funduszy izb.

Światowa kronika gospodarcza

POLSKA

— DALSZY WZROST ZAPASU ZŁOTA W BANKU POLSKIM. W II-iej dekadzie września r. b. zapas złota w Banku Polskim powiększył się o 2,4 milj. zł. do 369,2 milj. zł., a stan pomiędzy zagranicznymi i dewiz, zmniejszył się o 0,4 milj. do 16,5 milj. zł.

— PO 3 ZŁ. ZA GĘŚ NA EKSPORT DO NIEMIEC. Przez stację kolejową w Ostrowie przechodzą w ostatnich dniach duże ilości gęsi, przeznaczonych na eksport do Niemiec. Gęsi skupowane są na terenie całego powiatu od gospodarzy po cenę od zł. 2.70 do 3 zł. za sztukę.

— NOTOWANIA CHMIELU NA WOJNYM. Utworzona została w Dubnie komisja dla notowania cen chmielu. Komisja ta, która urządzać będzie w trybie giełdy zbożowej, wydać będzie tygodniowy biuletyn informujący o cenach i koniunkturze na rynku chmielarstwie. W skład komisji wchodzi przedstawiciel Izby Rolniczej oraz plantatorów, jak też reprezentanci handlu i spółdzielczości.

FRANCJA

— BANK FRANCJI PODWYŻSZYŁ STOPE DYSKONTOWĄ. Bank Francji podwyższył stopę dyskontową z 3 do 5 proc. Decyzja Banku Francji nie stanowi żadnej niespodzianki dla kół finansowych, które spodziewały się wydania pewnych zarządzeń, mających przeciwdziałać ujemnym objawom, wynikającym z poważnego eksportu złota z Francji do Holandji, Belgji i Anglii, przede wszystkim zaś do Stanów Zjednoczonych.

WŁOCHY

— WŁOŚCI ZAKŁADAJĄ PLANTACJE BAWELNY W ABISYNI. Donoszą z Rzymu, że w Etiopji zostało założone włoskie towarzystwo „Compagnia per il Cotone in Etiopja“, którego celem jest założenie w Abisynji plantacji bawełnianych na wielką skalę. Początkowy kapitał zakładowy przedsiębiorstwa wynosi 2 miliony lirów, jednakże towarzystwo zamierza podwyższyć go do 20 milionów lirów.

AMERYKA

— DYKTY POLSKIE NA RYNKU BOLIWIJSKIM. Towarzystwo dla handlu z Polską w La Paz wprowadziło na rynek boliwijski dykty pochodzenia polskiego. Dotychczas dykty polskie dostawały się na ten rynek za pośrednictwem Argentyny.

ZDROWE PIĘKNE

Drzewka i Krzewy

OWOCOWE PARKOWE ALEJOWE IGLASTE BYLINY oraz IŹE

Szkółki Godzisz

polecają: majątku

A. i M. Kwaśniewskich

poczta Sobolew, woj. Lubelskie, tel. 18. Informacje: Warszawa, tel. 725-30

Pod zarządem Stefana Tokarza

Cenniki na sezon jesienny na żądanie gratis i franco

Wzdłuż i w szerz Polski

Półwysp Helski rejonem umocnionym.

Opublikowany został urzędowo dekret Prezydenta Rzeczypospolitej o uznaniu za wojsko wy rejon umocniony półwyspu Helkiego wraz z przylegającymi wodami. Rejon ten rozciąga się w granicach: od zachodu — leśna linja działowa, przebiegająca przez półwysp z północnego wschodu na południowy zachód obok koty terenowej 2.2 oraz jej przedłużenie w linii prostej od granic północnej i południowej rejonu umocnionego; od północy i wschodu, t. zn. od strony morza — do granic wód terytorjalnych; od południa, t. zn. od strony zatoki Puckiej — do linii biegnącej w odległości 3 mil morskich od linii wybrzeża do punktu przecięcia się z granicą wód terytorjalnych.

Wykonanie tego dekretu, który wszedł w życie dnia 21 bm. przeprowadzi minister spraw wojskowych.

157 adwokatów w Polsce.

Międzynarodowy kongres prawników, który zakończył swe obrady w Wiedniu, wykazał, iż Polska posiada stosunkowo największą ilość adwokatów. Ze wszystkich delegacji przybyłych na kongres — Polska okazała się najliczniejszą.

Jak wynika ze sprawozdania — w Polsce pracuje 157 adwokatów. Również zwiększa się stale ilość kobiet pracujących w zawodzie sędziowskim. Jak dotąd, 7 kobiet pełni w Polsce funkcje sędziów, a ostatnio jedna z Polek otrzymała prokuraturę.

Praca 630 więźniów.

Woj. lubelski dr. Rożniecki dokonał lustracji robót przy wale ochronnym nad Wisłą pod Puławami. Roboty są wykonywane przez ośrodek pracy złożony z 630 więźniów. Wykonano dotychczas 3 km. walu ochronnego, nawieziono około 100 tys. mtr. sześć. ziemi, przekopano około 1000 mtr. rowu. 15 października wal ochronny z doliny kazimierzowsko — putawskiej

O stały teatr w Gdyni.

W związku z rozbudową prywatnego gmachu przy skwerze Kościuski w Gdyni w którym przewidywana jest salateatralna odbyło

się zebranie przedstawicieli gdynskich organizacji kulturalno-artystycznych, na którym poruszono sprawę przyszłego stałego teatru w Gdyni.

W wyniku dyskusji postanowiono powołać komisję porozumiewawczą, która zajmie się propagandą, na rzecz stałego teatru oraz ożywieniem imprez kulturalnych w Gdyni. Komisja ta podzieliła się na sekcje: dramatyczną, muzyczną i śpiewaczą.

Budowa portu puckiego.

Jak wiadomo, od dłuższego czasu kontynuowane są prace nad odbudową mola wschodniego portu puckiego.

Kamienna betonowa nawierzchnia mola, która uległa zniszczeniu już została rozebrana i usuwana. Okazało się, że znajdujące się pod nią pale sosnowe, na których cała konstrukcja mola się trzymała, są w niczem nie uszkodzone. Woda morską znakomicie całą palisadę drewnianą, wbity przed 50 laty zakonserwowała. Przyczyną właściwą rozspania się mola było rozluźnienie się żelaznych wiązań, spinających konstrukcję drewnianą. Wiązadła żelazne uległy zardzewieniu i zniszczeniu.

Nadzwyczajny wykaz imienny nowych przymusowych wywłaszczeń.

W Dzienniku Ustaw ogłoszono dekret Prezydenta Rzplitej z 22 bm. (zapowiadający ustale nie przez radę ministrów dodatkowego nadzwyczajnego wykazu imiennego majątków, podlegających wykupowi przymusowemu na reformę rolną, w rozmiarze do 40 tys. ha.

Wykaz ten ma być ogłoszony do 1 października r.b. Właścicielom będzie przysługiwało do 1 października 1937 r. prawo parcelacji dobro wolnej lub sprzedaży majątku Państwowemu Bankowi Rolnemu. Wnioski o przyznanie wyłączenia mają być zgłaszane w ciągu miesiąca od ogłoszenia wykazu.

Zadłużenie urzędników wynosi 400 milionów.

Według obliczeń przeprowadzonych przez stowarzyszenie urzędników państwowych, zadłużenie świata pracowniczego sięga jeszcze olbrzymiej kwoty 400 milionów złotych, gdyż przecię-

Wątroba jest filtrem dla krwi

Zanieczyszczona krew może powodować szereg rozmaitych dolegliwości, bóle artretyczne, wzdęcia, odbijania, bóle w wątrobie, niesmak w ustach, brak apetytu, skłonność do tycia, plamy i wyrzuty na skórze.

CHOROBY ZŁEJ PRZEMIANY MATERJI NISZCZA ORGANIZM I PRZYŚPIESZAJĄ STAROŚĆ.

Racjonalną, zgodną z naturą kuracja

jest normowanie czynności wątroby i nerek. Dwadziestoletnie doświadczenie wykazało, że w chorobach na tle złej przemiany materji, chronicznego zaparcia, kamieniach żółciowych, żółtacze, artretyzmie ma zastosowanie „Cholekinaza“ H. Niemojewskiego.

Broszury bezpłatne wysyła labor. fiz. chem. Cholekinaza H. Niemojewskiego, Warszawa, Nowy-Świat 5 oraz apteki i skl. apt.

MAGGI^{ego}

kostki bulionowe

są często naśladowane - lecz dotąd niedoścignione

tnie przypada na każdego urzędnika dług w kwocie 1000 złotych.

Organizacje urzędnicze tłumaczą fakt, niemożności się zobowiązań, mimo prowadzonej akcji oddłużeniowej, zmniejszonym wpływem z uposażeń, z powodu wprowadzenia stałego podatku specjalnego od pensji urzędniczych.

Brzytwą zarzął przyjaciółkę.

Nauczyciel żydowskiej szkoły powszechnej Mojżesz Chłodniewicz w Sernikach, pow. pińskiego zarzął brzytwą swoją przyjaciółkę 19-letnią Chanę Bakalczuk, córkę gospodyni, u której zamieszkiwał. Po dokonaniu morderstwa Chłodniewicz został zatrzymany przez policję osadzony w areszcie, gdzie po upływie trzech godzin zmarł. Jak wykazało dochodzenie, zabój-

caw między czasie usiłował popełnić samobójstwo przez utopienie się, lecz przeszkodzi mu w tym brat zamordowanej. Doprowadzony na posterunek Chłodniewicz skarżył się na trudności podczas oddychania, oświadczając, że zażył 15 pastylek androchiny.

Przedłużenie ważności legitymacji akademickich

Rektoraty szkół wyższych otrzymały zawiadomienia, że legitymacje szkolne, wydane studentom z terminem ważności do 30 września br. będą honorowane do dnia 15-go października r.b. ze względu na to, że wykłady w szkołach akademickich zaczynają się dopiero 5-go października r.b.

Pierwszy dzień mistrzostw lekkoatletycznych Polski

Publiczność wileńska zdała wczoraj egzamin sportowy. Pięć godzin wystać na stadionie w czasie deszczu, to rzeczywiście rekord i to rekord masowy, bo na trybunie dokola stadionu zebrało się przeszło 2 tysiące widzów. Była to przeważnie młodzież szkolna. Nie brakło jednak przedstawicieli starszego społeczeństwa.

Wilno udowodniło wczoraj, że interesuje się sportem prawdziwym, że nikt nie pożałuje złotych, czy 50 gr. na bilet wstępu, jeżeli będzie miał gwarancję, że ujrzy coś ciekawego.

Na Pióromontcie odbył się właśnie pierwszy dzień mistrzostw lekkoatletycznych Polski. Za wody nie zgromadziły niestety zapowiadanej ilości zawodników, ale w każdym bądź razie przeszło 100 lekkoatletów zebrało się na stadionie.

Pióromont zmienia się nie do poznania. Użyto wapna, a potem wał ten udatowano pasami wapna. Słowem święto. Na zielonym wale wyłano słowa „Mistrzostwa lekkoatletyczne Polski Wilno 1936 rok“. Wilno dzień ten panować będzie przez długie lata, bo wiemy dobrze, że poważne imprezy należą u nas do rzadkości.

Wielką to zasługą kpt. Pawłowicza, plut. Kłaputa, Brancewicza i innych, że w tak krótkim czasie i przy skromnych środkach potrafili doprowadzić do porządku piękny stadion sportowy.

Słów kilka o stronie organizacyjnej. Mielisz pewne obawy czy wszystko uda się. Dziś z przyjemnością możemy podkreślić, że organizatorzy zdali również swój egzamin sportowy. Szwankowało może nieco zapowiadanie wyników przez tubę, ale w czasie deszczu zepsuły się przewody elektryczne i gigantofony źle działały. Da się to chyba naprawić i w niedziele będzie wszystko w porządku.

Przechodząc do strony sportowej, przyznać trzeba, że mistrzostwa tegoroczne stoją na wyjątkowo niskim poziomie sportowym. Nie padł ani jeden rekord. Żaden z zawodników nie zbliżył się nawet do rekordu. Wyniki przeciętne. Jedyne usprawiedliwienie jest zła pogoda, chociaż bieżnia była idealna.

Do rzędu największych sensacji zaliczyć trzeba przegraną Morończyka w skoku o tyczce, który nie miał faktycznie konkurentów, bo nie przyjechał Sznajder, a tu Klemczak z AZS poznańskiego skoczył 3 mtr. 90 cm. Morończykowi zabrakło 10 cm. Drugą sensacją jest przegrana Trojanowskiego II w biegu na 100 mtr. Finał zakończył się zwycięstwem Zasłony z Białegostoku.

Doskonale bawiła się publiczność w czasie biegu na 3 tysiące metrów z przeszkodami. Wilno jeszcze nigdy takiego biegu nie oglądało. Zawodnicy musieli 7 razy przeskoczyć przez barjerę, za którą znajdował się rów z wodą, a na trasie przeszkody.

Drugi dzień mistrzostw odbędzie się może w lepszych warunkach. Mielimy nadzieję, że nie będzie padał deszcz, a wówczas zbierze się jeszcze więcej publiczności. Przypominamy, że w niedzielę początek zawodów wyznaczony został na godz. 13. Publiczność może na Pióromontcie dostać się przez most pontonowy.

Program przewiduje następujące konkurencje: bieg sztafetowy 4x400 mtr., finał biegu na 110 mtr. przez płotki, pchnięcie kulą, skok wzwyż, bieg na 5 tysięcy mtr., rzut oszczepem,

finał biegu na 400 mtr. przez płotki, trójskok, finał na 200 mtr. bieg na 1500 mtr. i sztafeta na 4x400 mtr.

Mistrzostwa lekkoatletyczne Polski są rewją wszystkich najlepszych zawodników. Odbijają się one w duchu sportowej rywalizacji.

Wilno udowodniło że potrafi zawody sportowe organizować nie gorzej, a może nawet i lepiej od innych ośrodków sportu polskiego.

Zapewne te zawody w dużej mierze przyczynią się do spopularyzowania w Wilnie tak pięknego sportu jak lekkoatletyka.

Wyniki z pierwszego dnia zawodów przed stawiają się następująco:

Finał biegu 100 mtr.

- 1) Zasłona — Sparta, Białystok — 11,00
- 2) Trojanowski Edward — AZS Warsz. — 11,00
- 3) Łopuszyński J. — Polonia — 11,4
- 4) Żyliński Aleksander — Wilno Ognisko
- 5) Downarowicz J. — Legja Warszawa
- 6) Łada Jan — Legja Warszawa.

Finał biegu 400 mtr. płaskie

- 1) Kucharski Kaz. — Pogoń Lwów — 51,2
- 2) Hofman Karol — AZS Poznań — 53,5
- 3) Brachocki — KS Warszawianka
- 4) Kocon — Sokół Bydgoszcz —
- 5) Tietze Jerzy — BKS Polonia

Skok w dal

- 1) Hanke — Warszawianka — 7,00
- 2) Hofman Karol — AZS Poznań — 6,85
- 3) Sikorski Stefan — SKS Fort Bema — 6,69
- 4) Pławczyk Jerzy — AZS Warszawa — 6,64
- 5) Wieczorek Jan — WKS Śmigły — 6,25
- 6) Mozolewski Aleksy — Widzewska Man. — 6,22

Rzut dyskiem

- 1) Gierutto — KS. Warszawianka — 42,23
- 2) Pławczyk J. — AZS. Warszawa — 40,80
- 3) Kozłowski Ed. — WKS. Śmigły — 39,70
- 4) Miller Czesław — AZS. Warszawa — 37,62
- 5) Hofman Karol — AZS. Poznań — 37,35
- 6) Zieniewicz Ed. — PPW. Wilno — 37,57

Bieg na 110 mtr. przez płotki — do finału zakwalifikowali się:

- 1) Kaszubowski P. — AZS. Poznań — 16,8
- 2) Maciaszcak W. — Sokół Łódź — 18,3

MATURYCZNE I DOKSZTAŁCAJĄCE KURSY „WIEDZA“

Kraków, ul. Pierackiego Nr. 14,

przygotowujące na ustnych lekcjach zbiorowych, oraz w drodze korespondencji, zapomocą przystępnie i wyczerpująco opracowanych skryptów, wskazówek, programów i tematów, przyjmują wpisów na nowy rok szkolny 1936/37 na:

- 1) Kurs maturalny gimn.
- 1a) Kurs maturalny półroczny.
- 2) Kurs średni: 5-ta i 6-ta kl. gimn.
- 3) Kurs niższy z zakresu I i II kl. gimn. nowego ustroju.
- 4) Kurs 7-miu klas szkoły powszechnej.

Uwaga: Uczniowie kursów korespondencyjnych otrzymują co miesiąc oprócz całkowitego materiału naukowego, tematy z 6-ciu głównych przedmiotów do opracowania. Nadto obowiązkowo kolokwija (egzamin) badają 9 razy w ciągu roku szk. postępy uczniów.

Wykładają wybitne siły fachowe. Opłaty niskie.

- 3) Joczyn Alek. — Kresowia Biał. — 17,7
- 4) Pajsker Robert — Legja — 16,2
- 5) Wieczorek Jan — WKS. Śmigły — 16,8
- 6) Niemiec Wł. — Pogoń Lwów — 16,4.

Rzut młotem

- 1) Węgrarczyk A. — Sokół Chorzów — 40,97
- 2) Kieplikowski — Sokół I Bydg. — 39,85
- 3) Więdkowski Alojzy — Sokół I Bydg. — 39,59
- 4) Fiszler Erwin — Krusche i Ender Łódź — 26,00
- 5) Rodowanowicz — KS. Warszaw. — 25,20
- 6) Miler Cz. — AZS. Warszawa — 22,63

Bieg 10.000 mtr.

- 1) Noji J. — WKS. Legja Warsz. — 31.41,4
- 2) Jankowski St. — RKS. Żagiew Warszawa — 32.59,6
- 3) Hartlik Maks. — KS. „Stadion“ Choźów — 33.0,01
- 4) Wirkus Cz. — KS. Warszawianka — 33.08
- 5) Wiśniewski B. — KS. Warszawianka — 33.59,2
- 6) Romanowski — KS. Warszawianka — 34.24,2

Skok o tyczce

- 1) Klemczak Wł. — AZS. Poznań — 3,90
- 2) Morończyk — KS. Warszawianka — 3,80
- 3) Zakrzewski St. — BKS. Polonia — 3,40
- 4) Maciaszcak i Anikitiew

Bieg 800 mtr.

- 1) Kucharski K. — Pogoń Lwów — 1.58,2
- 2) Maszewski An. — WKS. Legja — 1.59,4
- 3) Żyłewicz J. KPW. Ognisko Wilno — 2.0,65
- 4) Majewski Lech — AZS. Warszawa — 2.0,1
- 5) Mula Jan — „Skra“ Warszawa
- 6) Skowroński Cz. — KS. Warszawianka
- 7) Stanisławski Jan — KS. Supraśl
- 8) Neubauer Fr. — Sport Klub Grudz.

Bieg 3000 mtr. z przeszkodami

- 1) Flis J. — KSZ. Strzelecki Lublin — 10.19,5
- 2) Bodał Fr. — AZS. Warszawa — 10.31,4
- 3) Jurkowski Al. — KS. Polonia Warszawa — 10.39,2
- 4) Strzałkowski J. — WKS. Jagiellonia Biał. — 10.41,0
- 5) Cybulski St. — KS. Warszawianka
- 6) Waszczyński Anapol — KS. Grodno

Szczegółowe omówienie mistrzostw podamy w numerze poniedziałkowym.

Kto wygra Jutro milion?

A zatem 28 b. m. o godzinie ósmej, rozpocznie się ostatni dzień ciągnięcia czwartej klasy trzydziestej Loterii Państwowej. Numerowi, na który padnie pierwsza najmniejsza wygrana, t. j. dwieście złotych, przypadnie wygrana główna, a zatem cały milion złotych. Chwila ta transmitowana będzie drogą radiową przez wszystkie rozgłośnie polskie.

Donosiliśmy już o wynikach pierwszej polowy ciągnięcia. W ciągu ubiegłego tygodnia padł znów cały szereg większych wygranych w rozmaitych dzielnicach kraju. I tak: po siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych wygrali właściciele poszczególnych ówiarek numerów: 36051, 51738 i 128333, wśród nich wymienić możemy z Warszawy pp.: Zofję Fibiechową (Krak. Przedm. 7), Franciszka Kraczkiewicza (Jerozolimka 19), dra F. Skibniewskiego (Łódź, dra Sterlinga 7), Franciszka Witkowskiego (Warszawa X. Siemka 11), Wacława Piechowskiego, tkacza z Częstochowy, Wojciecha Pockiego, rolnika ze Strzelna, w pow. morskim i J. Ajzenberga z Izby nad Wieprzem. Po pięćdziesiąt tysięcy złotych wygrali mieszkańcy: Łucka (Nr. 120811), Krakowa i okolice (Nr. 107750), stolicy (Nr. 92305), Poznania (Nr. 120519), Radomia (Nr. 34281 w tem jedna ówiartka jest własnością 12 harcerzy z Ostrowca) i Różany Grodzieńskiej (Nr. 12091).

Już tylko niecałe cztery tygodnie dzieli nas od ciągnięcia pierwszej klasy trzydziestej siódmej Loterii. Czas więc pomyśleć o zaopatrzeniu się w losy, zwłaszcza, że zbliża się pierwszy październik, a z nim — świeży zapas gotówki.

SPECYFIKI ZIOŁOWE

OSKARA WOJNOWSKIEGO

Zioła przeciwko cierpieniom przewodu pokarmowego — znak słowny „IROTAN“
Zioła przeciwko cierpieniom narządów trawienia i wątroby — znak słow. „CHOGAL“
Zioła przeciwko wymiotom oraz atonji kiszek — znak słowny „GARA“
Zioła przeciwko chorobom płucnym i blednicy — znak słowny „ELMIZAN“
Zioła przeciwko reumatyzmowi, artretyzmowi, podagrze i ischiasowi — znak słowny „ARTROLIN“
Zioła przeciwko niedomaganiom skrofulcznym — znak słowny „TIZAN“
Zioła przeciwko chorobom nerek i pęcherza — znak słowny „UROTAN“
Zioła przeciwko chorobom nerwowym i epilepsji — znak słowny „EPILOBIN“
Kapiele siarkowo-roślinne — znak słowny „SULFOBAL“

Są do nabycia w aptekach i ski. aptecznych. Adres dla bezpośrednich zamówień: Oskar Wojnowski — Warszawa, ul. W. Górskiego 3 m. 4 (d. ul. Hortensja)

Goście z Londynu wileńskiego Kościoła Ew.-Reformowanego

W dniu 25 bm. odwiedzili wileński Kościół Ewangelicko-Reformowany dostojnicy Kościoła Anglikańskiego z Londynu, a mianowicie, generalny superintendent ks. dyrektor I. E. Davidson, M. A. Webb-Peploe i mr. H. R. Ward w towarzystwie księdza superintendenta P. Go rodiszca. Złożyli oni wizytę ks. superintendentowi i generalnemu M. Jastrzębskiemu i przy dentowi Konsystorza B. Izykiemu-Hermanowi. Goście przybyli w celu nawiązania bliższej współpracy z wileńskim Kościołem Ewangelicko-Reformowanym. Zapowiedziana jest wizyta ta dostojników wileńskiego Kościoła w Londynie.

Wiadomości radiowo

RADJOWY KONCERT POŁĄCZONYCH ORKIESTR WOJSKOWYCH.

Orkiestry wojskowe posiadają większe znaczenie dla umuzykalnienia najszerszych warstw ludności, niżby to na pozór zdawać się mogło. W wielu miastach, zwłaszcza mniejszych, orkiestra wojskowa jest jedynym zespołem muzycznym występującym publicznie. Toteż jakość tych orkiestr i ich poziom interesuje wszystkich, którym leży na sercu kultura muzyczna kraju. Z tego powodu, jak też ze względu na czysto artystycznych, warto zwrócić uwagę na koncert połączonych orkiestr wojskowych, mianowicie, 4 dywizji piechoty, 14 p. p., 63 p. p. i 67 p. p.; koncert ten daje Polskie Radio dnia 27. IX o godz. 16.45. W programie utwory Czajkowskiego, Litolffa oraz Moniuszki i muzyka baletowa na temat opery Nicolai'ego „We sołe kumoszki z Windsoru“.

„POETKA ZŁOTYCH WIZYJ“ audycja radiowa.

Polskie radio nadaje od czasu do czasu audycje poświęcone naszej przeszłości artystycznej i literackiej. Tym razem piętnastominutowa audycja poetycka, poświęcona jest Kazimierzowi Zawistowskiemu, poetce, która żyła krótko, ale której dorobek poetycki, zebrany w jednym tomie — zapewnił miejsce stałe w literaturze. Audycja p. t. „Poetka złotych wizyj“ w opracowaniu Jana Kotta, nada Polskie Radio w dniu 27 bm. o godzinie 20.25.

WESOŁA LWOWSKA FALA.

„Uśmiechnij się“, „Jesteś zadowolony — powiedz drugiemu“ — takie hasła rozbrzmiewają z plakatów, rozwieszonych w halach dworcowych, instytucjach, przedsiębiorstwach i sklepach amerykańskich. Optymistyczne hasła często odnoszą skutek. Człowiek strapiony zdaje sobie sprawę, że zmartwienie jego niezbyt jest wielkie i uśmiecha się człowiek zadowolony dziełi się swą radością z drugim. Hasła te wzięła za swą dewizę „Wesoła lwowska fala“, którą u słyszmy w niedzielę dn. 27 bm. o godzinie 21. Będzie to „Fala optymistyczna“, pełna zdrowego humoru. Autorami jej są Wiktor Budzyński i Zbigniew Lipczyński.

TRANSMISJA ZE STADJONU.

W niedzielę 15.40 na wszystkie stacje fragment zawodów lekkoatletycznych o mistrzostwo Polski.

MUZYKA LUDOWA.

Orkiestra Zygmunta Wajnerberga wystąpi przed mikrofonem wileńskim w niedzielę o godzinie 15 z koncertem poświęconym muzyce ludowej. W programie kujawiaki, oberki, polki, etc.

Cuda nowoczesnej radjotechniki!

Muzyka przez radio wzbudzała zawsze poważne zastrzeżenia u muzycznych słuchaczy. Do ostatnich bowiem czasów konstrukcja akustyczna odbiorników nie była na tyle doskonała, aby oddać całe bogactwo tonów muzyki prawdziwej.

W roku bieżącym przemysł radiowy skoncentrował swe wysiłki, aby nareszcie rozwiązać to trudne zagadnienie. Dotychczas osiągnięte rezultaty są tak rewelacyjne, że rok bieżący można śmiało uważać jako przełomowy dla konstrukcji akustycznej odbiorników.

Na specjalną uwagę zasługują nowe typy odbiorników „Kosmos“, w których problematycznej reprodukcji muzycznej został rozwiązany w sposób naprawdę genialny.

Muzyka i głos ludzki są odtwarzane przez odbiorniki „Kosmos“ z taką zdumiewającą wprost wiernością, że nawet muzycy słuchający nie mogą odróżnić ich od prawdziwej muzyki. Dlatego też odbiorniki „Kosmos“ w całej pełni zasługują na miano instrumentów muzycznych wysokiej klasy.

GRUZIKA PŁUC

jest niebezpieczna i corocznie, nie robiąc różnicy dla pociągnięcia i stanu pociągnięcia bardzo wiele ofiar. Przy zważaniu chorób płucnych, bronchitów grupy uporczywego męczącego kaszlu i t.p. stosować lek „BALSAM THIOCOLAN-AGE“ który ułatwiając wydzielanie się płwociny, usuwa kaszel.

Światowej sławy siarczano-jodowe kąpiele błotne

KEMERI (Łotwa) 1838-1936

UZDROWISKO CZYNNIE PRZEZ CAŁY ROK.

W sezonie jesiennym ceny znacznie niższe

Niedoścignione sukcesy przy reumatyzmie, neuralgii, zwłaszcza isziasie, chorobach kobiecych, chorobach stawów. Wybitne sukcesy przy chorobach serca, żołądka, kiszek, wątroby, kamieniach żółciowych, chorobach nerek, chorobach nerwowych, jak również przy bronchitach, astmie, zwapnieniu arteryj, podwyższonym ciśnieniu krwi, skłonnościach do tycia, podagrze, bezpłodności.

KURACJE DJETETYCZNE POD KIEROWNICTWEM LEKARSKIM

Koncerty, biblioteki, czytelnia, wspaniały park, świetne wybrzeże, sport.

Cudowne miejsce wypoczynkowe

PRZY KURACJI 4-TYGODNIOWEJ MOŻNA SIĘ URZĄDZIĆ ZA 130 LATÓW WZWYŻ (mieszkanie, wyżywienie, środki lecznicze, opłata uzdrowiskowa i opieka lekarska włącznie). PRZY KURACJI 2-TYGODNIOWEJ OD 75 LATÓW I DROŻEJ. OSOBY PRZYZYWCZAJONE DO KOMFORTU, ZA SKROMNĄ CENĘ MOGĄ SIĘ URZĄDZIĆ WE WSPANIAŁYM KURHOTELU - KAPIELACH.

Blizszych informacji udziela: Kurverwaltung „Kemer“ (Łotwa).

Statuty związków muzułmańskiego i karaïmskiego

Dziennik Ustaw z 24 bm. ogłasza dwa rozporządzenia Rady Ministrów, uznające statuty związków religijnych muzułmańskiego i karaïmskiego.

Na czele muzułmanów stoi mufti z siedzibą w Wilnie, wybierany dożywotnio przez specjalny kongres elekcyjny z pośród co najmniej 2 kandydatów, uzgodnionych uprzednio z władzą państwową. Przy muftim istnieje 4-osobowe Najwyższe kolegium Muzułmańskie z siedzibą w Wilnie, wybierane co 5 lat przez Wszechnicki Kongres Muzułmański. Przewodniczącym Kolegium jest mufti.

Naczelną władzą karaïmów jest hachan, wybierany w analogiczny sposób, również dożywotnio, z siedzibą w Wilnie. Jego organem do radzonym jest mianowany przezeń dwuosobowy Karaïmski Zarząd Duchowny w Nowych Trokach.

Powództwo cywilne w sprawie Doboszyńskiego

W związku z dalszemi dochodzeniami przez inż. Doboszyńskiego okazuje się, że sąd dopuścił powództwo cywilne ze strony Skarbu Państwa za zniszczenie mienia publicznego w czasie głośnego napadu. Aczkolwiek Doboszyński nie posiada majątku, to jednak sąd dopuścił zaistnienie napadu przez Skarb Państwa kwoty 12.000 zł. na prawach spadkowych przywódcy napadu myślenickiego do folwarku po zmarłym ojcu w Chorowicach.

10-lecie oddziału Z. S. Druja

Związek Strzelecki w Druju obchodzi w dniach 3 i 4 października b. r. uroczystość dziesięciolecia swego istnienia, która będzie połączone z otwarciem nowowzniesionego „Domu Strzeleckiego”. W związku z tym odbędzie się walny zjazd delegatów Z. S.

wóclki ramkowe dobre i zdrowe

Koncert w mieszkaniu Co daje posiadaczowi odbiornik stereofoniczny?

Charakterystyczną cechą nowych modeli odbiorników Philipsa jest absolutna wierność odtwarzania dźwięków, co stawia je w szeregu muzycznych instrumentów.

Co należy rozumieć przez „absolutną wierność odtwarzania dźwięków”? — Znaczący to, że odbiorniki Philipsa posiadają zdolność odtwarzania dźwięków w granicach 30 do 8.000 cykli oraz że stosunek tonów wysokich i niskich jest prawidłowy. Cyfra ta odpowiada akustycznym właściwościom ludzkiego ucha.

Porównując fakt ten ze sprawnością dźwiękową odbiorników starych systemów, można powiedzieć, że podczas gdy dawniej słyszano tylko część dźwięków transmitowanego koncertu, odbierając tylko dźwięki podstawowe, dziś słyszy się pełną gamę tonów, jakie wydają instrumenty muzyczne.

Dzięki wiernemu i plastycznemu odtwarzaniu muzyki przez odbiorniki Philipsa, odnosi się wrażenie, że orkiestra, którą się słyszy, znajduje się w pokoju.

Polska produkuje doskonalsi się

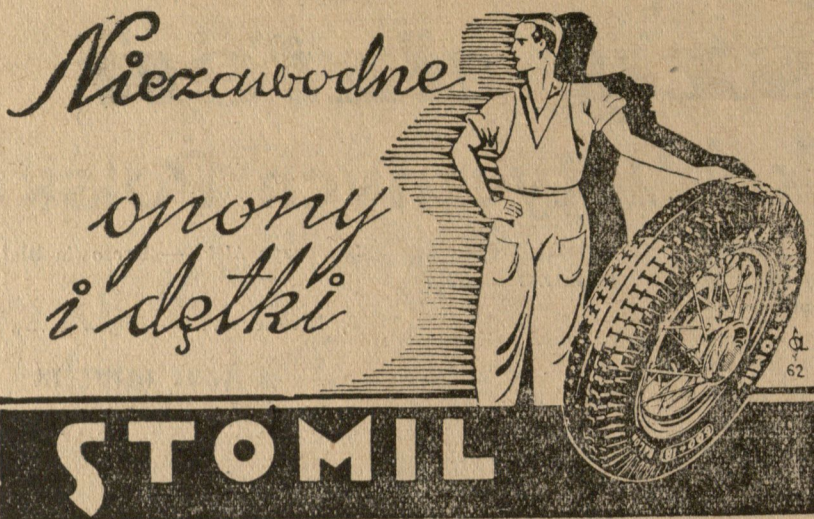
Z pośród rozpowszechnionych na rynku dwóch rodzajów nożyków do golenia: „z podłużnym wykojem” i przestarzałego typu „z trzema otworami” pierwsze mają tę wyższość, że ostrze ich może być niezmiernie mocno zahartowane, a nożyk w aparacie nie pęka dzięki miękkim, odpuszczonym bokom nożyka.

Do niedawna sądzono, że nożyk z wykojem musi być wykonany z grubszej stali.

Tymczasem fabryka „GROM” w Warszawie przezwyciężyła wszystkie trudności techniczne i kilka dni temu wypuściła na rynek nowy nożyk z wykojem „GROM EXTRA CIENKI”, który nie tylko jest elastyczny, cienki i naprawdę doskonały, ale i znacznie tańszy niż dotąd.

Temu nowemu technicznemu postępowi naszej rodzimej produkcji należy przyklasnąć.

EKONOM z zawodu **PSZCZELARZ-OGRODNIK** poszukuje posady od zaraz lub 15 października. Dobre świadectwa. Legionowa 1 m. 1. Michał Rynkowski.

REPREZENTACJA

F-ma **N. KAMENMACHER & A. OKUŁOWICZ**
Wilno, Mickiewicza 9, tel. 757

(wejście z ulicy Śniadeckich)

Polsko-sowiecka konferencja pograniczna w Ziabkach

W dniu 25 bm. w Ziabkach, na terytorjum Polski, odbyła się konferencja graniczna polsko-sowiecka.

W konferencji wzięli udział ze strony władz polskich starosta dziśnieński Wiktor Suszyński w otoczeniu kilku oficerów KOP i urzędników, ze strony zaś sowieckiej przedstawiciel do spraw granicznych na rejon połocki komisarz pułkowy Czezin w towarzystwie kilku wyższych oficerów sowieckich.

Konferencja dotyczyła ogólnych spraw granicznych oraz przeprowadzenia melioracji gruntów położonych po obu stronach granicy.

Piszą do nas

Dziki i ludzie

Tragedja życia ludzkiego zaszła już tak daleko, że mimowolnie następuje pytanie: kto ma większe prawo do życia — dziki czy ludzie?

W „Kurjerze Wileńsko-Nowogródzkim” z dnia 24 września rb. czytamy: „Wielkie poruszenie w Sreńnie wywołała tragiczna śmierć bezrobotnego Ignacego Hamulskiego, który został zastrzelony za kradzież niewielkiej ilości ziemniaków z pola sąsiedniej wsi”. Hełz! Hełz! się do nieszczęśliwej głowy człowieka przeróżnych myśli i interpretacji. Człowiek, stworzony na obraz i podobieństwo Boga, zostaje zabity niby dzik przy zbieraniu kilku kartofli dla zaspokojenia głodu, gdyż jest bezrobotnym.

Mieszkam w powiecie nowogródzkim, Niema tu wielkiego postępu, kultury i cywilizacji. We wsi zaledwie kilku mężczyzn może się podpisać siako-tako. Prawie ze wszystkich stron powiatu nadchodzi skargi na masowe niszczenie okopowizny przez dzikie świnię, i nikt tu ich nie strzela, a co gorsza, nikt nie troszczy się by te straty powetować poszkodowanym; niema kto nietylko zabić dziką bestję, plądrującą mienie ludzkie, ale nawet niema kto sporządzić „protokółu świńskiego”. — „Panok — skarży się kobiecina z Kamionki, Mogilnickiej — zwałilisia dzikija świnię z 15 sztuk. Zniszczyli kartoszkę i choć do Boha idzi na skargę”.

We wsi Łahodki pod Nowogródkiem zniszczyli dziki grykę w niektórych miejscach. W gminie wsielubskiej roku zeszłego zniszczyli dziki zasiewy żyta w czasie późnej jesieni (a i w tym roku nie jest to wykluczone). Wieśniacy, broniąc swe mienie, chodzili nocą w pola bebnając kijami, w próżne blaszane wiadra od wody dla odstraszenia dzików, jednakże bez większego skutku. Dużo, dużo na ten temat można było mówić i pisać, lecz czy to się przyda na co?... Jedno tylko stwierdzić trzeba, że dziki mają większe przywileje niż niektórzy ludzie. M—ski.

Grecki książę u cadyki w Bełzie

„Głos Poranny” podaje: Niedawno bawił we Lwowie książę grecki i duński Piotr, blisko spowinowacony z królem angielskim. Książę zajmuje się badaniami naukowymi i odwiedził w Polsce szereg miejscowości. Między in. wyjechał w pierwszy dzień żydowskiego Nowego Roku do Bełza dla zapoznania się z życiem na „dworze” tamtejszego cadyka.

Na pytanie rabina, co skłoniło księcia do zwiedzenia Bełza, obok Warszawy, Krakowa i Lwowa, odpowiedział książę, że dawno już wiele słyszał o rabinie, że czytał książki braci Tarraux o „dworze bełzkim” i dlatego postanowił w czasie swej podróży po Polsce, odwiedzić rabinę, aby uzyskać od niego błogosławieństwo.

Na pożegnanie książę wyraził życzenie powtórnego odwiedzenia Bełza. Rabin podziękował za wizytę i prosił księcia, aby wyraził królowi angielskiemu podziękowanie za wysiłki w stłumieniu teroru w Palestynie.

Z LIDY

— **Komitet FON-u w Lidzie.** Na ostatnim posiedzeniu w Zarządzie Gminy Lidzkiej przy ul. Mackiewicza Nr. 35, dokonano wyborów Gminnego Komitetu Daru Rolnictwa na FON w następującym składzie: prezes — J. Gierasimowicz, członkowie zarządu A. Uchto, A. Krupowicz, Z. Kuzianowa i in. Sekretarz Nowik.

— **Na FON.** Na ostatnim posiedzeniu gminnego Komitetu Daru Rolnictwa na FON (w Lidzie przy ul. Mackiewicza 35), pod przewodnictwem wójta Gierasimowicza, uchwalono opodatkować się po 2 kg zboża od ha na rzecz Funduszu Obrony Narodowej.

— **Derażna pomoc rolnikom.** Ostatnio 17 najbardziej potrzebującym rolnikom zam. w miejscowościach Scierkowo i Tatarce pow. lidzkiego, dotkniętych klęską gradobicia udzielono doraźnej pomocy w postaci żyta, na zasiew w roku bież.

— **Rozwój spółdzielczości w pow. lidzkim.** W powiecie lidzkim istnieje 11 zrzeszonych spółdzielni mleczarskich, przerabiających w ciągu roku ponad 4 miliony litrów mleka. Ponadto istnieje 6 spółdzielni nie zrzeszonych i 45 pachtów i mleczarni prywatnych. Niedawno przeprowadzona statystyka wykazała, iż w gospodarstwach większej i średniej własności w powiecie lidzkim jest ogółem 7.395 krów mlecznych. Cyfra ta nie obejmuje krów drobnych gospodarstw, które trzymają krowy jedynie dla własnego użytku i sprzedają mleko tylko dożywco.

—USIŁOWANIE ZABÓJSTWA TOROWEGO.

W dniu 24 b. m. o godz. 7.35 Posterunek w Niemię powiadomił telefonicznie tut. Wydział Śledczy, że dnia 23 b. m. o godz. 9.30 tożony na st. kol. Niemen, Kucharczyk Józef w swoim rejonie służbowym spotkał przy torze kolejowym 2-ch nieznanymi osobnikami, którzy na jego widok zaczęli uciekać w kierunku pobliskich krzaków, wobec czego tenże torowy zaważwał ich do zatrzymania się. Wówczas jeden z tych osobników oddał do w/w torowego 3 strzały z rewolweru bębnowego, poczem oboj zbiegli do pobliskich zarośli. Zarządzony pościg narazie nie dał wyniku pozytywnego. Rysopisy osobników zostały przez torowego podane.

AKUSZERKA - MASAŻYSTKA

W. PIORUŃSKA

przeprowadziła się na ul. Korelicką 29-a (w podwórzu).

Wystawa rolnicza w Szczuczynie

21 bm. została otwarta powiatowa wystawa rolnicza w Szczuczynie. Otwarcia dokonał wojew. nowogródzki Sokołowski, którego powitał w imieniu rolników zrzeszonych w OTO, j. KR. prezes tej organizacji Rostworowski.

Dział rolniczy obejmuje produkcję roślinną, w tym nasiennictwo, zioła lekarskie i ekspozycje różnych odmian płodów rolnych. Reprezentowana jest spółdzielczość rolnicza, mleczarska, spożywcza i handlowa.

W dziale hodowlanym znajdują się konie, bydło rogate, trzoda chlewna, owce oraz skazy ryb i królików.

Wystawa ma charakter dydaktyczny, gdyż poza ekspozycjami, są tam urządzono

RADJO

WILNO

NIEDZIELA, dnia 27 września 1936 roku

8,00: Sygnał czasu i pieśń; 8,03: Audycja dla wsi; 8,45: Dziennik; 8,55: Program; 9,00: Muzyka skandynawska (płyty); 10,00: Transmisja mszy św. odpr. na wałach przy klasztorze Jasnogórskim; 11,45: Życie kulturalne; 11,57: Sygnał czasu; 12,00: Hejnał; 12,03: „1000 taktów muzyki” w wyk. zesp. St. Rachonia; W przerwie o 13,00 „Moskiewski lokaj”; 14,30: Audycja dla wsi; 14,45: „Jarmark w Sarnach”, pog. Zofji Kelus-Lipkowskiej; 15,00: Koncert w wyk. Zygmunta Wajnberga; 15,15: Koncert reklamowy; 15,40: Transm. fragm. z Mistrzostw lek. Polski; 16,00: Muzyka operowa (płyty); 16,45: Koncert orkiestr wojskowych; 17,30: Słuchowisko „W dworcu na Nowolipkach”; 18,00: Podwieczorek przy mikrofonie; 20,00: Muzyka z płyt; 20,25: „Poetka złotych wzyj” — audycja poetycka; 20,40: Przegląd polityczny; 20,50: Dziennik wiecz. 21,00: „Jesteś zadowolony — powiedz drugiemu” — wesoła fala; 21,30: Utwory Klaudjusza Debussy; 22,00: Wiadomości sportowe; 22,20: Koncert w wyk. zesp. P. Rynasa; 22,45: Ostatnie wiadomości radjowe.

PONIEDZIAŁEK, dnia 28 września 1936 r.

6,30: Pieśń; 6,33: Gimnastyka; 6,50: Muzyka (płyty); 7,20: Dziennik poranny; 7,30: Program dzienny; 7,45: Informacje; 7,40: Stylizowane tańce (płyty); 8,00: Audycja dla szkół; 8,10: Transmisja z Gen. Dyr. Lot. Państw. ciągnięcie 1 miliona; 8,25: Przerwa; 11,30: Audycja dla szkół; 11,57: Sygnał czasu; 12,00: Hejnał; 12,03: Skrzynka rolnicza; 12,13: Dziennik południowy; 12,23: Muzyka klasyczna (płyty); 13,10: Chwilka gosp. dom.; 13,50: Muzyka popularna (płyty); 14,15: Przerwa; 15,30: Codzienny odcinek powieściowy; 15,38: Życie kulturalne miasta i prowincji; 15,43: Z rynku pracy i Ruch Stalaków; 15,45: „Chwilka pytań” pog. dla dzieci W. Frankla; 16,00: Koncert popularny w wyk. ork. Filh. Warsz.; 16,45: Opieka nad matką robotniczą, pog.; 17,00: Orkiestra P. Rynasa; 18,00: Audycja pos. prof. Grücknerowicz z okazji 80 rocznicy urodzin; 18,25: Z litewskich spraw aktualnych; 18,35: Wesoły feljton (płyty); 18,50: Pog. Radjotechniczna wyg. Mieczysław Galski; 19,00: Koncert reklamowy; 19,10: Pieśni włoskie w wyk. Wioletta Luczyńskiego; 19,30: „Las i Polska pieśń łowiecka” aud. muz.; W przerwie 10-lecie łowiectwa polskiego pog.; 20,30: „Birobidżan” — sowiecka palestyna fel.; 20,45: Dziennik wieczorny; 20,55: Reportaż z urocz. poświęcenia domu ociemniałych żołnierzy w Muszynie; 21,05: Koncert wieczorny; 22,05: Wiadomości sportowe ogólne; 22,20: Muzyka muzyczna; 22,55: Ost. Wiad. Dzien. Radj.; 23,00: Zakończenie programu.

Kołodry WATA, WATOLIWA 1 zaul. Oszmiański 1 Kit i Fajmuszewicz

KINA I FILMY

„JADZIA” (Kino „Pan”)

Powiedzmy odrazu: Film nie odbiega od ogólnego poziomu naszej produkcji filmowej. Komedja — więc koniecznie rzekomo śmieszne nieporozumienia, wynikające z przekraczania nazwiska (Królík, Zajac, Pasztet — p. Znicz) oraz rozmowy z głuchym; oto leitmotywy tego, co ma nas rozśmieszać.

Fabula — o ile założyć, że film mają oglądać ludzie z mankamentami wzrokowymi — świetnie pomyślana: wszyscy wierzą (oczywiście na ekranie, bo widownia nie bardzo), że niedoświadczona dziewczyna jest żywą Smosarską.

Zle to świadczy o stosunku pp. reżyserów, scenarzystów i t. p. figur do p. Smosarskiej, która akurat w tym właśnie filmie była ruchliwą. Ale i nie ponadto. Ekspresyjne postacie umie stwarzać ta artystka na scenie. W filmie wypada prawie nieoficjalnie. Zabczyński, jako amant miał dobrze skrojoną marynarkę, pozatem nie przyniósł wstydu. Piosenka „Jadzia” miła.

Podkreślić trzeba wadliwą stronę dźwiękową, tak, że mimo wyteżenia słuchu niezawsze można było uchwycić i zrozumieć żywsze dialogi. A dialogi te tu i ówdzie zawierały ziarenka humoru, które publiczność lykła z zadowoleniem i śmiechem.

Naogół obraz można zobaczyć, jeżeli w tym czasie niema lepszego w innym kinie.

Dodatki Pat'a stare, rysunkówka bardzo dobra.

28. 28.

ne specjalne płodozmiany, odpowiednie dla warunków tutejszego powiatu. Na uwagę zasługują wyroby rękodzielnicze, zebrane przez Koło Gospodyń Wiejskich i wyroby tkackie z maj. Spusza książęcy Sapięzyny, które wzbudzają powszechną uwagę. Najbardziej z dużą dozą artyzmu wystąpiły szkoły rolnicze w Iszczołnie i Rożance.

Wystawców jest około 60. W dniu 24 bm. zwiedziło wystawę przeszło 3.000 osób. Wystawa potrwa do 26 bm. włącznie.

W związku z wystawą odbędzie się 26 bm. pokaz koni i zawody hipiczne, do których zgłosiło się 40 zawodników, w tym 20 wojskowych.

KOLUMNNA LITERACKA

Pod redakcją Józefa Maślińskiego

Legenda o Paulu Valéry

Na czym polega „wiekość“ Paula Valéry? Co składa się na jego olbrzymi autorytet we Francji? Dwie ostatnie książki „największego poety“ Francji współczesnej, „Rzeczy o sztuce“ i „Rozmaitości III“ (*), mogą dać odpowiedź na te drażliwe pytania.

Tytuł „największego poety“ po dokładniejszej przyjrzeniu mu się zbliża stając się nieco wątpliwy. Można by tu nawet pominąć odwieczny zarzut hermetyczności, często stawiany poezji Valéry'ego. Wszelka bowiem hermetyczność staje się w pewnej chwili zastaną całkiem przejrzystą, sekret polega tylko na umiejętnym ustawieniu się pod odpowiednim kątem. Niema nic ukrytego, coby dnia pewnego nie miało zostać odkryte i objawione. Lecz często czytelnicy Valéry'ego, świadomi czytelnicy, którzy nie wspominają nawet lub obawiają się wspominać o jego okrzykanej hermetyczności, zarzucają mu wprost ANTYPOETYCZNOŚĆ, TWORZENIE ALGEBRY SŁOWNEJ, ZAMIAST PRAWDZIWYJ POEZJI. To też ilość świadomych entuzjastów Valéry'ego — poety jest właściwie znikoma, a zmniejszyłaby się jeszcze po odrzuceniu nieuniknionego odsetka SNOBÓW.

A jednak Valéry, o którym szeroki świat sły szal jako o najznakomitszym poecie francuskim zajmuje jedno z najwyższych miejsc w kościele literatury francuskiej. VALÉRY JEST DZIS BO WIEM NAJZNAKOMITSZYM... ESSAYISTĄ Francji.

Czarujący tom essayów „Rozmaitości III“ (były przedtem „Rozmaitości I“ i „Rozmaitości II“), to niewątpliwie najciekawsza książka francuska ostatniego roku. Zbór ten otwiera oceny p. t. „Mówiłem czasami Stefanowi Mallarmé... Jest to piękny hołd złożony mistrzowi przez ucznia i wyznawcę. Mallarmé tryumfuje tu bardziej niż we wszystkich wierszach Valéry'ego.

„Jeżeli zwiążemy essaye „Do Stefana Mallarmé...“, „Zagadnienia poezji“, „W sprawie komentarza nadmorskiego“, „Komentarze“ z tomem „Rozmaitości III“ i „Omówieniu wierszy“ z tomem „Rzeczy o sztuce“ — otrzymamy wyjaśnienie postawy Valéry'ego wobec samej istoty poezji. Zawierają one ostateczne jak gdyby sformułowania i są jednocześnie niewątpliwie dalszym ciągiem nieustannych prób wykreślenia dróg i granic dla poezji, uczynienia tej poezji czemś coraz trudniejszym do zdobycia dla samych poetów. Ta zadziwiająca ciągłość jest, być może, największym sekretem kultury francuskiej. Jeżeli bowiem Baudelaire nazywał Théophile'a Gautier „doskonałym czarodziejem des lettres françaises“, a sam chętnie posługiwał się rymami Malherbe'a, jeżeli nawet Rimbaud nie gardził pewnymi sposobami Victora Hugo (spod którego autorytetu poetyckiego wyzwała się coraz bardziej nawet zaozana część francuskiej „spożywców sztuki“), to znów odległość od Boileau ze „Sztuki poetyckiej“ do Valéry'ego z „Variété III“ nie jest tak wielka jakby się mogło wydawać.

W zbiorze „Rozmaitości III“ znajdujemy jakie dwa „melodramaty“: „Dzieje Amfiona“ i „Semiramis“. Muzykę do tych utworów dorobił Honegger. „Semiramis“ jest to właściwie pantomina, np. akt I zawiera dokładnie jeden czteroaktowy tekst — stanowiło to temat licznych wystaw w Paryżu. Oba utwory były wystawione w Paryżu, i to dość dużym nakładem, ALE WNET WYTRZYMAŁA, SNOBISTYCZNA PURYSTYCZNOŚĆ PARYSKA BYŁA MOCNO ZAŻEŁOWANA.

Tom p. t. „Rzeczy o sztuce“ przynosi mnóstwo drobnych szkiców okolicznościowych. Za związająca jest precyzja, z jaką Valéry wywiązuje się z obowiązków czolowego pisarza i aka demika i jak potrafi mówić rzeczy ciekawe na temat spraw najmniej czasem godnych uwagi. Niema nic takiego w tomie p. t. „Rozmaitości II“, gdzie wszystkie słowa płyną głęboko spod erca autora. Godny uwagi jest pełen wdzięku szkic p. t. „Śródziemnomorskie natchnienia“, czujące pogębienie teorii o wyższości intelektu jednej narodów znad morza Północnego. W książce tej znajduje się też dokonana jak gdyby miarochodem, a jednak prawdziwie bezlitosna, druzgocąca krytyka francuskiego systemu nauki i wychowania...

P. P. Kraac.

Paul Valéry de l'Académie française. Variété III. Paryż, nrf. 1936; str. 305 i 7nl. — Œuvres sur l'art Tamże, 1934; str. 2nl i 309 i 7nl.

Przedrukując z „Wiad. Literackich“ ten spokojny i rzeczowy artykuł informacyjny (tytuł oryg. „Valéry“, podkreślenia moje), korzystam z wyjątkowej okazji przedłożenia ad oculos opinii człowieka niezainteresowanego, wyrażonej w dodatku na łamach pisma, które jest poniekąd bazą operacyjną polskich komiwojażerów „waleryzmu“. Przyda się ta lektura tym, którzy sądy wyrażone w artykule moim **MYSŁ „ubrana w kształty“**... (o Gidzie, Claudelu i Valerym, „Kol. Lit. z 17 maja b. r.) zapisali na karb polemicznej, bojowej stronniczości.

Od 1933 roku przeżywamy okres regresji poetyckiej. Coraz trudniej o dobry wiersz. Jestem przekonany, że są to skutki depresji ogólnej, nietylko może „kryzysu“, co tak zgubnej dla poety postawy „przetrwania“, bidolenia, „poprzestawiania na małym“. Okres ten ma się już bodaj ku końcowi, a ożywienie gospodarcze i umysłowe powinno przynieść ponowny renesans poezji. Tem pilnie należy splukać wszelkie zanulenia, nagromadzone w świadomości młodych poetów polskich.

Jeśli bowiem na twórczości wielu poetów odbił się przeżywany impas w formie braku świeżych podnieć artystycznych, powodując (coż? — w myśl pragnień i przewidywań Jerzego Stempowskiego!...) nawrót do motywów sielskich i form myślenia uznawanych wczoraj jeszcze za passeistyczne, to inna grupa — przyznajmy jej większą żywotność i ambicję — starała się obejść brak doznań przez sublimacje tych, które są jeszcze (bo zawsze) dostępne. Niestety sublimacja ta nie była ani oryginalna, ani samodzielna. Zastosowano gotowy wzorek, a nowa otucha kazała rozkrzyżać to pseudo „ocalenie“. Ze pozorne sukcesy tych pisarzy spotkały się z masowym i bezkrytycznym naśladownictwem, świadczy to tylko o niedomogach intelektualnych pokolenia. Poeta, który zaczął tej całej plejadzie świecić jako gwiazda przewodnia wyznaje zresztą sam o sobie (wiersz p. t. „Poezja“ w przekł. Kołonieckiego):

Ale źródło wyschłe docna

W te się słowa odezwało:

— Ssałeś pierś mą aż tak mocno

Że w niej serce bić przestało...

Józef Maśliński.

IZABELLA PAWLUCIÓWNA.

IMIĘ

Owijają się w stargane tęcze
pod szeptem wód.

Wiatr wylawia słońca grudę oliwną
z zawojów pian.

Deski światła o fal flotylię się łamią —
węgle złote pod świtu wiołinowy namiot.

Wszczepia sęki z płomieni w kryształowe dni pięt, czasem
w białym mię porcie snów szkarłatem nawiedzi i trzepocze się w sieciach słów.
imię twe, świętojańskie.

Już
nie porazi mię błękit starty w oczach i liściach,
w cieniu rzęs ci raz jeszcze nie będę stygnąć,

Znów otrząsać na ziemię galezie melodyj
i przechylać wilgotne grona świergotów
przez dłoń.

Kronika

— Kto otrzyma „Nagrodę Młodych“? W kronice kulturalnej jednego z pism stołecznych czytamy następującą wzmiankę:

„Kola literackie Warszawy zastanawiają się już nad kandydaturami do państwowej nagrody literackiej i „nagrody młodych“ Polskiej Akademii Literatury. Co do tej ostatniej podają m. in. nazwiska: Tadeusza Brezy (którego powieść „Adam Gryńwald“ jest jednym z najbardziej interesujących wydarzeń życia literackiego ostatnich miesięcy), Bogusława Kuczyńskiego, Wincentego Burka, Stanisława Piętaka, Józefa Łobodowskiego, Stefana

AUTOR W MASCE

W kwietniu 1926 roku ukazała się w języku niemieckim powieść niejakiego B. Travena „Das Toteuschiff“ (Określ martwych“), dzieje życia marynarza bez paszportu i obywatelstwa. Autor potrafił przedstawić piekło życia z sarkastycznym humorem i złośliwą ironją. Sukces powieści był nadzwyczajny. Sprzedano 120.000 egzemplarzy tej powieści w języku oryginału. Przetłumaczono ją na 15 języków. Ogółem rozeszło się 500.000 egzemplarzy.

B. Traven zajął poczesne miejsce w literaturze niemieckiej. Napisał on sporo powieści z życia Meksyku, swej przybranej ojczyzny. Sukces swój zawdzięcza w znacznym stopniu połączeniu dwóch atrakcyjnych momentów — egzotyki i problemów społecznych. Powieść społeczna na tle egzotycznym — to już szczyt atrakcyjności jak na nasze czasy.

Bohaterowie jego utworów to chłopcy, robotnicy i majtkowic Meksyku.

B. Traven położył kres fałszywej romantyce Indian Coopera i Mayne Reeda. Przedstawił współczesnych Indian — proletariuszy, obiekt bezwzględnej eksploatacji kapitału zagranicznego. Ale chociaż serce autora krwawi się na widok cierpień Indian — proletariuszy (w swym ostatnim utworze „Die Rebellion der Gehenkten“ dał zgrozą przejmujący obraz pracy w dżunglach przy produkcji drzewa mahagoni) nigdy nie zapomina on o tem, że kapitalista jest równie człowiekiem. Tem różni się od autorów reportażu socjalnych. W jego powieściach tkwi tendencja antykapitalistyczna, ale nie wysuwa się na plan pierwszy. Mimo to styl Travena nie jest wymuskany, jest twardy, jak twarde jest życie marynarzy albo robotników dżungli.

Kim jest ten niemiecki autor, który zdobył sobie nazwę „meksykańskiego Zola“? — Otacza go tajemnica.

Krązą pogłoski, że Traven to nie nazwisko, lecz pseudonim, że pod tym pseudonimem ukrywa się jedna z czołowych postaci krótkotrwałych rządów Bawarii sowieckiej, że autor po stłumieniu bawarskich sowieków ukrył się w Meksyku.

Różnie mówią. B. Traven był marynarzem, piekarzem, kelnerem, robotnikiem fabrycznym, malarzem, robotnikiem rolnym, karczował lasy, pilnował bydła, poszukiwał i wydobywał złoto, polował w dżunglach i uprawiał handel

wędrowny wśród Indian Sierra Madre — z tego życia można zacerpnąć sporo materjału faktycznego dla twórczości literackiej.

Nie w utworach Travena nie przypomina kawiarnianego literata z Monachium. Najbardziej prawdopodobnym wydaje mi się, że to marynarz niemiecki, który dostał się do Meksyku i tam pozostał. Mniej prawdopodobnym przypuszczeniem, że kolonja niemiecka w Meksyku wydała tego pisarza. Pisz, co prawda, po niemiecku, ale tematyka jego powieści to prawie wyłącznie Meksyk — albo morze. Ciekawy fenomen ten meksykański Niemiec, względnie niemiecki Meksykanin.

Werner Mahrholz, autor świetnego zarysu niemieckiej literatury współczesnej, zalicza B. Travena do pisarzy robotniczych. Uważa go ołok Henryka Lerscha za najwybitniejszego pisarza robotniczego współczesnej literatury niemieckiej. Dzieło swe kończy ustępem, poświęconym B. Travenowi: „W X i XI wieku nosicielami literatury byli mnisi w wiekach od XII po XV byli nimi śpiewacy dworscy, od wieku XVI do wojny światowej przedstawiciele wielkiego i drobnego mieszczaństwa; teraz w szeregi pisarzy wstępuje po raz pierwszy robotnik. O tem warto wspomnieć również w zarysie współczesnej literatury niemieckiej, bo to może kiedyś po pokoleniach nabędzie znaczenie“.

Grzegorz Wirszubski.

niety Andrzejewski?), by można było kogoś nagrodzić bez krzywdy innych.

Wydaje się nam, że sędziwe jury nagrody ma ostatnią okazję, by zadokumentować, iż jest prawdziwie czujnym obserwatorem zjawisk współczesnego życia literackiego, i że ma jakieś trwalsze kryteria oceny ich wartości.

— Stworzyć autonomię artystyczną polskiej proznej — woła Mieczysław Sterling („Kurj. Por.“) z okazji wystawy artystów bydgoskich. Bydgoszcz jest miastem młodem, o tradycjach kulturalnych raczej wątplych, a mimo to

„w ciągu kilkunastu lat swego narastania w polskości porafiła stworzyć u siebie atmosferę pracy kulturalnej i artystycznej. Zrozumienie ważności tego odcinka życia społecznego przez decydujące czynniki miejskie i szczerze zainteresowanie kulturalniejszej części mieszkańców miasta — sprawiło, że Bydgoszcz stała się czynnym ośrodkiem szeroko promieniującym na całe Pomorze i Wielkopolskę północno-wschodnią. Bydgoszcz stała się tym ośrodkiem szczególnie w dziedzinie plastyki“.

— Polski projekt międzynarodowego konkursu teatralnego. Na IX kongresie teatralnym w Wiedniu, który odbył się w początku b. m., delegat polski, Arnold Szyfman zaproponował urządzenie co dwa lub trzy lata międzynarodowych konkursów teatralnych, poświęconych jednemu problemowi. I tak powiedzmy na pierwszy konkurs zespoły reprezentacyjne opracowałyby scenicznie Szekspira, na drugi — odbywający się już w innym mieście — Moljera, i t. d., aż do najbardziej specyficznych sztuk i problemów teatru współczesnego. Każde z państw biorących udział w konkursie dawałoby do jury dwóch delegatów — jednego krytyka teatralnego i jednego czynnego pracownika teatru.

Wniosek dyrektora Szyfmana spotkał się z ogólnym uznaniem, to też zlecono projektodawcy opracowanie szczegółów w jaknajkrótszym czasie. — Gdyby projekt ten doszedł do skutku, mielibyśmy możliwość zaprezentować Europie teatr polski, niewątpliwie jeden z najciekawszych pod względem indywidualności aktorskich.

— Adam Doboszyński — pornografem. Cała prawie prasa polska wałkuje teraz odkrycie pism lewicowych („Epoki“ i in.), które z obszernymi cytacjami omawiają powieść Doboszyńskiego „Słowo ciężarne“. Istotnie książka ta, wydana w r. 1931 jest mocno zawieszista. (Bije pod tym względem okrzykane „Zmory“). W niewygodnej sytuacji znalazł się tu St. Piasecki, redaktor „Prosto z mostu“, nawołujący do czytania książek Doboszyńskiego — bez jakiegokolwiek zastrzeżenia. Fakt późniejszego nawrócenia Doboszyńskiego, wysuwany przez jego obrońców i apologetów nie wyklucza jednak sprawiedliwej oceny wartości tego „pisarza“. Mniejsza już bowiem o treść; samo ujęcie, formy myślowe autora „Słowa ciężarnego“ są żenująco mierne, każą myśleć o zdemoralizowanym sztubaku. A było to tylko pięć lat temu.

Otwinowskiego, Witolda Gombrowicza i innych“.

Ciekawy jest dobór nazwisk. Poetów wymieniono tylko dwóch — Łobodowskiego i Pięta. Nazwisko Józefa Czechowicza, autora sześciu tomów wierszy, redaktora wielu pism literackich, najlepszego z żyjących poetów polskich jest tu pominięte. Co prezentują pozostali? — Kuczyński staje się znany jako redaktor niedawno powstałego miesięcznika „Studio“, reszta to debiutanci powieściopisarstwa, nie wyróżniający się aż tak bardzo (czemu pomi-

Tabela loterii

Z dnia 25 września

I i II ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE

50.000 zł na nry: 12091 34281 120519.
10.000 zł na nr 162428.
5.000 zł na nry: 5214 21567 54327 58080 72979 162421 184788.
2.000 zł na nry: 20164 32566 60311 75874 89073 95934 101615 111418 111538 113340 118212 125830 127131 147580 177213 188218.
1.000 zł na nry: 625 21265 24292 27659 28491 36506 41808 43352 47342 51894 57902 66429 69770 82671 86972 103554 113340 116365 132290 152802 157690 170331 172936 173887 174519.

Wygrane po 200 zł.

136 360 422 713 926 48 1096 182 219
700 93 2179 261 506 88 827 44 64 926 99
3204 24 337 569 79 611 14 61 833 81 950
82 4085 179 82 335 537 74 561 75 905 82
5089 230 67 396 433 564 632 895 910 6072
80 90 232 39 397 742 815 18 46 7689 722
801 6 955 8063 121 52 70 278 566 651 747
981 915 317 548 96 789

10023 70 108 78 211 50 389 498 571
757 66 819 947 11012 103 20 417 90 521
608 702 919 53 12178 635 787 95 804 37
41 78 13076 193 355 454 618 742 56 14034
90 97 527 724 870 99 15049 138 40 70 89
296 383 624 725 861 83 878 86 16182 202
13 305 775 825 49 17003 440 90 674 83
708 18030 472 530 85 639 742 19200 6
19 66 345 514 609 56

20394 852 905 21213 51 421 54 543 92
600 75 784 949 93 22099 224 84 317 70
95 508 49 612 974 23215 56 62 470 543 725
962 24049 191 390 408 49 67 685 796 895
955 25207 45 679 83 719 41 26107 56 376
425 78 511 705 803 28171 300 565 899 963
260 404 634 805 87 848 75 923 27056 135
29043 92 102 69 316 76 94 499 586 609
45 55 718 73 844 76 995

30017 78 142 266 428 53 695 833 88
96 937 31010 12 24 126 223 37 396 401
520 40 621 991 32014 29 148 327 515 962
31224 311 39 458 59 514 44 694 851 34004
61 291 415 18 23 35 703 756 825 35122 286
326 723 52 94 36055 203 446 563 70 81
720 947 37096 108 216 636 81 841
28033 172 252 653 61 839 39043 184 317 405
12 594 648 99 701

40048 249 569 99 764 967 41034 281 358
84 646 715 892 956 42039 52 109 34 41
209 320 449 95 510 615 780 43003 39 122 35
405 29 95 536 82 605 439 803 942 59 81
44161 249 327 30 9 410 9 507 623 735 874
943 45085 586 820 5 32 908 22 36 93 46208
422 570 634 769 888 47000 112 34 315 60 442
708 16 48471 507 825 947 91 49058 181 93
371 615 80 941 78

50022 59 14 26 250 56 325 37 86 466 83
503 672 702 806 57 957 51027 60 122 216 24
33 49 390 413 41 830 72 904 19 82 52001
16 31 529 71 759 65 53017 22 56 241 2 446
74 506 744 831 42 44064 264 420 61 537
628 748 55253 652 713 56074 406 757 966
57016 263 5 321 839 58015 7 137 200 25
931 657 97 985 59104 620 3 30 837 888 916
44

60060 109 231 331 408 15 82 701 30 837
52 61219 71 338 64 56 584 748 62041 64
328 565 683 738 889 923 63005 177 84 213
7 85 356 840 64026 8 136 95 300 66 84 6
460 70 574 5 655 82 706 57 802 979 65036
91 146 265 307 74 435 668 786 828 968 66087
312 6 41 447 557 64 811 67019 144 85 264
228 438 81 509 602 3 879 68163 497 860 72
975 69188 211 58 308 21 521 51 618 91 977
70116 385 488 646 91 714 93 801 55 920
805 71000 321 64 411 32 537 86 71 364 72205
405 501 92 752 829 975 73097 269 85 92
460 534 66 99 646 727 59 90 813 30 953
74115 268 94 325 80 454 796 845 75073 133
49 205 46 502 655 728

76090 10 346 59 333 434 65 87 555 68
773 939 77013 114 42 79 385 456 509 58
84 605 957 99 78255 321 527 612 13 802
971 79027 164 322 74 470 545 74 741
80043 328 98 453 557 632 42 915 715 950
907 82052 55 553 62 70 677 83049 219 49
1429 621 62 84346 551 653 706 7 26 28
85058 308 53 750 79 86071 104 81 401 58
61 98 512 49 650 902 87014 35 170 322
432 40 864 912 88027 75 97 393 639 44
59 89084 152 95 210 418 552 67 66 635
787 97 910

90192 95 310 451 548 68 716 810 13 983
9 110 50 190 254 455 58 68 505 728 92225
90 400 627 62 777 83 93 849 917 93137
64 216 36 507 51 90 627 81 93 849 71
94098 170 337 415 67 519 79 686 895
95084 279 85 389 480 550 640 744 816 74

939 96019 64 100 42 233 95 346 418 530
704 20 97037 203 336 540 43 50 746 824
98236 64 410 62 511 635 65 753 77 99056
10024 127 215 417 50 600 709 838 84
85 906 19 50 81 101110 58 218 86 376 86
411 77 517 627 41 990 102223 338 54 472
702 73 801 944 103168 231 333 529 42
638 827 104081 113 329 43 636 53 844 51
96 105005 40 223 438 537 57 63 807 997
106020 201 404 81 525 681 783 971 107024
38 95 184 205 435 500 632 894 936 98
108375 500 82 678 741 890 928 109054 189
304 39 59 432 56 561 772 815 85 960
110004 77 108 21 42 43 426 84 711 77 840
70 926 111004 39 233 355 82 402 70 72
709 55 63 804 48 996 112015 134 208 25
415 639 888 11264 334 50 90 428 86 501
882 115

114041 137 44 238 481 569 753 99 958 115016
21 192 99 220 35 41 654 94 721 890 918 116019
87 178 358 73 90 463 560 651 841 117031 79
321 531 604 21 731 882 88 940 42 69 79 118005
113 215 467 89 92 400 727 44 119229 36 82
586 701 25 89 853 68 922
120042 157 568 633 77 822 25 98 986 121066
84 122 39 254 351 549 619 777 928 122036 290
832 920 31 123057 128 48 252 96 424 86 99
667 844 946 73 96 124016 263 614 24 37 702
58 900 21 37 48 125063 371 89 477 90 755 825
931 126016 49 213 79 770 71 127035 189 224
27 481 570 760 870 77 939 128059 123 356 546
638 56 782 129123 250 95 359 98 701 7 44 76
877

130122 68 247 461 561 713 896 938 90 131046
220 470 89 569 84 808 71 132180 88 587 94
622 726 85 866 997 133035 333 69 698 719 809
134294 98 544 81 655 802 19 41 967 135026
172 514 136041 404 549 636 721 137096 569
627 56 89 862 906 18 138077 122 240 136 449
81 87 652 708 38 67 972 139004 35 124 82
279 91 519 772 983
140067 292 407 772 96 943 141006 200 23
344 966 142012 98 141 388 514 948 143028 54
101 3 85 339 404 51 99 592 94 614 790 868
144285 316 82 526 637 710 59 65 892 957
145004 24 34 169 227 91 375 622 27 53 76 751
995 146127 212 351 59 506 656 829 44 147295
500 24 77 627 71 148020 73 199 305 497 507
85 646 811 26 32 997 149072 171 209 46 408
776 875 936

150039 170 85 203 81 98 359 69 449 547 87
654 747 852 89 151041 10 392 588 722 834
152069 136 55 412 513 72 869 85 153011
50 116 397 465 501 49 70 616 71 757
154116 447 622 69 777 822 155050 80 214
20 305 86 476 528 606 977 88 155023 165
219 375 432 73 590 669 750 801 58 89 954
157053 245 399 610 720 55 822 64 72 92
158077 231 920 159006 22 104 92 68 98
437 830 48

160092 395 812 966 80 161015 194 377
91 601 10 13 715 878 908 162026 77 257
372 400 627 34 702 825 44 163252 364 420
48 717 899 164079 143 45 426 59 83 505
718 97 900 93 165009 360 588 694 856 940
166032 326 542 738 86 898 167111 274
417 542 86 676 892 168175 219 35 57 346
434 169200 235 72 447 48 653 72 75 936
99

170005 23 104 80 539 42 704 825 78 970
73 171090 153 214 34 80 511 20 44 70 637
40 787 846 943 172052 232 532 173020 104
211 358 430 79 605 941 174099 160 75 228
345 545 55 72 754 836 78 175997 207 30
66 75 439 522 62 641 712 854 931 176128
41 240 54 91 464 685 884 177080 104 221
46 414 73 534 601 88 769 885 178000 195
200 16 37 304 435 80 540 601 84 754 69
118 179093 165 205 559 776 900

180051 128 43 263 564 85 810 181001 122
93 279 325 636 57 63 782 810 28 920
182125 287 96 481 85 570 721 951 183004
124 45 216 436 76 564 63 34 77 95 373 845
988 184047 164 254 360 61 590 732 993
185144 257 79 378 446 746 186066 123 203
76 303 95 415 99 526 81 636 43 837 60
92 187111 342 443 54 65 53 844 188103
358 827 935 44 189062 109 12 354 417 25
31 631 736 819 903

190064 112 28 405 592 191092 174 327 417 37
47 59 755 934 47 192030 88 574 774 896 523 95
193113 411 12 506 22 761 194024 190 207 362 507
56 60 627 820 928 78

III ciągnięcie

Wygrane po 200 zł.

118 23 115 41 84 1176 243 343 562 657
982 8 2099 224 672 81 721 90 918 3102
392 529 690 807 4550 619 909 5019 212 349
920 6007 8 312 451 616 975 7149 293 8057
657 8899 9030 120 463 88 576
10372 546 661 742 93 812 11434 12460
13101 21 826 577 14036 141 519 723 79

IV ciągnięcie

Główne wygrane

Stała dzienna wygrana z 25.000 na nr.
50608
Zi. 10.000 na n-ry: 69094 148 609
Zi. 5.000 na n-ry: 6759 27598 28787
116548 123910 149565 180251

Zi. 2.000 na n-ry: 4686 5708 18809 24999
53050 70878 80904 149040 152614
Zi. 1.000 na n-ry: 196 2230 14685 22797
27169 31028 43198 45486 50271 51470
53495 68106 91939 98122 107201 126107
138661 140268 144201 146089 145304
148865 153274 157019 162356 85 164775
166262 174649 175090 171712 166735
187810 189003 183266 193594

Wygrane po 200 zł.

94 467 733 912 1032 1682 2015 2267 532 71 697
799 3255 301 19 22 408 922 4285 577 92 625 45
854 944 92 5085 96 130 82 365 744 6189 275 798
830 74 997 7124 310 49 576 83 815 8156 306 413
88 836 965 9392 529
10082 159 316 9 539 970 11257 501 606 777
945 12079 13389 698 859 987 14116 262 92 486
756 976 15028 254 59 70 5 388 406 500 10 22 662
40 799 16082 331 4 261 500 902 76 17143 283 505
639 18094 359 448 982 19202 22 63 337 784
20494 21332 5 887 933 22405 918 76 24001 311
76 648 968 25160 201 333 4 430 755 26195 259 80
592 671 786 919 99 27005 711 7 28298 465 71 618
29231 431 852 986 30785 31091 126 51 541 981
32062 169 317 475 651 804 33090 300 617 55 34460
556 900 34 35176 218 68 684 714 36268 611 90 703
831 37712 521 896 38039 585 620 954 39081 130
217 341 88 92 406
40508 38 774 881 41315 45 490 4 930 42498 865
42087 330 994 44041 224 501 49 905 45000 151
46360 444 47046 57 157 501 37 613 48804 8
49783 868

50026 7 181 9 292 387 701 882 51185 226 38 454
52007 131 70 270 300 96 650 84 53225 463 792 54708
451 545 617 62 5 55113 91 282 736 923 30
56334 60 57270 322 619 58164 75 539
59247 70 364 520 9 644
60089 213 57 329 501 9 59 653 73 835
51 61127 51 208 10 39 528 623 62170 357
940 64 93 63038 39 64048 103 34 381 404
64 618 785 65418 533 683 928 66055 156
221 745 961 67281 451 97 680 123 406
535 628 69513 10 674
70130 45 704 881 95 71034 326 35 8
477 745 76 87 72463 76 709 909 73533 680
843 74058 149 59 774 913 75103 268 614
727

76464 618 77183 280 335 78170 371 502
950 79641 798
80166 320 75 704 13 81124 55 204 854
82253 497 832 83184 327 879 84065 86 149
280 350 52 610 57 923 85253 514 52 97 747
76 86036 48 517 774 89 940 61 87113 66
249 567 675 850 88084 89 115 26 38 623 42
723 26 89045 215 126 76 305
90249 484 529 972 91174 223 658 767 827
994 92034 132 722 72 93169 99 446 806
34056 626 537 942 95500 96045 96 104 312
422 651 855 97033 244 343 619 750 806 43
98027 135 217 823 81 83 921 99003 159
100223 431 84 858 101112 418 686 702 909
102054 269 92 405 535 787 103156 500 921
43 104350 606 843 936 105012 68 582 947
106008 419 96 948 107042 113 564 732 838
999 108224 109328 813 37
110228 55 337 474 692 943 111113 279
350 413 941 112157 855 69 113076 332 33
526 34 57 66 775
114090 184 97 420 572 647 952 115216 417
586 895 116075 131 312 63 99 499 612
117293 802 118296 119020 307 645 122032
120285 477 741 891 979 121220 142032
242 87 474 569 770 923 123153 271 415
638 75 723 947 124099 327 44 639 931
125010 59 165 292 860 126017 149 355 86
740 850 127276 330 477 128834 129237
870 997

130152 215 382 558 611 43 801 131130
430 555 933 132393 741 965 133244 335
134091 388 465 331 135081 93 650 58 65
742 136037 108 319 469 776 834 138 126
290 946 139508 840
140773 863 936 141061 754 142129 231
348 624 744 933 143640 741 95 144105 63
286 335 639 145077 85 191 299 923 146032
311 856 147148 697 148001 149108 83 272
911

150

KRONIKA

Niedziela
27
Wrzesień

Dziś: Kosmy i Damjana
Jutro: Wacława Kr. M.
Wschód słońca — godz. 5 m. 13
Zachód słońca — godz. 5 m. 08

Spostrzeżenia Zakładu Meteorologii U. S. B.
w Wilnie z dnia 26 IX 1935 r.
Ciśnienie 750.
Temperatura średnia +11.
Temperatura najwyższa +14.
Temperatura najniższa +9.
Opady: 3,2.
Wiatry — północno-zachodnie.
Tendencja bar.: spadek, potem wzrost.
Uwagi: pochmurno, deszcz.

DYŻURY APTEK.

— Dziś w nocy dużury apteki: Filemonowi (Wielka 29), Chróścickiego (Ostrobramska 25), Chomiczewskiego (W. Pochulanka 25) i Miejska (Wileńska 23).

KOMFORTOWO URZĄDZONY Hotel St. GEORGES w WILNIE

Apartamenty, łazienki, telefony w pokojach
Ceny bardzo przystępne.

PRZYBYLI DO WILNA:

— Do Hotelu Georges'a: Hr. Putkamerowa Zofja z maj. Bieniakonie; hr. Męciński Franciszek z Warszawy; Zwoliński Ryszard ze Lwo-

wa; adw. Horbaczewski Zygmunt z Grodna; Burzyński Stefan z Warszawy; Pruski Zdzisław z Warszawy; Peisker Robert z Warszawy; Sokolnik Karol z Warszawy; Kaczkowska Marja z Warszawy; Krug Joachim z Warszawy; Gawran Jan z Katowic; Izaak Izrael z Londynu; Juzewczyk Michał z Krakowa; Mikucki Ryszard z Warszawy; Różański Jerzy z Warszawy; Jakobson Wacław, buchalter z Rawy; Granke Eugenja z Warszawy; Lada Jan z Warszawy; Kielpiński Mieczysław z Warszawy; Maszewski Antoni z Warszawy; adw. Kuligowski Eugenjusz z Warszawy; dr. Maksimow Aleksander z Warszawy; Trojanowski Mieczysław, dziennikarz z Warszawy; Kons. Ang. Sawey Fank z Warszawy; Michalewicz Mieczysław z Brześcia; hr. Tyzkiewicz Henryk z Kozłowska.

HOTEL EUROPEJSKI

Pierwszorzędny. — Ceny przystępne
Telefony w pokojach. Winda osobowa

MIEJSKA.

— Gmach PKO stanie dopiero wiosną. Budowę gmachu PKO przy ul. Mickiewicza ze względu na techniczne odroczone do wiosny przyszłego roku. W roku bieżącym zostaną zwiezione jedynie mactrjały.

— OSTROŻNIE Z FARBOWANIEM MASŁEM. W związku z porą jesienną i zmieniającą się temperaturą, naturalny kolor masła ulega zmianie. Producenti masła licząc się z przyzwyczajeniem publiczności do masła koloru żółtawego t. zw. śmietankowego, dodają do śmietany różne barwniki roślinne lub mineralne, często szkodliwe dla zdrowia. Zdarza się również, że do pakowania masła używają papieru pergaminowego, zawierającego szkodliwe rozkładki kwasów mi-

neralnych. Władze sanitarne przystąpiły do energicznego zwalczania tych braków.

SPRAWY SZKOLNE.

— SCHELEY'S INSTITUTE. Mickiewicza 4. m. 12. II piętro. Zapisy na kursa angielskie, francuskie, niemieckie przyjmuje kancelarja codziennie od 11—13 i od 6—8 wiecz.

Wpis 5 zł. 55 gr. CZESNE 8 złotych miesięcznie. Urzędnicy Państwowi 5 zł. 50 gr. BEZ WPŁ. Stypendjum do Londynu otrzymują studenci, składający egzamina CELUJĄCO.

— Dyrekcja Państwowego Żeńskiego Gimnazjum Krawieckiego w Wilnie podaje do wiadomości PT. Klijentelę, że pracownia szkolna wznosiła przyjmowanie zamówień na wszelkie prace wchodzące w zakres krawieczyny damskiej i dziecięcej.

Zamówienia przyjmuje Kierowniczka Warsztatów we wtorki, czwartki, piątki i soboty w godzinach od 12 do 14 w lokalu gimnazjum (ul. Królewska 8, ogród po-Bernardyński).

— Roczny Kurs Modlarstwa przy Państwowym Żeńskim Gimnazjum Krawieckim w Wilnie (ul. Królewska 8, ogród po-Bernardyński) zostanie uruchomiony dnia 1 października 1936 r.

Program kursu obejmuje: kapelusznictwo, kwaciarstwo i drobna konfekcja. Zajęcia codziennie od 8 do 14.

Oplata miesięczna 01 zł.
Zapisy kandydatów od lat 18 przyjmowane są codziennie w sekretarjacie Gimnazjum w godzinach 10—12.

ROŻNE.

— WANDA FEYN otwiera szkołę rytmiki, gimnastyki tanecznej i tańca scenicznego. ZIUTA BUCZYŃSKA, znakomita tancerka polska, da w tej szkole szereg lekcji pokazowych.

Szczegóły wkrótce. Informacje — Zakretowa 30-b, godz. 10—12 i 16—17.

— NOWY SKLEP RYBNY uruchamia Spółdzielnia Producentów Ryb w Wilnie przy ulicy Imbary 43 (vis a vis Ratusza) — wejście również od ul. Klaczki Nr. 3.

TEATR I MUZYKA

TEATR MIEJSKI NA POHULANCE.

— Dziś, dzisiaj na popołudniowym przedstawieniu o godzinie 16,15 po cenach propagandowych — powtórzenie komedji F. Gandery „O PIĘĆ MINUT ZA POŹNO“ (Góra serca) w premierowej obsadzie.

Wieczorem, o godzinie 20,15, dana będzie po raz trzeci, nowość repertuaru, komedja „STARE WINO“. Ceny zwykle — zniżki ważne.

TEATR MUZYCZNY „LUTNIA“.

„TERESINA“ po cenach zniżonych. Dziś 16-ej i o 20,15 w. melodyjna operetka O Strausa — „Terestina“.

— „SŁODKI KAWALER“. W przygotowaniu op. Falla „Słodki kawaler“ w reżyserji M. Trażzańskiego.

Na wileńskim bruku

ZBIEGŁA.

Aniela Borkowska bez stałego miejsca zamieszkania, pozostawiła w mieszkaniu znajomej przy ul. Wileńskiej 5, 10-letniego syna i zbiegła.

SZCZUCZYN

(Telefonem od wł. korespondenta)

W ramach wystawy Powiatowej odbyły się tutaj wielkie zawody hippiczne. Zawodom przyglądała się licznie zgromadzona publiczność. Byli obecni b. min. Sapięha, z DOK. III płk. Wandtke, płk. Lewandowski i wiele osób. Wyniki zawodów podamy w następnym numerze.

ZAKŁAD KRAWIECKI
W. Dowgiałło
Wilno, ul. Ś-to Jańska 6. Tel. 22-35.
Poleca materiały w wielkim wyborze, ostatnie nowości na sezon jesienno-zimowy.

ZAKŁAD KRAWIECKI
Michał PIECH i Syn
Wilno, Zamkowa 10, tel. 1004
poleca na sezon bieżący ostatnie nowości — GOTOWE PŁASZCZE JESIENNE — w wielkim wyborze z własnej pracowni. Ceny niskie

Broń swój sad przed szkodnikami, zamów już **LEP i opaski**
Centrala Zaopatrzeń Ogrodniczych
Wilno, Zawalna 28, — w. J. KRYWKO
Tel. 21-48. — Porady fachowe bezpłatnie
Sprzedaż drzewek owocowych.

100% gwarancji i zadowolenia w pracy dają
„PIGMENT-BEAUTÉ“
najlepsze barwniki do farbowania obuwia we wszystkich kolorach. Cena w opak. mniejszem (na dwie pary pantofli) 65 gr., w opak. większem (5 par pantofli) 95 gr. Zadać we wszystkich składach aptecznych i farbarniach.
Wyłączna sprzedaż na wojew. wileńskie
F-ma **H. ARMANOWSKI**
Wilno, ul. Rudnicka 12

Obwieszczenie O LICYTACJI

W myśl §§ 83 i 84 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25.VI 1932 r. o postępowaniu egzek. Władz Skarbowych (Dz. U. R. P. Nr 62, poz. 580) — 5 Urząd Skarbowy w Wilnie podaje do ogólnej wiadomości, że w celu uregulowania zaległych należności na rzecz tut. Urzędu od zmarłego Witolda Wagnera z maj. Pawłowo, gm. turgielskiej, odbędzie się w dniu 6 października 1936 r. o godz. 10-ej w lokalu sali licytacyjnej w Wilnie przy ul. Niemieckiej 22, sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości:

- 1) Fortepian mały koncertowy f. „Müllbach“ cena szacunkowa 2.000 zł.
  - 2) Fortepian duży f. „Krali i Zajder“ (stary) cena szac. 2.000 zł.
  - 3) Biurko duże mahoniowe męskie (antyk) cena szac. 200 zł.
  - 4) Dwa lustra nie szlifowane w ramach mahoniowych (antyki) cena szac. 200 zł.
  - 5) Komoda mała mahoniowa z okuciem z brązu z zegarem stojącym f. „Beurling Stolholm“ cena szac. 1.500 zł.
  - 6) Dywan zszyty 6x6 mtr. stary cena szac. 500 zł.
- Z uwagi na to, że licytacja wyznaczona w pierwszym terminie na dzień 26 września 1936 roku nie doszła do skutku — wymienione wyżej przedmioty w myśl § 92 powołanego na wstępie rozporządzenia, mogą być sprzedane za cenę niższą od oszacowania.
Powyższe przedmioty można oglądać od dnia 1 października r. b. od godz. 8 do godz. 12, w lokalu sali licytacyjnej w Wilnie przy Niemieckiej Nr. 22.

(—) J. Barbuski
Naczelnik Urzędu.

Pierwszorzędna pracownia sukien i okryć damskich
M. Rachman
Wilno, Niemiecka 12 (front), tel. 5-42
zawiadamia Sz. Klientele, że nadeszły ostatnie modele
— NA SEZON JESIENNO-ZIMOWY —

PRZY
HEMOROIDACH
(URWAŻENIE! SWOZIE NIE PRZEGLĄDAJ!)
„VARICOL“
CZOPKI I MASŁO
CASECKIEGO
DOSTAWIA W KADŁUBYCE

Istnieje od 1843 roku
WILENKIN — Tatarska 20
MEBLE jadalnie, sypialnie i gabl. netowe, kredensy, stoły, łóżka i t. d. Wykwintnie. Mocne. Niedrogo — Na dogodnych warunkach i NA RATY. — Posiadamy na składzie meble wysortowane po niskich cenach. Nadeszły nowości.

LEP poleca
Wileński Spółdzielczy Syndykat Rolniczy
OPASKI w Wilnie, Zawalna 9, tel. 3-23

POTRZEBNI SĄ ZDOLNI
akwizytorzy
dla artykułu pierwszej potrzeby.
Oferty: Biuro Ogłoszeń J. Karlin, Niemiecka 35.

proszki dla dorosłych ze zn. fabry
KOWALSKINA
dosługuje się przy uporczywych
BOLACH GŁOWY

BUDUJ! MATERJAŁY DOSTARCZY
„CERAMIKA“
Wilno, Trocka 19, tel. 1635

Przetarg

Komisja Gospodarcza dla więzienia w Wilnie na „Lukiszkach“, więzienia w Wilnie przy ul. Ponarskiej oraz Zakładu Wychowawczo-Poprawczego w Wielucianach zawiadamia, że w dniu 6 października 1936 roku o godz. 12-ej odbędzie się przetarg w więzieniu w Wilnie na „Lukiszkach“ na dostawę artykułów żywnościowych na okres zimowy 1936/37 r.
Bliższych informacji udziela Kierownik Działu Gospodarczego w/w więzienia codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt w godzinach od 10 do 12.
Składanie ofert do dnia 6 października 1936 r. w więzieniu na „Lukiszkach“.
Komisja zastrzega sobie prawo podziału dostaw i wyboru oferentów chociażby ceny były niższe.
Komisja Gospodarcza.

caele noz
wilno, niemiecka 19
poleca
paniom: wielki wybór materiałów na płaszcze, kostjomy i suknie — najnowsze wyroby i desenie —
panom: największy wybór najlepszych bielskich materiałów na płaszcze i ubrania

GROM
EXTRA CIENKI
DO SKŁADANIA
NOŻYK DO GOLENIA
DO SKŁADANIA
ELASTYCZNY
ZNACZNIE TAŃSZY

KAŻDE OGŁOSZENIE

najsukuteczniejszą pomocą jest tym, którzy ogłaszają się wyłącznie w najpoczytniejszym piśmie
„KURJER WILEŃSKI“

SZKOLNE obuwie, fartuszki, sweterki, teczki, pończoszki, gimnastyczne pantofle, spodenki
poleca
W. Nowicki
Wilno, Wielka 30

KURSY kroju i szycia
konc. przez MWR. i OP.
S. Stefanowiczówny
Wilno, Wielka 56-3
Krój nowoczesny

DZIAŁKI BUDOWLANE DO SPRZEDANIA
Ponarska 53
Inf.: Piłsudskiego 9c-9 (od 12-1 i 17-19)

DOMY
przyjmujemy w administracji — Stowarzyszenie Właścicieli Nie-ruchomości, Jagiellońska 5, wtorek — piątek godz. 5-7 pp.

Czy Pani pragnie wyjść zamąż? Oto tytuł zagadnień i rad praktycznych dla kobiet. Druk rozpoczął tygodnik „Wiadomości Kobiece“. Prenumerata kwartałna dwa złote. P. K. O. 21.111

OKAZYJNIE
sprzedam maszynę do pisania firmy „Underwood. Adres w admin. Kurjera Wil.

Pianino
firmy zagran. i fortepjan firmy „Biüthner“ prawie nowe okazjynie do sprzedania — ulica B. Bandurskiego 6 — 2

Białe lilje
tulipany od 5 — 10 gr., piwonje i inne krzewy do sprzedania — ul. Legionowa 41 m. 4
Jakóbczyk

Rodowita
francuska, długoletnia nauczycielka — udziela lekcji języka francuskiego. Kurs gimnazjalny, teoria, literatura, konwersacja. Udziela także lekcji niemieckiego i angielskiego.
Tatarska 5 — 1
od 9—12 i od 5—7

G. Tepperowa
Sadowa 9 m. 14
powróciła z Londynu i udziela lekcji języka angielskiego. Grupy dla dzieci i dorosłych. Angielska korespondencja handlowa

5 pok. domek
w ogródku owocowym, z oszkloną werandą i łazienką — do wynajęcia — Jasna 15

MIESZKANIE
3-pokojowe, ze wszystkimi wygodami do wynajęcia. Krakowska 51. Telefon 15-10.

POKÓJ
ze wszystkimi wygodami, może być z używalnością kuchni, i p. ul. Królewska 5 m. 23 frontowe wejście

Potrzebna
służąca z gotowaniem i praniem do małej rodziny, świadectwa lub referencje konieczne — ul. J. Jasińskiego 6-9 od godz. 3-5

Abramowiczówna
język francuski wróciła
Piaskowa 12 m. 6

SZCZENIĘTA Dobermany
od 10 zł sprzedam Krakowska 42, m. 6 od g. 11 do 5-ej

DOKTOR Józef Feldsztejn
Stomatolog
(Choroby jamy ustnej i zębów). Przyjm. 4-7. Wileńska 16, tel. 15-30

DOKTOR ZELDOWICZ
Chor. skórne, weneryczne, narządów moczow. od g. 9-1 i 5-8 w.

DOKTOR Zeldowiczowa
Choroby kobiece, skórne, weneryczne, narządów moczowych od godz. 12-2 i 4-7 w. ul. Wileńska 28 m. 3 tel. 2-77.

DOKTOR Wolfson
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciwe Wileńska 7, tel. 10-67
wznowił przyjęcia 9-1 i 5-8.

DOKTOR MED. J. PIOTROWICZ-JURCZENKOWA
Ordynator Szpl. Sawicz
Choroby skórne, weneryczne kobiece Wileńska 34, tel. 18-66
Przyjmuje od 5-7 w.

DOKTOR Zaurman
choroby weneryczne, skórne i moczopłciwe Szopena 3, tel. 20-74
Przyjm. od 12-2 i 4-8

AKUSZERKA Marja Laknerowa
Przyjmuje od 9 r. do 7 w. ul. J. Jasińskiego 5-18 róg Ofiarnej (ob. Sądu)

AKUSZERKA M. Brzezina
masaż leczniczy i elektryzacja ul. Grodzka nr. 27 (Zwierzyniec)

Szczenięta
„Setery Irlandzkie“ do sprzedania ul. Jagiellońska 8 - 22

Maszynistka
POSZUKUJE POSADY jak również może być zaangażowana do biura na terminową pracę, wykonując różną pracę w domu po b. niskich cenach. Łaskawe oferty do adm. „Kurjera Wileńskiego“ pod „Maszynistka“

INFORMATOR

<p>MANUFAKTURA I SUKNO FABRYKA SUKNA A. RAPAPORT i S-wie S.A. Oddz. Wilno, Niemiecka 23.</p> <p>M. MAĆKOWIAK i T. ROMAŃCZUK Wilno, ul. Wielka 47</p> <p>„BŁAWAT POLSKI“ Wilno, Wielka 28, tel. 15-92</p> <p>SZ. KREMER Wilno, ul. Niemiecka 27, tel. 813</p> <p>CALEL NOZ Wilno, Niemiecka 19, tel. 890</p> <p>„SUKNOPOL“ Wilno, Wielka 26 (w podw.)</p> <p>Sz. Jankielewicz i S-wie Wilno, Rudnicka 13, tel. 14-90</p> <p>Bielskie Składy Fabr. Sukna HENRYK NOZYCE Wilno, Niemiecka 5</p> <p>ZEGARKI, SREBRO, ZŁOTO i BRYLANTY O. ZAŁKIND Wielka 47, róg Rudnickiej tel. 17-33</p> <p>OPAŁ DEULL Spadkobiercy Spółka komandytowa Kuro: Jagiellońska 3-6, tel. 811. Składy i własna bocznicza: Kijowska 8; tel. 999</p>	<p>FUTRA HURTOWY SKŁAD FOK „LA FOURRURE“ Wilno, Wielka 56, tel. 21-84</p> <p>S. FIN Wilno, Niemiecka 20, tel. 338 Egz. od roku 1910</p> <p>J. KAPELUSZNIK Wilno, Niemiecka 29 Istnieje od roku 1887.</p> <p>HURTOWY SKŁAD FUTER CH. ŚWIRSKI Niemiecka 37, róg Rudn. tel. 828</p> <p>Farbow. futer JAN PAWLAK S-to Jańska 6, istn. od 1924 r.</p> <p>GOT. UBRANIA „TANIOPOL“ Wilno, Wielka 15.</p> <p>POLSKI DOM ODZIEŻOWY WŁ. W. KOŃCZY Wilno, Wielka 21, tel. 22-46</p> <p>SZ. NOZ Wilno, Niemiecka 29, tel. 10-95.</p> <p>PERFUMERJA i KOSMETYKA FABRYKA PERFUM. KOSMET. „COSTA“ Wilno, Miłosierna 6. Telef. 19-59</p>	<p>GALANTERJA ZOFJA JANKOWSKA Wilno, ul. Wielka 15</p> <p>FR. FRLICZKA Wilno, Zamkowa 9, tel. 646</p> <p>„BON-TON“ Wilno, Wielka 21</p> <p>JAN FRLICZKA ul. Wielka 11 telef. 19-69</p> <p>MARIA KOSINOWA Wilno, Mickiewicza 11 a</p> <p>WŁÓCZKI—WEŁNY i ROBOTY RĘCZNE „SOPHIR“ Wileńska 15</p> <p>Sz. i J. BAMDAS Niemiecka 37</p> <p>KAPELUSZE J. KAPELUSZNIK Wilno, Niemiecka 29 Istnieje od roku 1887.</p> <p>BLACHA ocynkowana i pomalowana T-wo METALURGICZNE B-cia CZERNIAK i S-ka Wilno, Bazylijska 6, tel. 273.</p> <p>I. CHELEM S-cy Wilno, Końska 16, tel. 2-91</p>	<p>ELEKTRO-TECHN. i RADJO D. WAJMAN Wilno, ul. Trocka 17, tel. 7-81</p> <p>L. KACEW Wilno, Stefańska 8, tel. 11-02</p> <p>ESBROCK - RADJO W'no, Mickiewicza 23, tel. 18-06</p> <p>„ELFA“ HERMAN SZUR i S-ka Wilno, Niemiecka 3, tel. 1111.</p> <p>BUDOWLANE J. LEWIN Wilno, Zawalna 37, tel. 9-74</p> <p>CH. LEW Wilno, Zawalna 31, tel. 887 Kafłarnia w Jaszunach.</p> <p>„I. IHNATOWICZ Wilno, Zawalna 30 OKUCIA I NAPĘDZIA</p> <p>JÓZEF SZKOLNICKI Wilno, Wingry 21, tel. 669</p> <p>ZAKŁ. KRAWIECKIE SZ. i J. KUNIN Wilno, Zawalna 24-1, tel. 18-85</p> <p>SALONY MÓD W. STAWSKA Wilno, Wileńska 32.</p>	<p>KSIĘGARNIE JÓZEF ZAWADZKI Wilno, Zamkowa 22, tel. 660</p> <p>„ALFA“ Wilno, Wielka 16</p> <p>D. WAKER Wilno, Wielka 38, tel. 13-36</p> <p>„KULTURA“ Wilno, ul. Trocka 3.</p> <p>MAT. PIŚMIENNE WŁ. BORKOWSKI Wilno, Mickiewicza 5, tel. 372</p> <p>M. RODZIEWICZ Wilno, ul. Wielka 9, tel. 625</p> <p>„ELEONORA“ Wilno, ul. S-to Jańska 1</p> <p>NACZYNNIA T. ODYNEC wł. Malicka Wilno, Wielka 19 i Mickiewicza 6, tel. 424</p> <p>ŻELAZO, GWOŹDZIE, RURY D/H Br. CHOLEM Kwiatowa 5; tel.: 353, 17-94 239</p>	<p>OPTYKA I. IWASZKIEWICZ Wilno, Wileńska 25, tel. 16-83</p> <p>„OPTYK RUBIN“ Dominikańska 17, tel. 10-58</p> <p>FRYZJERNIE SALONY DAMSKIE I MĘSKIE „TRIO“ Wilno, Mickiewicza 29, tel. 10-77</p> <p>WARSZAWSCY FRYZJERZY WACŁAW I JÓZEF Wilno, Wileńska 42, tel. 20-66</p> <p>OBUWIE I KALOSZE „DELTA“ Wilno, ul. Rudnicka 6.</p> <p>WACŁAW NOWICKI Wilno, Wielka 30</p> <p>L. BORSKI Rudnicka 10 i Niemiecka 22</p> <p>FOTOGRAFJE „FOTO - STUDIO“ B-cia SZER — ul. Wielka 38.</p> <p>RESTAURACJE „ASTORJA“ Mickiewicza 9.</p>
---	--	--	---	---	---

Początek o godz. 12-ej. Film polski dla wszystkich dozwolony! Kolosalne powodzenie!

PAN SMIOSARSKA
jako „JADZIA“
Kolorowa rewja i najnowsze aktualja w nadprogramie. Upzejmie prosimy o przybycie na wcześniejsze seanse. Początki seansów punktualnie: 12-2-4-6-8-10.15

CASINO Uwaga! Rodzice i Dzieci! Początek o g. 12-ej. Film dla wszystkich!

ROBIN HOOD

Z ELDORADO. Przewyższa „VIVA VILLA“. W roli tytułowej **Warner Baxter.** Potężny film o nieustraszonych rycerzach nowego świata. Upajające melodie. Efektowne tańce. Dwie godziny emocji, napięcia i silnych wrażeń. Nad program: **Kolorowy dodatek „Białe psianki“** i najnowsze aktualja. Początek seansów punktualnie: 12-2-4-6-8-10.15.

Miliony zachwyconych widzów na całym świecie pozyskał sobie precudny film uśmiechów i łez

MAŁY LORD FAUNTLEROY

w-g znanej powieści **Burnetta.**

NASTĘPNY PROGRAM w kinie **HELIOS**

KREM i PUDER THO-RADIA
zawierające RAD (radium) i TOR (thorium), w/g przep. D-ra Alfr. CURIE, nadają najbardziej nawet zaniedbanej cerze świeży i młodzieńczy wygląd. SOCIÉTÉ SECOR, PARIS

Nowości (dawn. Rewja z ul. Ostrobramskiej) ul. Ludwisarska 4

Dzisiaj wielka rewja p. t. **W górę do gwiazd** z udziałem gościnnie występującego piosenkarza i parodysty **Karola Hańszy**, primad. **Grabowskiej**, **Rożyńskiej**, świetne o komika **Laskowskiego** i **Boruńskiego** oraz znakomitego baletu **Ostrowskiego** z **Topolnicką** i **Mieszczkiem**. Codziennie dwa seanse: 6 30 i 9 15, w niedzielę początek o 4-ej. Balkon 25 gr.

JUTRO, w poniedziałek 28 IX, premiera rewji p. t. „MIŁOŚĆ I AUTO“

HELIOS Dziś. Najpiękniejszy film doby obecnej. Produkcji francuskiej 1936 r.

„Sztandar“ tyt. oryg. **BANDERA**

(LUDZIE REZ JUTRA) Film z życia Legji Cudzoziemskiej w Marokko. W roli gł. **ANNABELLA** i **JEAN GABIN** na czele gwiazd. Nad program: **Atrakcja kolorowa** oraz aktualja.

OGNIKO Arcydzieło muzyki, śpiewu, miłości — największy triumf **Marty EGGERTH**

Księżniczka czardasza w-g słynnej operetki Emmericha Kalmana

Nad program: **DODATKI DŹWIĘKOWE.** Początek seansów codziennie o godz. 4 pp

SWIATOWID Film pełen humoru i niespodzianek

Jej ekscelencja babka (Angielskie wesele) W rolach głównych królewska para kochanków **Adolf Wobitruetz, Renata Mueller.** Originalna treść. Zabawne sytuacje. Olsniewająca wystawa. Mistrz. reżyserja. Nad program: Aktualja

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Wilno, Bisk. Bandurskiego 4. Telefony: Redakcji 79, Administr. 99. Redaktor naczelny przyjmuje od g. 2-3 ppół. Sekretarz redakcji przyjmuje od g. 1-3 ppół. Administracja czynna od g. 9 1/2-3 1/2 ppół. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Dyrektor wydawnictwa przyjmuje od g. 1-2 ppół. Ogłoszenia są przyjmowane: od godz. 9 1/2-3 1/2 i 7-9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. nr. 80.750. Drukarnia — ul. Bisk. Bandurskiego 4, telefon 3-40.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnieniem do domu lub przesyłką pocztową 3 zł., z odbiorem w administr. 2 zł. 50 gr., zagranicą 6 zł.

CENA OGŁOSZEŃ: Za wiersz milimetr. przed tekstem — 75 gr., w tekście 60 gr., za tekst. 30 gr., kronika redak. i komunikaty — 60 gr. za wiersz jednoszp., ogłosz. mieszk. — 10 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne 50%. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Układ ogłoszeń w tekście 4-ro łamowy, za tekstem 8-mio łamowy. Za treść ogłoszeń i rubrykę „nadestane“ Redakcja nie odpowiada. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń i nie przyjmuje zastrzeżeń miejsca.